

לחיפוש נצחיות רוח קדשו של אור הנחל נובע מקור חכמה

אבקה

כס"ד גליון 86 | חשוון תשפ"ה | ירחון חסידי ברסלב

קבלתי חיים חדשים

הר"ר ברוך מרדכי גריינמן במסע חיים מרתק שעדיין לא הסתיים

אישי כשר באמת

שיחות מופלאות ותיאורים מופלגים בתולדות חייו המסתוריים של החסיד ר' שלמה וועקסלער ע"ה רואים אור לראשונה

ר' ישראל בער ור' גדליה

מכתב התחזקות מרגש ומיוחד ששלח ר' גדליה קעניג לידידו ר' ישראל בער בעת שמחתו // בית הגנזים

השמחה והדבקות, אהבת החברים והריקודים של אנשי שלומינו בפולין של מעלה בשיחה נדירה של החסיד ר' מוטל יגלניק

בוורשיא בוערת

גליון זה היוצא ברוב פאר והדר מלא בחיזוקים נפלאים שיעורו את עם ישראל להתקרב לה' יתברך ולחפש אחר הצדיק האמת

הוצאות גליון לחודש חשוון
וזכויות ההפצה הארציות
 נתרמו על ידי שותפינו היקרים בני בית אבקשה והשלמת הסכום החסר על ידי ידידנו היקר

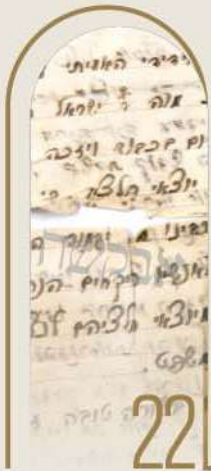
הר"ר מאיר יהודה הי"ו
 לזכות יהודה בן מזומה חיה [נסלי]
 ובני משפחתו
 לחזרה בתשובה
 ליראת שמים ולהצלחה בכל העניינים

ר' שלום חזר הביתה מדור שאחבה נפשי

ליקוטי מוהר"ן בעל פה מדור יתבררו ויתלבנו

ילדים ויום המזיחה מדור במוסילות הנערים

22

במדוד 'בית הגנזים'

מכתבו של החסיד ר' גדליה קעניג לידידו הגדול ר' ישראל בער אדסר ע"ה מלא בחזוק של אמת

26

כתינות שנות

מסע ההתקרבות של אברך ליטאי שמתחיל לחיות מחדש עשרות שנים לאחר שהגיע לעולם

19

איש כשר באמת

שקחות חדשות ועובדות בלתי ידועות אודות החסיד הקדוש שנלקטו במיוחד לרגל הוצאת הברוך סתביו לראשונה

10

יזמנו שר' מוטל

תיאור מרתק ומבט לחזוי חי הקדושה והחסידות של חסדי ברסלב בפולין שלפני השואה כפי שסיפר החסיד ר' מוטל יגליק ע"ה

ד"ל ע"י
מערכת אבקשה
טל': 02-539-6363
פקס: 077-318-0237

©
כל הזכויות שמורות.
העתקת קטעי מאמרים,
או תמונות, אך ורק
באישור בכתב מהמערכת.

הגליון מודפס ע"י מ.א. הפקות
דפוס - כל סוגי ההדפסות
במחירים זולים
לקבלת הצעת מחיר משתלמת
במיוחד פנו לטלפון
052-7631367

עיצוב גרפי ועריכה גרפית
E&B LUM

ייעוץ שיווקי:
דוד קניג קמפינים

כאן מתחדשים! מוקד ברסלב
02.999.3.148
חדשות | ראיזנות | שיעורים
קו אחד חסידי ברסלב לשעבר

הקו של בני העלייה
לאורו של מוהר"ן נברסלב
07.99.4000.36

א לאקטיב
אין לעם
02.560.7387

34 להשקות אילנות
הפרוייקט שחשעיר את אומן

42 נקודת המקום
בית המנסת ברסלב בעיר האבות

04 יתבררו ויתלבנו
ליקוטי מוהר"ן בעל פה

40 במסילות הנערים
חינד הבנים לזכרון בעלמא דאתי

לתרומות ושותפות
בבית אבקשה
פנו עוד היום:
בארץ ישראל
02-6237686
בארצות הברית
845-650-9368

אם אתם שוחפים ומכל סיבה
שהיא לא קבלתם את הגליון לביתכם
נא השאירו הודעה
במספר 026237686 שלוחה 3

איי אי פראסטיק!

הולך בדרך זו של פראסטיק, כאשר כל חייו עמד והתחנן בתפילות פשוטות מעומקא דליבא כמי ש'אינו יודע כלל'. כי כאשר גילה כן נהג, וכשהתבונן בדמותו של אליהו הנביא מיד הבין בדעת קדשו כי דרך זו שייכת לכל יהודי, שרק יילך בדרך התמימות ובמהרה יושע לנצח.

ואם דרכם של כלל צדיקי ישראל לקדושתם ומדרגתם עברה באותם דרכי התמימות ומעמקי הלב בפשיטות, הרי בוודאי שגם כל מה שהשיג הנחל נובע צדיק הדורות, וכל המדרגות הגבוהות בהם זכה לעלות ולהתעלות עד אין קץ, גם הם נפעלו דרך אותו 'פראסטיק' קדוש ונורא, על ידי ריבוי התפילות העצום, התהילים, ההתבודדות, ודיבורי הריצוי שנאמרו מפה קדוש זה בפשיטות שלא נראה כמוה מעולם.

גם במכתביו של מוהרנ"ת הוא מתבטא בלשון מבהילה אודות רבינו הקדוש כי הוא השיג את מעשה מרכבה בשלימות יותר מכל הצדיקים. ואפשר שבכך גילה התלמיד הגדול כי רבו הקדושים, אור האורות סלל דרך עבור כל יהודי ויהודי כיצד יוכל גם הוא ליטול חלק ולהיכלל ב'מרכבתו של מקום', ושכל מקום אפשר לזכות להגיע ל'מקומו של עולם' - מקומו האמיתי של כל יהודי, כאשר בכך תושלם קומת השכינה והעולם יבוא על תיקונו בהתגלות מלכות ה' במהרה.

בינות לעלי גליון זה ביקשנו והשתדלנו לדרוש ולחזור אחר אותה רוח תמימה ופשוטה שגילה ראש הצדיקים, שהתגלתה ומתגלית על ידי אנשי הצדיק ההולכים בדרך התמימות שסלל, ועל ידה יכולים אפילו הפשוטים שבפשוטים לעלות ולהתעלות בדרך של צדיקים גדולים מאד, ללכת מדרגה לדרגה ומעולם לעולם - עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת.

כמו אנשי שלומינו שבפולין ובעיר הקודש בין החומות, כך גם החסידים הפשוטים החיים עמנו כיום, כולם דבקים - כל אחד בבחינתו הוא - בדרכו של אברהם אבינו, הדרך החדשה שבאמת היא דרך ישנה לגמרי, שתביא במהרה להתגלות כבוד שמים ולתיקון העולם בשלמות, אמן.

בתקופה זו של השנה בתחילת החורף הסוער והארוך פוגש כלל ישראל בפרשיות השבוע את אבות האומה, עמודי עולם, במעשיהם צריכים אנו להתבונן ומהם ללמוד כיצד צריך היהודי להתמודד עם החיים, לצעוד מול ניסיונות בלתי פוסקים, קשיים עצומים ומאבק של אמונה צודקת מול עולם שלם.

אך דא עקא, בעולם ישנם המכנים פרשיות אלו בשם 'פרשיות החורף', לאמר, פרשיות אלו גבוהות הם מהשגתנו. מלחמות יעקב ועשו, עקידת יצחק, ניסיונותיו של אברהם, כל אלו מעשים גדולים המה ואינם שייכים לכאורה ליהודים פשוטים כמונו הטרודים על המחייה ועל הכלכלה ואך בקושי משתדלים ללכת בדרך הישר ובמאמץ בלתי פוסק.

כמענה למבט שגוי זה התעקש רבי נתן, אמר ושנה: אמת, לאברהם אבינו היה לב בוער! אך גם לך יש לב, רק שעליך ללבב אותו! הווי אומר, כל המעשיות והמאורעות שעברו על אבות האומה יש להם משמעות פשוטה עבור כל יהודי בכל מצב, כל אחד מאיתנו צריך להתבונן בפרשיות הללו וללמוד מעט על הדרך שתביא גם אותו אל התכלית הרצויה. מילים אלו של התלמיד הגדול לא על דעתו בלבד נאמרו, אלא על דעת רופא הנפשות הגדול שסלל בעולם דרך חדשה, כשהוא מוליך כל אחד מאנשיו בדרך מופלא מאד 'כמו של הצדיקים הגדולים'.

את הדרך בה נוכל ללבב את לבבנו ולהבעיר אותו באש התכלית, גילה רועה הדורות בערגתו הקדושה לתמימות שלימה: 'איי, איי, פראסטיק!!' ובדבריו כי 'כל הצדיקים הגדולים לא זכו למדרגתם כי אם על ידי הדרך הזה של פראסטיק'. ובאמרו זאת, חידש וגילה הרב הקדוש כי דרכם של האבות הקדושים ושל גאוני העולם, רועי ארץ ומצוקי תבל בכל תולדות ישראל, עברה דווקא בפתחת הפה והכנת הלב בפשיטות ותמימות גמורה ושלימה, עניין ששייך לכל יהודי באשר הוא, מהגדול שבגדולים ועד לאחרון הסנדלרים בשוק.

וכך בעמדו במערת אליהו שבחיפה, התבטא רבינו הקדוש ותיאר כיצד אליהו הנביא היה

**כמענה למבט שגוי
זה התעקש רבי
נתן, אמר ושנה:
אמת, לאברהם
אבינו היה לב
בוער! אך גם לך
יש לב, רק שעליך
ללבב אותו!**

מאמר זה בא להזכיר את
אנ"ש על רצונו של רבינו
שנהקבע בספרן "שיעור אחד
פשוט, ללמוד במהירות
הרבה מאוד, כדי שיהיה שגור
בעל פה!"...

אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו!

בשנים האחרונות אנו עדים לתופעה
שמיימת, אליה ציינו זה ימים ושנים: ספרו
של רבינו נכנס בעולם יותר ויותר.

מהפכה מתחוללת לנגד עינינו, כשספסלי
לומדי ליקוטי מוהר"ן מתרבים בכל העולם
כולו, ורבות מישראל הוגים בספרו, מעיינים
בו, והולכים עמו בעבודת ה'.

דבר זה הוא מסימני הגאולה המובהקים,
כפי שאמר רבינו בעצמו:

נשמע מפיו הקדוש שאמר שהספר הקדוש
שלו לקוטי מוהר"ן שיצא בעולם הוא
אתחלתא דגאולה.

(חיי מוהר"ן, שמו)

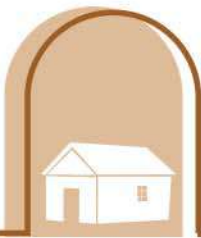
ובכת"י של רבי נפתלי נוספו שני מילים
קריטיות:

נשמע מפיו הקדוש שהספר הקדוש שלו
לקוטי מוהר"ן שיצא בעולם - קשיעסקו בו
- הוא אתחלתא דגאולה.

(שם, חיי"מ בכת"י רבי נפתלי)

א. והאמת, שכן מפורש גם בנוסח הנדפס, כמובא בהמשך
השיחה: "אמר שהלימוד בחיבורי הקדושים הוא אתחלתא
דגאולה, במהרה בימינו אמן".

לימוד ליקוטי מוהר"ן בעל פה

נשמע מפיו הקדוש שהספר הקדוש שלו ליקוטי מוהר"ן שיצא בעולם, כשיעסקו בו, הוא אתחלתא דגאולה. "וזהוהי מאד" להגות בהם תמיד עד שיהיו שגורים בעל פה!

(חיי"מ בכת"י רבי נפתלי)

ואם רבינו רוצה ומזהיר - אנשיו מקיימים, ואף משתדלים לעשות זאת בהקדם האפשרי. ואם זכו להיוולד בבית של חסידי ברסלב, או להתקרב בצעירותם וילדותם, הם ממהרים לעשות זאת אף בגיל בר-מצוה...

וכמסופר:

אמר פעם רבי ישראל טרהוויצער ז"ל לכמה מבני הנעורים המקרבים החדשים: מהו עניןכם לומדים את ספרו של רבינו עד שתדעוהו בעל פה? אני בהיותי כבן שלש עשרה כבר ידעתי את כל הליקוטי מוהר"ן בעל פה!

(שי"ק ו, קמו)

על אף שאנ"ש לא אהבו לספר על עצמם, כך שלא נשאר לנו הרבה ידיעות על אי-מי מאנ"ש שידעו את הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן בעל פה ממש. אעפ"כ ברור לנו שרבים מהם, אם לא רובם, אכן הגיעו לדרגה זו.

ועל כמה מהם, אף ידעו זאת בבירור, שהליקוטי מוהר"ן כולו מראשו לסופו שגור בפיהם בעל פה!

נזכיר לדוגמא את רבי אברהם שטרנהארץ זצ"ל, שהיה אומר מדי שבת בסעודה שלישית תורות שלימות מליקוטי מוהר"ן בעל פה, לעיני כל משתתפי השיעור.

וכפי שידוע בין אנ"ש, ואף מוזכר כמה פעמים בדרך אגב ביומנו של רבי שמואל הורביץ זצ"ל:

למדנו תורה מליקוטי מוהר"ן, שר' אברהם אמר בעל פה כמנהגו.

(ימי שמואל, חלק ג, פרק טו)

וזמרנו קלנו בחד איתקינו סעודתא וביני היכלא וכו', ואחר כך אמר ר' אברהם תורה בעל פה מליקוטי מוהר"ן, וכו' ארד כמה שעות עד תוף הלילה, ואני ישיבתי ושמעתי.

(שם, פרק קכח)

כך גם, רבי שמואל הורביץ זצ"ל בעצמו מספר כי מה שהחיה אותו בהיותו במאסר ברוסיה, היו התורות בליקוטי מוהר"ן שזכר בעל פה...

והכרתי לתחיות את עצמי בהתורות מליקוטי מוהר"ן שזכרתי בעל פה, וחיבתי הרבה בהם.

(ימי שמואל, פרק רטז)

ואכן, אם הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן "יצא בעולם" לפני כמאתיים שנה, הרי שבימינו הולך ומתקיים יותר ויותר צמד המילים: "כשיעסקו בו"...

ובכן, רבות ניתן וצריך לדבר על העסק בליקוטי מוהר"ן, בבקאות ובעיון. אך במאמרינו זה אנו רוצים לעורר את תשומת לב אנ"ש, לנקודה חשובה ביותר:

רבינו רצה שנהיה בקיאים בספרו ליקוטי מוהר"ן בעל פה!

בשיחה הידועה בה מדריך אותנו רבינו לקבוע שני שיעורים בספרו, האחד בבקאות והשני בעיון, הוא חוזר פעמיים ומציין בבירור את היעד של לימוד הבקאות: להגיע למצב שהספר ליקוטי מוהר"ן כולו, מראשו לסופו, יהיה שגור בפיו בעל פה.

וזה לשון השיחה:

נשמע מפיו הקדוש שאמר שהספר הקדוש שלו ליקוטי מוהר"ן שיצא בעולם הוא אתחלתא דגאולה. ואמר: מאחר שיצא בעולם אני חפץ מאד שילמדו אותו, כי צריכים ללמד אותו הרבה, עד שיהיה שגור בעל פה! כי הוא מלא מיסר והתעוררות גדול מאד להשם יתברך אשר אין ערך אליו.

ואמר, שטוב לקבוע לעצמו שני שיעורים ללמוד ספריו הקדושים; שגור אחד פשוט, ללמד במהירות הרבה מאד, כדי שיהיה שגור בעל פה! ושגור אחד ללמוד בעיון גדול. כי יש עמקות גדול ונפלא בספריו. ועין במקום אחר מזה, מענין עצם העמקות הגדול שיש בתורתו הקדושה והנוראה מאד עד אין סוף ואין תקלית.

(חיי מוהר"ן, שמו)

צריך ללמוד אותו הרבה ובשיעור כזה "עד" שנגיע למצב שהספר יהיה שגור בפיו בע"פ. ואף גם מטרת הלימוד "במהירות הרבה מאד", היא "כדי" שיהיה שגור בעל פה...

גם בספרו 'ימי מוהרנ"ת' מזכיר מוהרנ"ת רצונו זה של רבינו וכותב:

אחר שבא מלמךרן נסע על פי רב לטייל מחמת עצם חלישותו ובנסיעות אלו לטייל שמענו כמה נכמה תורות נפלאות ונוראות ופעם אחת נסעתי עמו ודבר עמי מענין הספר שלו שנדפס בסמוך ושבח אותו מאד ואמר: מאחר שבכר נדפס, צריכין ללמוד אותו מאד, עד שיהיה שגור בעל פה!

(ימי מוהרנ"ת, חלק ראשון, אות כט)

ובחיי מוהר"ן בכתב ידו של רבי נפתלי, אף מובא לשון 'אזהרה', וז"ל:

ועל רבי יעקב פילמר זצ"ל, מספר רבי שמואל הורביץ ביומנו באריכות, כיצד ישב ושינן תורות שלימות בע"פ תוך כדי עבודתו בתפירת שקים...

ובעת העבודה ובאמצע תפירתו למד לקוטי מוהר"ן בעל פה ... והוא היה מפרש לי בעל פה הרבה תורות מענין רבני ו"ל.

(ימי שמואל, חלק א, פרק קסט)

הוא גם מספר כיצד עשה זאת:

היה לוקח לעצמו עגה אחת, דהיינו דף אחד מספרי רבני ו"ל, והיה לומד פה ומדבר בזה דברים הרבה, וכן למד והלך וזמן רב עם העגה הזו, עד שקלט את כל מה שכתוב בעגה הזאת, ונחקקה היטב במוחו ולבו, עד שידע אותה בעל פה ועבד עבודתו עמה. ואחר כך היה לוקח דף אחר מספרי רבני ו"ל, ולומד בו והולך עמו זמן הרבה, וכן הלך.

(שם)

לא רק כאן בעולם הזה היא זכות עצומה ונוראה לשנן את תורותיו של רבינו בע"פ, אלא גם בקבר, לאחר מאה ועשרים...

וכמסופר:

ספרו למוהרנ"ת שרבי גדליה וועליל לומד שלחן ערוך עם הפנינים וחזור עליהם הרבה כדי לדעת אותם בעל פה. אחר כך כשראהו מוהרנ"ת אמר לו: "למד גם את הלכות מוהר"ן עד שתדע אותו בעל פה, כי כשתניח בקבר ותרגיש התולעת שבאיבר ועצם זה מטבע הלכותי מוהר"ן היא לא תקרב אליה".

(שי"ש ק ב, תקעב)

לא רק התולעים לא יתקרבו, אלא גם האדם עצמו יוכל בשכבו בקבר להחיות את עצמו בתורתיו של רבינו הקדוש החקוקים בעצמותיו ואפויים בלבו.

וכלשונו של מוהרנ"ת במכתבו:

יצריכין לקבע תורתו ושיחותיו הקדושים בלב כל פה, עד אשר אפילו אחר מאה שנים כשיגיע העת לכנס בקבר ולשכב שם, גם שם יחיה את עצמו בדבריו הקדושים, וכן לעת התחיה וקניעה. ולקיים: "בהתהלכה בעולם הנה מנחה אותה, בשכבה בקבר תשמר עליה, ותקייצות" וכו'.

(יום ג' תרומה תקצ"ה)

ואשרי מי שתלמודו מתקיים בידו בזמן שהולך אדם לבית עולמו, שאפילו בקבר שפתותיו רוחשות, והם 'שושנים', אל תקרי 'שושנים' אלא 'ש'שנים', מפני שתורתם מגינה עליהם, הדין הוא דקתיב 'בשכבה תשמור עליה'.

(זהר חדש, דף פד ע"א)

"בהתהלכך תנחה אותך, בשכבך תשמור עליך"

קשה להפריז בעוצם המעלה הנוראה של מי שבקי בתורתיו של רבינו - כולם או חלקם, או אפילו באחת מהם - בעל פה.

הרי מי שבקי בתורה בליקוטי מוהר"ן, היא הולכת אתו לכל מקום. הוא יכול לשנן אותה ולחשוב בה בשבתו בביתו ובלכתו בדרך, בשכבו ובקומו.

וכי יש נשק קטלני יותר נגד כל סוגי הניסיונות, בשווקים וברחובות ובחדרי חדרים, מאשר לחזור בע"פ ברשפי אש קודש תורה בליקוטי מוהר"ן!?

הרי אין מילים שיוכלו לתאר את מעלתו של המשנן והוגה בתורתיו של רבינו ---

כי הוא זכות גדול להאדם כשזוכה שהיה מחשבותיו משומטות בדברי רבני הקדוש והנורא מאד וצדיק, אשר אין ערה אליו.

(חיי מוהר"ן, פג)

ואין סגולה כתורת רבינו להועיל ולהושיע בכל מאורע ותלאה בגוף ונפש, כשעיקר סגולתה היא להצמיח ולהחיש את גאולתנו ופדות נפשנו.

שכן:

כל דבריו נכונים ונקימים נאמנים ומועילין לעד, והם מסגלים מאד גם פעניני הגוף לכל מארע ותלאה שעובר על האדם ... ועקר מעלותם סגולתיהם היא להצמיח גאולתנו ופדות נפשנו, שפחמת זה נשמע מפיו הקדוש שהספר שלו הוא אתחלתא דגאולה.

(ביאור הליקוטים, תורה ס. הקדמת 'תפארת הליקוטים')

לא רק כאן בעולם הזה היא זכות עצומה ומדאה לשנן את תורתו של רבינו בע"פ

"אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו"

חכמינו ז"ל מספרים לנו שבשמים מכריזים: "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו".¹ וכפי שסיפר רב יוסף בנו של רבי יהושע בן לוי, לאחר שגווע ופרחה רוחו למעלה ולאחר מכן חזר לחיים:

שמעתי שהיו אומרים: אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו!

(פסחים נ ע"א, בבא בתרא י ע"ב)

כשהפשט הפשוט הוא: אשרי מי "שגורס על פה",² ובא למעלה כשתלמודו בידו וזוכרהו בעל פה.

ואכן, מפני כך היו מהאמוראים שהיו מקפידים לשנן מדי חודש את תלמודם,³ כדי שיהיה תפוס בידם ושגור בפיהם.

כמו שעשו בזמן חכמי התלמוד, שהיו חוזרין על ש"ם כל ל' יום, ואומרים עליהם "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו".

(תורת חיים, סנהדרין ק ע"א)

ב. מועד קטן כח ע"א, כתובות עז ע"ב. וכן בבי מקומות דלהלן.

ג. כלשון רבינו חננאל במסכת פסחים: "שגורס על פה, כי הלך וגרסתו עמו". וכן כתב רבינו גרשום במסכת בבא בתרא: "תלמודו בידו - בגירסא". אמנם, עיין ברבינו חננאל שם, שהביא ש"ש מי שמפרש: מי שיבוא בכאן ומעשיו מיוסדים, שקיים כל מה שלמד". וראה בשי"ש"ק (ד, ג) פירוש נאה מאנ"ש.

ד. ראה לדוגמא בגמרא: "רב ששת כל תלתין יומין מהדר ליה תלמודיה, ותלי וקאי בעירבא דרשא ואמר: חדאי נפשאי, חדאי נפשאי, לך קראי לך תנאי" (פסחים סח ע"ב).

”שונה פרקו מאה ואחד”

ואם כבר דיברנו על שינון בעל פה, ושיהא תפוס תלמודינו בידינו לבל נשכחה לעולם - נזכיר נא לקוראים היקרים את ענין השינון 'מאה פעמים ואחד'.

אשר כבר אמרו חז"ל:

אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים, לשונה פרקו מאה ואחד.

(חגיגה ט ע"ב)

וגילו לנו רבותינו בפירוש מאמר חז"ל, שהשונה פרקו מאה פעמים ואחד, אין שולטת בו השכחה!

פי 'מס' הוא בחינת השכחה, ועל זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה 'אין דומה השונה פרקו מאה פעמים למאה פעמים ואחד'. פי 'מס' בגימטריא מאה, ועד מאה שולט השר של שכחה.

(ליקוטי מוהר"ן, ז)

ומקור הדברים הוא בדברי האריז"ל, שכתב:

וזה סוד מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה 'אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד פעמים', ואין דברים אלו מקלל הדברים שהם דרך גזמא, אלא הדברים הם כפשוטן. פי השר הזה [הממנה על השכחה] הנקרא שמו מ"ס שהוא גימטריא ק', והשונה פרקו מאה פעמים יש בידו יכלת לשכחו, ומשם ואילך אין בו יכלת לשכחו!

(שער המצוות, פרשת ואתחנן)

כך שהרוצה להיות בטוח שתלמודו בידו ולא יישכח לעולם, ישנן פרקו מאה פעמים ואחד עד אשר יסור ממנו שר של שכחה 'ומשם ואילך אין בו יכולת לשכחו'...

וכפי שמבקש מוהרנ"ת בתפילותו:

רחם עלי למען שמך ופני לזכרון אמת הקדושה, לזכור היטב את כל דברי התורה הקדושה, ותעבני להתמיד בלמודי היטב, להגות בתורתך הקדושה יומם ולילה, ולחזור כל דבר מאה פעמים ואחד, באפן שאומר תמיד את כל דבור וכל חידוש וכל טעם ועצה אשר גלית לנו בתורתך הקדושה המלאה עצות ואורות קדושות ונוראות, ולזכרם היטב בכל הזכרון שלי יפה כל ימי חיי עד עולם, עד היום אשר תאספני אליה בשלום, ואזכה לבוא לשם עם כל דברי התורה שיהיה קשור וחקוק וכלול ונאחד בשכלי ונשמתי כל דברי התורה שבכתב ושבעל פה, ואזכה ברחמיך להיות בכלל יראיה עוסקי תורתך שנאמר עליהם "אשרי מי שבא לבאן ותלמודו בידו".

(ליקוטי תפילות, קלא)

ואף היו מהם, שכאשר בא מלאך המות ליטול את נשמתם, ביקשו ממנו להתמתין עוד שלשים יום, כדי שיספיקו לחזור שוב על תלמודם.

כמסופר הן על רב אשי:

רב אשי איתחיו ליה בשוקא, אמר ליה: איתרח לי תלתין יומין, ואהדרי לתלמודאי. דאמריתו: אשרי מי שבא לבאן ותלמודו בידו.

(מועד קטן כח ע"א)

והן על רבי חנינא בר פפא:

פי הוה קא ניחא נפשיה, אמרו ליה למלאך המות: זיל עביד ליה רעיתה. אזל לגביה ואיתחיו ליה. אמר ליה: שבקי תלתין יום עד דנהדר תלמודאי, דאמרתי: אשרי מי שבא לבאן ותלמודו בידו.

(כתובות עז ע"ב)

והנה, אף שדבר זה נאמר על כלל התורה כולה, שבכתב ובע"פ, שכן:

כל מה שקרא אדם יהא תפוס בידו, ומה ששנה תהא תפוס בידו, שלא תשיגהו בושה וכלמה ליום הדין.

(מדרש משלי, פרשה י')

אעפ"כ, נאמרים הדברים ביותר לגבי חלקי התורה השורשיים, והמוכרחים לכל בר ישראל. וכך מעיד תלמידו של מוהרנ"ת, רבי נתן ב"ר יהודה מטבריה, את אשר שמע ממנו במו אזניו:

אני שמעתי מתלמידו הקדוש אשר סמך ידיו גלילי וזהב טהור עליו, אשר מה שנאמר בדברי חכמינו זכרונם לברכה "אשרי מי שבא לבאן ותלמודו בידו" נאמר עתה על ספרי רבנו הקדוש זצ"ל! פי רבנו ז"ל אמר שבכל תורה ותורה כל דברי תורה שבכתב ושבעל פה, והם שרשי התורה.

(קונטרס הצירופים, הקדמה)

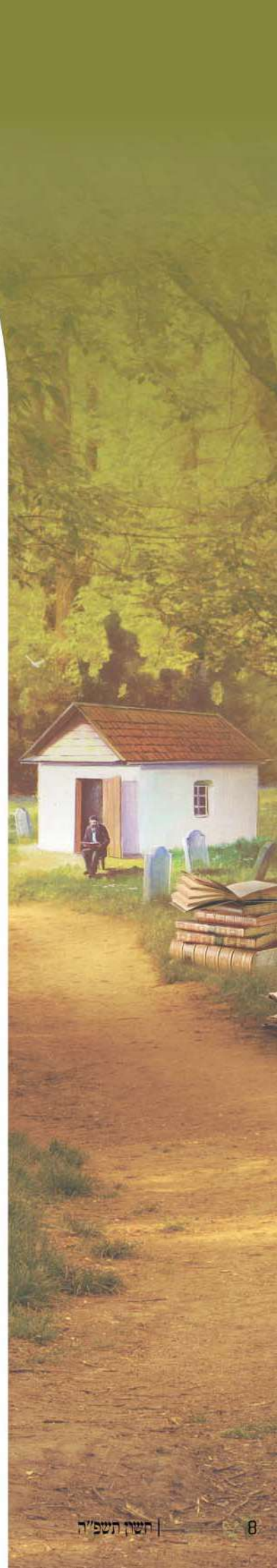
גם רבי שמואל שפירא זצ"ל מזכיר זאת במכתבו, וכותב:

מה שאמה שואל על מה שאמר רבנו זצ"ל "אני נהר המטהר מכל הכתמים": איפה הוא הנהר הזה? הנה פשוט שהנהר הזה הוא ספרי רבנו זצ"ל. הפך בהם והפך בהם וכי, ועליהם נאמר "אשרי מי שבא לבאן ותלמודו בידו"! פן נפכה להגות בהם תמיד, לשמור ולעשות ולקיים, אמן בן יהי רצון.

(שמואל בקוראי שמו, מכתב סא)

כך שכחסידי ברסלב, עלינו להשקיע ימים ויליות, לשנן את תורתיו של רבינו, עד שיהיה תלמודנו בידינו ושגור בפינו, למען לא נבוש ולא ניכלם ולא ניכשל לעולם ועד.

ה. ועיי"ש מה שהאריך שבחנים אותו על כל חלקי התורה. (וכן הוא בתנא דבי אליהו, פרק א).

ואם אין ביכולתנו לשנן כל התורה כולה מאה ואחד פעמים, נשנן עכ"פ את תורתנו של רבינו - אשר עליהם נאמר "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו" - מאה ואחד פעמים, ללא לאות.

וכשנתיירא רבי נתן ב"ר יהודה לנפשו שמא לא יוכל לשנן את כל הליקוטי מוהר"ן כולו מאה ואחד פעמים,

על פני ישבתי בדעתי, אם אינני יכול לעשות פלא מצוה על כל פנים אעביר חלק מהמצוה, ואציגה כל הצרופי אותיות הנמצאים בספריו הקדושים, ואעמיד אותם על פי א"ב, ולחזור מאה ואחד פעמים, בכדי להיות לי לזכרון בעלמא דין ובעלמא דאתי, ולנצח נצחים.

(קונטרס הצירופים, הקדמה)

"פניו שכלו ונשמתו"

מלבד עצם הזכרון וביטול כח השר של שכחה, הנפעל ע"י השינון מאה ואחד פעמים, הרי שיש בכך סגולה נוספת, נפלאה ונוראה.

ונקדים:

הן ידוע שהספר הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן' אינו רק 'מאגר מידע' קדוש, המעביר לנו את דעתו של רבינו הקדוש. אלא הוא ספר, בו נמצאים 'פניו שכלו ונשמתו'.

וכשאנו לומדים תורה בליקוטי מוהר"ן, אין מטרתנו רק לקבל ידיעות חדשות, אלא לקבל את 'פניו שכלו ונשמתו' של רבינו הקדוש ממש. שכן:

זה שמקבל דבור מפי הצדיק, מקבל פניו ושכלו ונשמתו, ונחלק ונצטייר בדעתו דמות דיוקנו של הצדיק שהוא הפנים והשכל והנשמה.

(ליקוטי מוהר"ן, קצב)

אך לא כל אחד זוכה לכך; אפשר ללמוד שנים רבות 'ליקוטי מוהר"ן' ולא להרגיש זאת. וגם אם זוכים פעם להתנוצצות שכזאת - ואור פני שכלו ונשמתו של רבינו הקדוש מאירים לנו דרך דיבוריו - נשכחת ההתנוצצות חיש קל מהרה.

כי שכחה משפחת הכל ממנו, הינו כל מה שנצטייר בדעתו מהדבור... כשחם ושלום, נפטר החכם שחידש הדבור, ואז מתגבר בחינות שכחה בבחינות 'נשפתי קמת מלב', ואז שורה שכחה אפילו על ספר הנכתב.

(שם)

מהי אם כן העצה? האם ישנה עצה ותחבולה כיצד לזכות לקבל אור פני שכלו ונשמתו של רבינו הקדוש המאיר בספר ליקוטי מוהר"ן ולבלי לשכחו?

ובכן, ישנה עצה פשוטה: לשנן את התורה מאה ואחד פעמים. ואז, נחשב לו ללומד כאילו שמע את אותה התורה מפיו של רבינו הקדוש בעצמו!

וזה בחינות 'דין לעבד להיות קרבו', 'לעבד דיקא, עבד הוא מי שזוכר מה שמקבל מרבו על ידי שחזור מאה ואחת פעמים, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה "עובד אלוקים זה החוזר פרקו מאה ואחת פעמים", ועל ידי הזכרון זוכה להיות קרבו, כי נודמן לו דמות דיוקנו של רבו, ובאלו רבו אמרו אז. כי נחלק ונצטייר היטב בדעתו פנים ודמות רבו כדיו בתוכה על הניר.

(שם)

ואז זוכים - כמובן - להרגיש את נעימות מתיקות דיבוריו של רבינו הקדוש, וכדבריו של מוהרנ"ת בתפילתו על תורה זו:

ותנבני לחזור כל דבור וכל חרוש אמתי של התורה הקדושה מאה פעמים ואחד לפחות, באופן שאזכור היטב כל דבור ודבור בדעתי, ולא אשכח ממשנתי אפילו דבור אחד לעולם, עד שיהיה נחלק ונצטייר בדעתי ושכלי ונשמתו פניו ושכלו ונשמתו של הצדיק האמת שאני לומד ועוסק בדבריו הקדושים והנוראים, באופן שארגיש היטב טעם נעים מתיקות ערביות דבריהם הנשגבים, ויאיר בדעתי ונשמתו אור התנוצצות דבריהם המאירים באור נשגב ונורא מאד מאד למען אוקה לשוב אליך מהרה.

(ליקוטי תפילות, קלא)

אמור מעתה:

המשנן תורה אחת בליקוטי מוהר"ן מאה ואחד פעמים, מלבד מה שאין כח בשר השכחה להשכיח ממנו תורה זו, הרי שגם מאירה לו תורה זו כאילו שמעה מפי רבינו בעצמו, ונחלק ונצטייר בדעתו ושכלו ונשמתו, פניו ושכלו ונשמתו של הצדיק האמת...

משנת נצח

לסיום המאמר, אחרוג ממנהגי במדור זה, ואשתף את הקוראים במכתב שקיבלתי לפני כ-12 שנה, בשנת תשע"ג, מחסיד ברסלב נלהב, אשר לוקח מאתנו כשהוא במיטב שנותיו, ה"ה ר' משה גולשבסקי ז"ל.

ר' משה זה, פיתח שיטת שינון נפלאה ופשוטה, כיצד לשנן בקלות 101 פעמים משניות, וזיכה על ידה רבים וטובים, מתינוקות של בית רבן ועד בחורים ואברכים, לשנן פרקים ומסכתות ואף 'סדרים' שלמים משה סדרי משנה.

את שיטתו פרסם בספר נפלא ושמך "משנת נצח", ובה הוא מפרט לפרטי פרטים כיצד לשנן משנה אחר משנה, פרק אחר פרק, ומסכת אחר מסכת, ולקנותם בקנין נצחי!

1. תמצית השיטה היא: שלב ראשון, לקרוא את המשנה בפנים 40 פעם, מבלי לנסות לדעת אותה בע"פ. שלב שני, לקרוא שוב את המשנה

הטוב מתבשמת הנשמה ונרפאת מכל תחלואי העולם ומצוקותיו ויגונותיו...!

“עד כאן מתוך מכתבו של ר' משה ז"ל, והיו נא הדברים - וההתעוררות שתבוא בעקבותיהם - לזכרו ולעילוי נשמתו.

ובכן, לא באנו כמובן לקבוע מסמרות כיצד ללמוד ולשנן את ספרו של רבינו, באיזה אופן ובאיזה הֶסְפֵּק. באנו רק לעורר ולהזכיר שרצונו של רבינו היה שנלמד את ספרו **”במהירות הרבה מאד כדי שיהיה שגור בעל פה”**.¹

ניתן לעשות זאת באמצעות שינון קטע אחר קטע, כפי שהציע ר' משה; ניתן לעשות זאת באמצעות לימוד ספרו של רבינו מראשו לסופו מדי חודש, דבר שאינו אֶרְךָ יותר משעה שעה-וחצי ליום [!]² ולסיים תוך פחות מ-10 שנים מאה ואחד פעמים; וניתן כמובן לעשות זאת בקצב נמוך יותר, כל אחד לפי מדרגתו ויכולתו. ובתחבולות תעשה לך מלחמה, כל אחד לפי טבעו ותכונת נפשו.³

העיקר הוא שיזכה כל אחד מאתנו להחדיר במוחו ולבו את תורתו של רבינו, עד אשר יחקקו בעצמותיו וייבלעו בדמו, ותלמודו יהיה בידו בזה ובבא.

בְּהִתְהַלְקֶה תִּנְחָה אֹתָהּ, בְּשִׁבְבֶה תִּשְׁמַר עֲלֶיהָ, וְהִקְיָצוֹתָ הִיא תְּשִׁיחָהּ.

(משלי ו, כב)

בְּהִתְהַלְקֶה תִּנְחָה אֹתָהּ - זֶה הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּשִׁבְבֶה תִּשְׁמַר עֲלֶיהָ - זֶה מִיתָהּ, וְהִקְיָצוֹתָ הִיא תְּשִׁיחָהּ - לְעֵתִיד לְבָא.

(סוטה כא ע"א)

פעם שנתקעים אפשר להסתכל פנימה ולקרוא. שלב שלישי, לקרוא בעצות פרקטיות נוספות, וכיצד לשמור גם על זיכרון חלקי המשנה

ז. הוא גם המליץ בחום על היוזמה שהעליתי; לשנן עם הילדים קטעים בליקו"מ 101 פעמים, ולחלק להם על כך פרסים. [ואולי אכן יתעורר אחד הקוראים הנכבדים לעסוק בדבר קדוש זה, להחדיר שינון ליקו"מ בצעירי הצאן וילדי התשב"ר, ובכך יציל את נשמתם מהמבול של אחרית הימים, ויחסן אותם מצעירותם נגד כל פגעי הדור. וכמובן, הדבר אמור להיעשות בחכמה ותבונה, ונזכיר כמה דברים פרקטיים: א. ניתן להתחיל לשנן תורות קצרות וקטנות. ב. ניתן להדפיס את התורות הקטנות על גבי כרטיס יפה, ומאחוריו טבלה של 101 משבצות, כשכל ילד מקבל כרטיס, ומציין בטבלה כמה שינן אותה. וכן הלאה, ואין כאן המקום להאריך בכך].

ח. כלשון רבינו המובא בתחילת המאמר.

ט. כדי לסיים את כל הספר בחודש, יש ללמוד 6 דפים ליום. וכשקוראים בגירסא רגילה (לא מהירה ומבוהלת, אלא מתונה וזריזה) עוברים על דף תוך 10 דקות. כך שהזמן הרגיל לסיים 6 דפים ליום, הוא כשעה אחת בלבד. ובקריאה איטית ממש, לא יותר משעה וחצי.

והזכיר: ללימוד מדי חודש, ישנו כח מיוחד, כפי שזכר לעיל שהמשנן תלמודו מדי חודש כנהוג בזמן התלמוד, "תלמודו בידו". ומן הענין לציין גם לדברי מרן הבית יוסף שכותב בהקדמת ספרו 'שולחן ערוך' שחילק אותו ללימוד יומי באופן שיסיימו אותו מדי חודש, וכותב: "למען תהיה תורת ה' תמימה שגורה בפי כל איש ישראל, כי כאשר ישאלו לת"ח דבר הלכה לא יגמגם בה אלא יאמר לחכמה אחותי את, כשם שברור לו שאחותו אסורה לו, כך יהיה ברור לו כל דין שישראל עליו הלכה למעשה, בהיותו שגור בפינו ספר זה הבנוי לתלפיות, תל שהכל פונים בו, לחלקו לחלקים שלשים ללמוד בו בכל יום חלק, ונמצא שבכל חודש הוא חוזר תלמודו, ויאמר עליו: אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו".

ז. כשכמובן, אסור לשכוח: גם תורה אחת, ואף קטנה, בליקוטי מוהר"ן, שמשננים אותה בע"פ, אין ערך לסגולה ותועלתה. וכבר לימדנו רבינו: **"אביסל איז אריך גוט [= מעט גם טוב]" (אבניה ברזל, סה)**, ו**"תפשת מרובה לא תפשת, תפשת מועט תפשת"** (ראש השנה ד ע"ב).

יא. יש שמתאים להם יותר, לשנן מדי יום את העמוד היומי (או את הלימוד היומי בליקו"מ ש'בחוק ברסלב' או 'אוצרות הנחל') 10 פעמים (דבר שאורך פחות משעה), כך שישננו מדי שנה 10 פעמים את כל הליקוטי מוהר"ן, ויזכו תוך 10 שנים בערך ללמוד את כולו 101 פעמים.

כשקראתי את הספר, אמרתי בלבי, ואף כתבתי על כך מאמר שלם: מדוע לא נעתיק שיטה זו לשינון ליקוטי מוהר"ן...!

ואכן, בשבוע שלאחר פרסום המאמר, קיבלתי ממנו מכתב נלהב, והרי לפניכם כמה ציטוטים ממנו:

“כל מה שכתבתי בספרי בגדולת המשנן משניות בעל פה, פשוט הוא לכל ברסלבער חסיד האמון על הליקוטי הלכות, כי פי כמה גדול הערך של המשנן ליקוטי מוהר"ן בעל פה.

“וראה בתורה כ"א כי לעתיד לבוא יזכה כל אחד להשיג לפי מדרגתו ולפי יגיעתו וטרחו בעולם הזה. ונקל לשער את עשירותו הנצחית של הבקי בתורות רבנו הקדוש בעל פה. ומקובל אצלנו שהתולעים בקבר לא יעזו להתקרב לגוף שהתורות יהיו מוטבעים בדמו, וקל וחומר שלא יוכל שום צר ומשטין להתקרב אליו בחייו, כשעדיין השכל שוכן בקרבו, ובו כל תורות רבינו הקדוש מסודרות.

“ולענין הפרקטיקה של שיטת השינון, עלי לבשרך כי אצלנו בלונדון ישנם בחורים וילדים שכבר משננים תורות בליקוטי מוהר"ן בשיטת 'משנת נצח' ונבחנים עליהם בעל פה.

“למשל, בני ... נ"י מכין לעצמו כדרשת בר מצוה את כל תורה מ"ז בעל פה! בו מביא רבינו הקדוש כי 'נפתלי' אותיות 'תפלין'.

“אלא שבהשוואה למשניות, יש לחלק כל טור לשימונה עד עשר קטעים. זמן השינון של קטע כזה 101 פעם אינו עולה על חצי שעה. ובחישוב של עשר קטעים, כפול 4 טורים בדף, כפול 180 דף, מדובר ב-7200 קטעים, כך שבשינון שני קטעים ליום, יקח כעשרה שנים לדעת את כל הספר בעל פה.

זה לא הרבה מדי זמן בהשוואה לאלו שחותרים להיות פרופסור, או להרוויח איזה מאה מיליון דולר עלובים. וסליחה על ההשוואה הלא מוצלחת.

“ובכן, אנו שמאמינים בצדיק, הבה נצייד את בנינו - ואף ילדים רכים שלא טעמו טעם חטא, כדי שימשיכו לא לטעום - ברפואות ובסמים היקרים שרק מריחם

40 פעם, מול ספר פתוח, מתוך ניסיון לקרוא אותה בע"פ, ובכל שוב את המשנה 21 פעם בעל פה ממש. (וראה בספרו שהאריך והפרקים וכו').

ז. הוא גם המליץ בחום על היוזמה שהעליתי; לשנן עם הילדים קטעים בליקו"מ 101 פעמים, ולחלק להם על כך פרסים. [ואולי אכן יתעורר אחד הקוראים הנכבדים לעסוק בדבר קדוש זה, להחדיר שינון ליקו"מ בצעירי הצאן וילדי התשב"ר, ובכך יציל את נשמתם מהמבול של אחרית הימים, ויחסן אותם מצעירותם נגד כל פגעי הדור. וכמובן, הדבר אמור להיעשות בחכמה ותבונה, ונזכיר כמה דברים פרקטיים: א. ניתן להתחיל לשנן תורות קצרות וקטנות. ב. ניתן להדפיס את התורות הקטנות על גבי כרטיס יפה, ומאחוריו טבלה של 101 משבצות, כשכל ילד מקבל כרטיס, ומציין בטבלה כמה שינן אותה. וכן הלאה, ואין כאן המקום להאריך בכך].

ח. כלשון רבינו המובא בתחילת המאמר.

ט. כדי לסיים את כל הספר בחודש, יש ללמוד 6 דפים ליום. וכשקוראים בגירסא רגילה (לא מהירה ומבוהלת, אלא מתונה וזריזה) עוברים על דף תוך 10 דקות. כך שהזמן הרגיל לסיים 6 דפים ליום, הוא כשעה אחת בלבד. ובקריאה איטית ממש, לא יותר משעה וחצי.

והזכיר: ללימוד מדי חודש, ישנו כח מיוחד, כפי שזכר לעיל שהמשנן תלמודו מדי חודש כנהוג בזמן התלמוד, "תלמודו בידו". ומן הענין לציין גם לדברי מרן הבית יוסף שכותב בהקדמת ספרו 'שולחן ערוך' שחילק אותו ללימוד יומי באופן שיסיימו אותו מדי חודש, וכותב: "למען תהיה תורת ה' תמימה שגורה בפי כל איש ישראל, כי כאשר ישאלו לת"ח דבר הלכה לא יגמגם בה אלא יאמר לחכמה אחותי את, כשם שברור לו שאחותו אסורה לו, כך יהיה ברור לו כל דין שישראל עליו הלכה למעשה, בהיותו שגור בפינו ספר זה הבנוי לתלפיות, תל שהכל פונים בו, לחלקו לחלקים שלשים ללמוד בו בכל יום חלק, ונמצא שבכל חודש הוא חוזר תלמודו, ויאמר עליו: אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו".

ז. כשכמובן, אסור לשכוח: גם תורה אחת, ואף קטנה, בליקוטי מוהר"ן, שמשננים אותה בע"פ, אין ערך לסגולה ותועלתה. וכבר לימדנו רבינו: **"אביסל איז אריך גוט [= מעט גם טוב]" (אבניה ברזל, סה)**, ו**"תפשת מרובה לא תפשת, תפשת מועט תפשת"** (ראש השנה ד ע"ב).

יא. יש שמתאים להם יותר, לשנן מדי יום את העמוד היומי (או את הלימוד היומי בליקו"מ ש'בחוק ברסלב' או 'אוצרות הנחל') 10 פעמים (דבר שאורך פחות משעה), כך שישננו מדי שנה 10 פעמים את כל הליקוטי מוהר"ן, ויזכו תוך 10 שנים בערך ללמוד את כולו 101 פעמים.

WERMELSTEIN

אבן שדה

WERMELSTEIN

דמיונות שמחה ולאהבת חברים

ראשוני המקורבים
בוורשה, הפשטות של
גדולי החסידים, חדר
ההתבודדות בשטיבל,
היציאה לשדה ליד
נהר הויסל, והריקודים
הנלהבים שקרבו נפשות

החסיד ר' מרדכי נתן דוד
(מוטל) יגלניק מספר בחן
ובמתיקות על שלהבת
הקודש שבערה בפולין,
בשילוב דיבורי אמונה
ערבים ומלאי חיות

מתומלל מתוך קלטות משנות התש"ל
מוגש ע"י מכון 'אש תמיד תוקד'

בפולין רקדו אחרי התפילה? בוודאי. כאן עושים ריקוד אחרי מעריב. שם למדו אחרי מנחה יחד בספרי רבינו ואחרי הלימוד רקדו. אחרי שחרית רקדו. כך היה בפולין.

אני זוכר, כשנכנסתי בפעם הראשונה לשטיבל בעת התקרבותי, זה היה בחודש אלול, רקדו את הניגון של הרבי ר' בער^א, חשבתי שאני יוצא מהכלים, כזה מין דביקות! שם רקדו בדביקות. היה גם את הניגון 'אם אין אני לי, מי לי'.

בליל שבת כששרו 'שבענו' היו חצי שעה ריקודים בהתלהבות! בכזה מין תשוקה, רקדו בגעגוע, אנשים בכו בריקוד מרוב געגוע לה' יתברך!

אנשים התקרבו רק מהריקודים. ובפרט בראש השנה בקיבוץ בלובלין. ביום הראשון אחרי הלימוד עשו כאלו מיני ריקודים שאין לשער! בערך שתי שעות רקדו. אני זוכר שממש ריחפתי באוויר. היה כזה מין 'אור מלמעלה'. ובכלל הריקודים ב'תשליך'...

איזו אהבה היתה בין כל האנשים שלנו! הרבי אמר 'העולם ראוי שיתמהו על האהבה שבינינו, את זה ראו בפולין!

כשר' שרגא מגיד ביקר ב'אומאנער שטיבל'

מי היה שלמה יהודה? הוא היה באומן? כן, הוא סיפר לי שכשהיה בציון רבינו וצעק, שמעו אותו בכל העיר. היה לו כזה מין קול, כשהוא התפלל בישיבה ואמר 'תקעו בחודש שופר' חשבתי שהקירות נופלים!

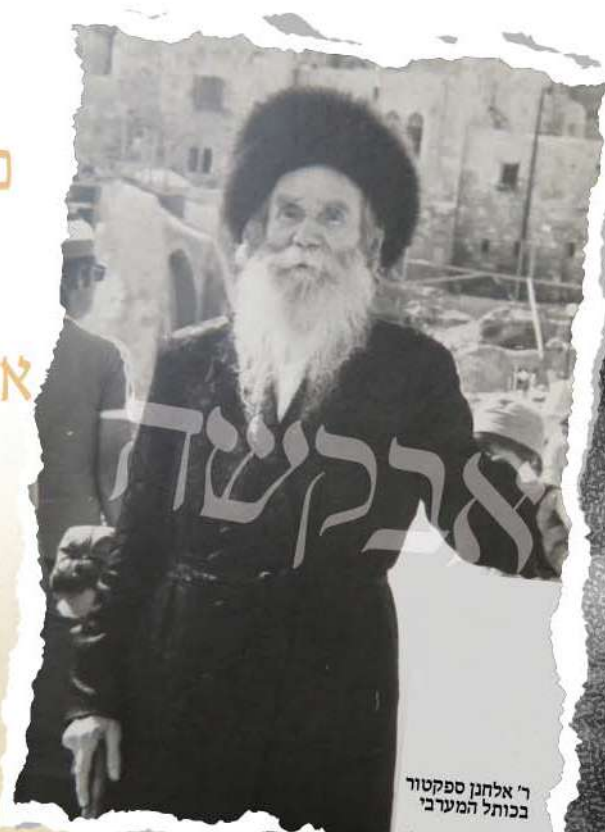
היה לו קול יותר חזק מסירוטה החזן הנודע. אח"כ גר באוטבוצק, כששמעו בוורשה שהוא מתפלל בליל שבת - נעשה הבית המדרש מלא.

תקופה מסוימת גר בוורשה ר' שרגא מגיד,

אצלנו בנובהרדוק עושים כל חודש אלול הבנות מופלגות לימים הנוראים, ועם כל זאת התפילה שלנו בימים נוראים אינה מגיעה לתפילה אצלכם כאן בליל שבת!

תלמיד ר' יוזל מנובהרדוק, שנעשה אחר כך ראש ישיבה בדובנא. גרתי לא הרחק ממנו ושוחחתי אתו לעתים כדי לקרבו לענין רבינו. פעם הפצרתי בו שיבוא בליל שבת

ר' אלחנן ספקטור
בכותל המערבי

להתפלל אצלנו, והוא בא. הוא יצא מהכלים ממש, ואמר לי לאחר מכן "אצלנו בנובהרדוק עושים כל חודש אלול הכנות מופלגות לימים הנוראים, ועם כל זאת התפילה שלנו בימים נוראים אינה מגיעה לתפילה אצלכם כאן בליל שבת!"

כששלמה יהודה שר 'לכה דודי' - הקירות רקדו!

היתה בפולין התנגדות? לא זרקו אבנים, אבל התייחסו בביטול כלפי ברסלבר חסידים, אמרו על הברסלבר חסיד קודם כל שהוא עני באמת היו עניים? כן. למעשה בכל פולין היתה עניות, ובטח אצל אנ"ש. אפילו חתיכת לחם לא היתה.

היה אחד משלנו, יענקל ירחמיאל, בוורשה, הוא היה בקי בש"ס ופוסקים ובקבלה, הוא ידע הרבה כתבי האר"י. היהודי הזה סיפר שפעם אחת בשבועות כל מאכלו היה לחם עם זוריקעס, זה היה המאכל הפשוט ביותר.

ליצחק ברייטר היה מקצוע של ניהול חשבונות ('בוכהאלטער'), אבל אני זוכר שבמשך תקופה לא היתה לו עבודה, לא היה לו לחם. היו מכניסים לו חצי כיכר לחם בתיק הטלית. כאן בארץ ישראל ב"ה, ה' נתן שפע. אבל שם לא היתה עבודה. יהודי היה רק סוחר, או סוחר גדול או סוחר קטן. ובקושי היה לאכול. רובא דרובא לא היה להם כסף. יענקל ירחמיאל, מה היתה הפרנסה שלו? היה עומד עם שולחן קטן עם סוכריות, והיה עובר ילד והיה קונה סוכריה גדולה, זו היתה הפרנסה שלו. איזו פרנסה כבר היתה יכולה להיות לו מזה...

אתה הולך עם 'רצון'

היה עוד אחד אצלנו בשטיבל, מרדכי כהן, הוא היה הולך ומוכר שומים (קנאבל), אז יענקל ירחמיאל היה אומר לו: אתה הולך עם רצון.... שום בגימטריא רצון (=עיל ליקו"מ סי' רט"ז). היו כמה שעבדו כחייטים וסנדלרים. **מלמדים היו?** היה אחד ר' ישעיה'לה מלמד. **שוחטים? לא היו.** יוסל' כמדומה למד שחיטה. היו כמה רבנים אצלנו: ר' אלחנן^א, היה קודם כל במונקוביד, אחר כך ביענדשיב, ואח"כ הגיע לוורשה. **אפוא הוא התקרב?** כמדומה בווענגרוב, הגיע עכשיו ישראל

א. המגיד הק' ממזריטש

ב. הופמן ה"ד, מבעלי התפילה בקיבוץ בלובלין

ג. ישיבת 'חכמי לובלין', שם התקיים הקיבוץ בר"ה כשנסגר גבול רוסיה-פולין

ד. ר' יוסף ארליך

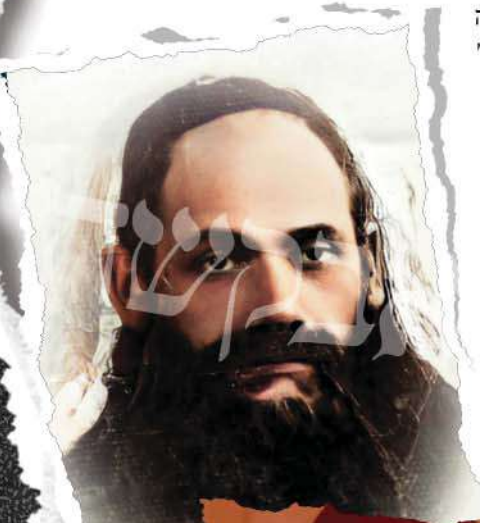
ה. הרב ר' אלחנן ספקטור

קריאת התורה של ר' יצחק ברייטר היתה פירוש המילות

כשהוא היה 'בעל קורא' הקריאה שלו היתה פירוש למילים. היה חיות לשמוע אותו. הוא הבין מה התורה אומרת. שמתו לב שהרבה פעמים שכשהיה קורא היה מדגיש איזה מילים, הבנתי שיש לו כאן איזו כוונה, אז לאחר הקריאה שאלתי אותו: שמתו לב שהדגשתם את המילים בפסוק ההוא, מה התכוונתם? אז הוא הסביר לי מה התכוון שם.

היה לו חידוש. כשמשו רבינו עמד על שפת ים סוף, הקב"ה אמר לו "מה תצעק אלי, דבר אל בני ישראל ויסעו", מה הפירוש מה תצעק אלי, מה היה לו לעשות? אז הוא פירש שכך היתה תשובת הקב"ה "מה תצעק אלי" - תצעק אלי "מה" - מה אתה הקב"ה חפץ עכשיו שאעשה?

החסיד הנלהב רבי יצחק ברייטר הי"ד מוורשה שבפולין

ר' ישראל עזרא מיערניק

אברכים ובחורים אצלנו, שלא היה להם מה לאכול. ור' שלמה גבריאל נפטר אז. הוא נפטר צעיר. בערך בן 40 שנה. אז הוציאו שם' ששם (=אצל חסידי ברסלב) נפטרים.

וגם אמרו שהברסלבר משוגעים, מוחאים כפיים בתפילה... היו מוחאים כפים. בכל התפילה, בפרט בשמונה עשרה. כאן נהיה עפ"י שקט... **התפללו בקולות?** כן, לא צעקו, אבל בקול... שלמה יהודה היה מתפלל בקול גדול, בכלל הדיבור שלו היה בקול רם.... אבל ככלל, התפללו בקול אבל בלי 'ווילדע קולות' (=קולות פראיים)...

פעם (=בשטיבל בוורשה) הגיע אחד וצעק 'קולות' אז ניגש אליו בנימין עוזר", הוא היה גיס של נתן בארסקי, ואמר לאותו אחד: "כאן לא תעשה קולות". צעקו ב'השכיבנו', אבל לא ווילדע קולות...

כאן אפילו בר"ה אני לא שומע מחיאת כפיים בתפילה...

יצחק ברייטר התפלל בהתלהבות, מחא כפיים, הוא התפלל עם ידיים למעלה, בפרט במנחה. ככה מין דביקות.... "הודו לה' קראו בשמו, הודיעו בעמים עלילותיו..." אני ישבתי תמיד על ידו. כל מילה היתה במתיקות... אני זוכר שהייתי אומר אז קדיש על אמי ע"ה, הייתי נוהג להתפלל אז הרבה בוותיקין, התפללו במתינות, מ'שתבח' עד שמונה עשרה אך רבע שעה.

בפולין התפללו בכל הקיבוצים בניץ?
אינני יודע. בוורשה התפללו נץ. אבל בר"ה לא התפללו נץ.

כל השבוע התפללו נץ. יצחק ברייטר ואהרן לייב³ גרו קרוב לשטיבל. הנץ שם היה בקיץ מאוד מוקדם. ב-2:15 התפללו שמונה-עשרה. יצחק התפלל תמיד נץ. בשבת הוא היה מחכה עם המוסף למנין השני, מכיון שהיה קורא בתורה להעולם. בחורף הרוב התפללו ותיקין. הנץ היה בערך ב-8:00.

עזרא לירושלים, הוא צריך לדעת.

ישראל עזרא הוא מווענגרוב, ושם היה אחד, אברהם יצחק הכהן ע"ה, הוא היה כהן, הוא קירב הרבה אנשים, הוא ל"ע נפטר צעיר. את כל הקיבוץ בווענגרוב הוא עשה, הוא יסד את השטיבל שם. את אביו וכל אחיו, פסח והאחרים, הכרתי, כולם היו ברסלבר חסידים. למדתי עם אחד האחים שלו, הוא היה אדם נעלה. [ר' אברהם יצחק קרב את ר' אלחנן. ר' אלחנן היה אברך ואברהם יצחק היה בחור, ור' אלחנן סיפר לי לפני חודש שהוא היה הולך אליו ברגל כ-15 קילומטרים, והוסיף: תאר לך איזה ביטול היה לי אליו]

אברהם יצחק היה 'כלי', אין מה לדבר. הוא עשה את הישיבה בוורשה, עוד לפני ר' אלחנן, אבל אח"כ זה התבטל. הישיבה באוסטרובצה נוסדה הרבה אחר כך.

ישראל עזרא היה עני, אח"כ עבר לאורגוואי (=בדרום אמריקה), לאורגוואי עבר לגור גם יצחק, המחיות של אלי' חיים". יצחק זה היה מפשיסחא, שם היה קיבוץ שייסד אברהם יוסף⁵, שהיה במקורו מלודז' והתחתן בפשיסחא וגר שם.

אני זוכר שהוא נסע לאורגוואי. וישראל עזרא, אני זוכר אותו, הוא היה אברך בוער. הוא היה מהמקורבים הוותיקים הוא **בא לשוהל בכל לילה**... ישראל עזרא היה נוהג לבוא לוורשה מווענגרוב, היה איזה סיפור שתפסו אותו, המשטרה, אז הוא ברח לשטיבל, ומשם ברח לאורגוואי.

תלאות מלחה"ע הראשונה

ומה היתה הטענה השניה על חסידי ברסלב חוץ מעניות? היו כל מיני טענות... בשנות הרעב הגדול, בתרע"ט, הגרמנים לקחו הכל. היה רק מאכל כזה של בהמות, בריקן, כמו דלעת. מגפת טיפוס השתוללה אז ונפטרו הרבה אנשים. היתה בוורשה מגפה בה אלפים מתו. הייתי עדיין ילד כבן 9. זכורני שלקחו 8 נפטרים בלוויה אחת. מגיפה. ואז נפטרו כמה

1. ר' ישראל עזרא מיערניק

2. ר' יצחק אינגרביץ-פשיסחער

3. ר' אלי' חיים רוזין

4. ר' אברהם יוסף רוזנברג הי"ד

5. ר' שלמה גבריאל הכהן, מראשוני המקורבים בפולין ומתלמידיו הקרובים של ר' אברהם ב"ר נחמן

6. קארלסברון הי"ד

7. ציגלמן הי"ד

"מה" תצק אלי. כי לאחר שהאדם צועק לה' ומבקש עצה, אז הוא יכול לנסוע.²

תורה: "בואו נלך אל הברסלבר חסידים, שם שמח".

מפורסמים שהחזיקו מברסלב

לא כל הרביס היו מתנגדים. אלכסנדר¹ לא היו מתנגדים, אתה רואה עד היום כך, האדמו"ר מאלכסנדר של היום¹⁰ סיפר לי שאחיו היה ברסלבר חסיד. הוא הלך לעולמו. היה ממש ברסלבר חסיד. כשהאבא¹⁰ היה חי, היה מתפלל אצלנו וותיקין, אחרי שהוא נעשה רבי, פגשתי אותו פעם בלוויית אחד מחסידיו, והוא אמר לי "לא נותנים לי, אולי יום אחד אכנס בגניבה..."

שלמה יהודה סיפר לי, שכשהיה בחור מבוגר ועדיין לא התחתן, הגיע פעם לאוטבוצק הסקרנביצער¹¹ ושאל אותו מדוע עדיין לא התחתן. "בתור ברסלבר מתקשה אני למצוא שידוך" ענה שלמה יהודה. השתומם הסקרנביצער "כך?! והלא חסידי ברסלב יראים ושלמים הם!"

חמי סיפר לי, שבבחרותו שימש את ר' יענקלי מנאדרזין¹², וה'ליקוטי מוהר"ן אף פעם לא ירד משולחנו. ופעם כשאזיה רופא הורה למישהו שלא ללכת למקוה, נענה ר' יענקלי: "הליקוטי מוהר"ן אומר שדוקטור המורה לא ללכת למקוה, אינו דוקטור!"

כמו כן בנו של ר' שמחה בונים מווארקי¹³, שנעשה אח"כ ממלא מקום אביו, היה בא הרבה לשטיבל שלנו בוורשה, שהיה אז ברח' דזעלנא 38, היה נוטל לידו 'ליקוטי תפילות' ואומר בו בכוונה. ופעם אחת אמר לחסידיו בשמחת

ראשוני חסידי ברסלב בוורשה

גרשון עמנואל סטאשעווסקי¹⁴ היה מחסידי ברסלב הראשונים בוורשה, עוד לפני יצחק ברייטר. גרשון הזה נפגש עם ברסלבר חסיד שבא לקנות דיו אצל חמיו, פתח בשיחה עמו ומאוד התעורר מדבריו. והוא היה נוהג ללמוד עם יענקל ביאלער, שהיה מהברסלבר חסידים המבוגרים, שניהם התחברו ולמדו יחד 'שפע טל', ספר קבלה מתלמיד הרמ"ק. הם התחילו ללמוד 'ליקוטי מוהר"ן' ונסעו לאומן, ומזה התחיל להיות ברסלבר שטיבל בוורשה. גרשון עמנואל הדפיס ספר¹⁵, והביא שם מדברי רבינו.

אהרן לייב הגיע אחר כך לוורשה. הוא התקרב בלובלין ע"י יצחק ברייטר. יצחק קרב אז שבעה אנשים, בשנת תרס"ו כשנסע בפעם השניה לאומן, לקח עמו את שמואל אלי, אהרן לייב, יידלה, יחזקאל, ר' שלמהלה מלמד, בסך הכל הם היו שבעה אנשים. היה מעשה שלם בנסיעה זו. כשהגיעו לברדיטשוב, ר' שמרל ברדיטשובער ראה אותם שמח כל כך שהתקרבו נפשות חדשות בפולין, קפץ וברך בשם ומלכות "שהחיינו! שכל פולין יתקרבו!"

לפני כן היו קצת שנסעו לאומן, ר' מרדכי¹⁶, ר' שלמה גבריאל, יששכר ליקוועוו¹⁷, גדליה¹⁸ אולי היה, נחום שוסטער ואחיו נחמן¹⁹. אבל מוורשה נסעו אלו: גרשון ויענקל ביאלער. אח"כ התחבר אליהם ר' יצחק גרשון²⁰, ואח"כ ר' אברהם יצחק

הכהן [שקרב את ר' אלחנן]

אז התחיל להיות שטיבל. ברחוב גענשא היה שטיבל, הם שכרו איזה מטבח, והשולחן היה רחב ומונח על החלון, ושם הם היו עושים ריקודים, ושם התקרבו אנשים.

ר' שלמה גבריאל

מאוחר יותר כבר אהרן לייב הגיע לוורשה, וגם ר' שלמה גבריאל. אז היתה המלחמה²¹, ואז התקרבו הרבה אנשים. ר' שלמה גבריאל היה אדם בוער (א פייערדיגער מענטש), מלא התעוררות. אהרן לייב היה שונה, לא הלך בדרך הזו. אבל בזמן ר' שלמה גבריאל, ממש בער יותר מדאי! היו עובדים את ה' מחצות עד אמצע היום! ואח"כ עוד צמו, כי לא היה מה לאכול.

באותן שנים היו בתי המדרש ריקים, בגלל המלחמה והרעב, הייתי אז ילד וזכורני ששם - בשטיבל של ברסלב בדז'עלנא - למדו ביום ובלילה, ובחורף יצאו אדים מבית המדרש מרוב החמימות!

ואז התקרב אברהם וולדיגער ע"ה, שאח"כ היה הראש של הקיבוץ בקראקא. הוא נעשה גביר. במשך 18 שנים לא היו לו ילדים, עד שנולד בנו יחידו²². הוא הגיע עכשיו לקיבוץ²³, דיברתי אתו... גר בבליה. אבל כשאני נסעתי לא"י עדיין לא היה לאברהם בן.

הוא היה עובד ה' גדול. גם אחיו היה ברסלבר. אחרי שאברהם התקרב בוורשה נסע לקראקא, שם התגורר לאחר נישואיו, ונעשה שם גביר גדול. היה לו שם בית גדול, וחנות גדולה. הגרמנים הרגו אותו נעבאך. אבל הוא היה הראש והראשון של השטיבל בקראקא. הגיעו מקראקא ללובלין בר"ה

ג. ע"י ליקוטי מוהר"ן סי' קצח: "כשאחד צועק להשם יתברך, אומרים לו ליסע"
ד. חסידות אלכסנדר, שמקורה בבית פשיסחא, היתה לפני השואה אחת משתי החסידויות הגדולות ביותר בפולין, לצד חסידות גור
טו. ר' אברהם מנחם דנציגר
טז. ר' יהודה משה דנציגר
יז. האדמו"ר ר' שמעון מסקרניביץ, ענף לשושלת ווארקי
יח. בעל ה"שרש יעקב, חתנו של ר' מנדלי מווארקי 'הרבי השותק'
יט. אחיו של ר' שמעלי מסקרניביץ
כ. ב"ר משה יחיאל אב"ד זאלשיץ
כא. ספר 'גדולת מרדכי וגדולת הצדיקים' - דברי תורה וסיפורי צדיקים, נדפס בתרצ"ד עם הסכמות האדמו"רים מאלכסנדר ואוסטרובצה, והגרי"ז מבריסק
כב. מסוקולוב הי"ד
כג. ר' יששכר זוננשיין מליקוב הי"ד
כד. שטיינזאלץ הי"ד
כה. מלומאז
כו. בז'עסקי, אחיו של ר' מת'עס
כז. מלחמת העולם הראשונה תרע"ד-תרע"ט
כח. ר' נחמן וולדיגער ז"ל שנפטר בשנה זו, תשפ"ד
כט. בירושלים
ל. בתרצ"ו

ר' אפרים ל' משער בני ברק (אוסף בני ברק)

שלושה מניינים של ברסלבר חסידים.

עוד התקרבו אז ע"ר' שלמה גבריאל: יצחק שטיינזאלץ, שלמה יהודה, אלימלך זרלביץ.

ור' ישראל דוד? ר' ישראל דוד^ל התקרב מעצמו. הוא גר אז בצומזר. שם היה 'מפורסם' אחד, שבהתחלה ידע מרבינו, אח"כ נעשה מפורסם. ר' שמשון בארסקי אמר שיזהרו ממנו. אני הכרתיו. אומרים שהוא היה באומן. אבל ישראל דוד התקרב על ידו...

”

ר' שמרל ברדיטשובער האה אותם שמח כל כך שהתקרבו נפשות חדשות בפולין, קפיץ וברך בשם ומלכות "שהחיינו! שכל פולין יתקרבו!"...

השכיר עמו לרועה בהמות כדי לנסוע לאומן

ר' ישראל דוד היה כזה תם, שהשכיר עצמו להיות רועה בהמות כדי שבכסף שיקבל יוכל לנסוע לאומן, היה תם כזה... היה בעל תפילה אצלנו במוספין בלובלין, היה לו קול יפה. הוא היה תקופה באומן. היה גיס של איטשע בזעסקיע. ישראל דוד היה מבוגר ממני. כשעליתי ארצה הייתי בן שלושים, והוא היה בערך בן ארבעים וחמש. ישראל דוד זה פרשה אחרת.

ר' שלמה גבריאל קרב כמה וכמה אנשים. יעקב יצחק אלטערלייב, אברך יקר, הייתי ממש חבר שלו, היה נוהג הרבה פעמים לבוא אלי לחנותי - היתה לי חנות של כל מיני דברים, גלנטריה, כלי כתיבה, ליד החנות של אבי - ולמשוך אותי באמצע היום אל השדה,

לעשות התבודדות, שם מתחת לעיר. אני גרתי לא רחוק מהשדה, מהנהר. אברך יקר, בר דעת!

לא רחוק משם היה מבצר צבאי. היה עובר לפעמים קצין. אבל היה שומם מבני אדם. שמה התבודדו אנ"ש.

הכלל, עוד כל מיני אנשים התקרבו, כולם בזמן ר' שלמה גבריאל. אז היה בכלל את המלחמה. היו מגפות. אנשים מתו. כמה נפטרו מרעב. היו מובילים לקבורה שמונה אנשים בלוויה אחת! יצא קול שמי שהולך לשם (=לשטיבל של ברסלב) מת... היו באמת אברכים כאלו עובדי ה'. ר' שלמה גבריאל נפטר אז כבן שלושים, אולי בן ארבעים. זה היה לפני התקרבותי. אז יצחק ברייטר גר עדיין בלובלין.

בכלל, לחרדים לא היתה עבודה. אף אחד לא רצה עובד שומר שבת. גם יהודי שהיה לו בית חרושת, היה עושה שטר מכירה והביח"ר עבד גם בשבתות. ועד שהתחיל 'בית יעקב', בחור ירא שמים התקשה למצוא שידוך.

הברסלבר חסידים היו בשפל המצב. התורה בכלל היתה בשפל המצב.

למדו 'ליקוטי מוהר"ן' בעיין בפולין? אני שמעתי שליקוטי מוהר"ן בעיין - זה ליקוטי הלכות. יצחק ברייטר היה אומר שרבינו ירד עוד פעם לעולם והוריד את ליקוטי הלכות. שם רבי נתן מוריד את כל התורות לעובדה למעשה, וודאי מי שיכול לחדש בתורת רבינו, למה לא? [היו מדפיסים בפולין קונטרס 'אור זורח', זה הרי עיין] אני יודע... כן, וודאי, מי שיכול לחדש, למה לא.

ר' אפרימ'ל ור' פנחס'ל מפשעדבז'

מזכירים את ר' אפרימ'ל מפשעדבז'

הכרתיו עוד בחו"ל. אני התקרבת לפניו. היה לו חבר, קראו לו ר' פנחס'ל^ל, היה הולך לבוש רביש, עם שלאף-ראק. ר' אפרימ'ל לא. היה הולך בלי שטריימל. אבל ב'קיבוץ' בלובלין אף אחד לא הלך בשטריימל, אפילו ר' מרדכי סוקולובער, רק אלו שבאו מגליציה, כמו למשל ר' דוד שנעעל שהתגורר בבלאז'וב, הוא היה בא בשטריימל ללובלין, אצלו היה השטיבל של ברסלב בבלאז'וב, יהודי יקר. מקראקא הגיעו כמה בלי

שטריימל. בפולין הרבנים חבשו כל השבוע כובע, ובשבת שטריימל. ובגליציה גם בעלי בתים חבשו שטריימל בשבת.

ר' פנחס'ל, בר"ה בלובלין, היה עומד באיזו פינה ומברך את כל מי שעבר לידו. הוא עוד זכה להיות באומן בציון רבינו. בן-ציון^ל היו לו ממנו הרבה מעשיות. היה אדם גדול. קראו לו אז 'פנחס'ל עילוי'.

ר' אפרימ'ל, אני זוכר שבכל פעם שהזכיר את שמו של הרבי, היה נעמד. הוא היה גר בתל-אביב פעם. כשהגעתי לא"י הוא היה גר בת"א. היה נוהג ללכת שם דרך ארוכה עד לשטיבל של אנ"ש. אחרי כחצי שנה הוא עבר לגור בבני-ברק. בשבת בבוקר היה הוא אומר תמיד את ה'להתוודע ולהגלות' לפני לימוד ה'סיפורי מעשיות', וכשהיה מזכיר את שמו

ר' מוטל יגלניץ

לא. גרינהויז הי"ד

לב. תלמיד האבני נור' ובנו השם משמואל' מסוכטשוב, נעקד"ה בשואה הי"ד

לג. אפסער

של הרבי, היה נעמד ממקומו. הוא גר ברח' רבי טרפון בבני-ברק. בהתחלה היה לנו את השטיבל ברח' רבי עקיבא, אחר כך ברבי טרפון. אז עוד לא היה מנין חסידי ברסלב, הביאו עוד אנשים להשלים מנין.

כמה פעמים היינו הולכים בשבת ברגל לתל-אביב, לדבר בג' סעודות. דרך ארוכה. היינו צעירים ב-30 שנה. כדי לחזק את השטיבל, היו שם אנשים מבוגרים. עד היום השטיבל שם קיים איכשהו.

'שופר' ותו לא'

יצחק ברייטר היה אומר: אני שופר. תוקעים בו - שומעים תקיעה. אבל הוא עצמו אינו כלום. קרן של בהמה. מובא ב'סיפורי מעשיות', במעשה מכן המלך וכן השפחה "מה תוכל לפעול עם הכלי הזאת? שתעשה עמה קאמעדיא?!" היינו שיכולים מהדברים הגבוהים לעשות קומדיה (=הצגה) ח"ו, אם מתכוונים לעצמו.

אנשי שלומנו בפולין היו מצוינים במידה זו, שאצל כולם ענין רבינו היה קדוש, לא עשו חלילה ביזנס מענין רבינו, שום דבר לא לעצמו, רק לקרב את השני.

ישמע גם כן.

רבינו אמר "אל תהיו עצים יבשים". גם קיסם יכול להדליק עץ גדול. ישיבה היא דבר גדול, אבל אצלנו קירבו גם בלא זה. היתה ישיבה באמת בוורשה, אבל הרוב התקרבו לא ע"י ישיבה. למדו דווקא בישיבות אחרות. היום זה נעצר קצת, צריך לחדש מינו כקדם. בוורשה ידעו: אם לא קירבת מישהו, משמע שלא עושים מספיק בעבודת ה'.

כשיצחק ברייטר נסע לאומן בפעם הראשונה, או השניה, ה'קארדונער' בא מא"י, כמה שנים קודם הוא יסד שם באומן את ישיבת 'אנשי מעמד', אז הוא אמר: כשכאן יתייגעו באמת ביהדות על ציון רבינו... שמעתי שקרבו אנשים, כמה שנים שקט, צריך להתחדש.

לימוד סיפורי מעשיות בשבת בבוקר, ר' שמשון יסד. הוא היה לומד לא בקלויז אלא בביתו. יצחק ברייטר ואהרן לייב היו תלמידיו והנהיגו זאת בוורשה. אני לא ראיתי את ר' שמשון. בפעם הראשונה שהגיע לוורשה, זה היה מסתמא בתרע"ב, אני התקרבותי בתרפ"א.

ביקור ר' שמשון בפולין

שמעתי שר' שמשון התקרב ע"י ר' משה ברסלבר. ר' שמשון נפטר שנה לפני שעליתי ארצה. בתרצ"ה. ר' שמשון בא לפולין כשנעשו שם ברסלבר חסידים. הוא הגיע קודם כל ללובלין. לפני שהחל לדבר מהרבי, אמר שילכו בחוץ ויאספו צדקה, שיהיה אוויר הנח והזך, שיתקבלו הדיבורים¹.

וכשהיה בוורשה, אז היה השטיבל ברח' גנשה, שטיבל קטן. בערב שבת הוא בא כמה שעות לפני שבת לשטיבל. שני אנשים סיפרו לי, אחד היה ברסלבר, והשני היה מקורב והתרחק ונעשה מתנגד, אבל אמר שאת זה אינו יכול לשכוח: כשהגיע לפתח, שמע איך ר' שמשון אומר את הפסוק בתהילים: "סתרי ומגיני אתה, לדברך ייחלתי" - ודמעות ניגרו מעיניו! ואמר לי אותו אחד, שהוא פחד להיכנס! השני, יצחק שטיינזאלץ, גם סיפר לי את זה. הם פחדו להיכנס.

ר' שמשון שלח מכתבים לפולין? בוודאי. יצחק ברייטר קיבל ממנו תמיד מכתבים. הוא שלח ע"י מכתבים את ה'ליקוטי עצות עברי טייטשלי' בקונטרסים. ככה הדפיסו את זה בהוצאת 'כנישתא חדא'.

”

הוא היה רחוק מפרסום כרחוק מזרח ממערב, בתכלית! הוא שנא הולך לבוש פשוט לגמרי, היטל פרסום בתכלית השנאה. היה פשוט, וקפוטה פשוטה.

הוא היה רחוק מפרסום כרחוק מזרח ממערב, בתכלית! הוא שנא פרסום בתכלית השנאה. היה הולך לבוש פשוט לגמרי, היטל (כובע מצחיה) פשוט, וקפוטה פשוטה. אם היה בא לכאן, אינני יודע אם היה לובש שטריימל. אפילו בירושלים.

העיקר היה אצלו לקרב, אני לא יודע כלום, אני מקרב לרבי, ולא יותר מזה. הוא היה נוהג לומר: אנחנו כולנו מה'דרי מטה'.

היה איזה זמן שעשו בשטיבל משמרות שילמדו ספרי רבינו מהבוקר עד הערב, והזמן שלו היה באמצע היום, שעה, שעתיים, היה בא ולומד, היו בערך שניים - שלושה אנשים. ואז אני הייתי בא גם כן, כי ידעתי שהוא לומד עכשיו. ואצלו לא היה חילוק אם באים הרבה אנשים, או מעט. גם אם לא יבוא אף אחד - הוא לומד. ואם יבוא עוד יהודי -

ר' מוטל יגלניק

1. כמובא בתורה י"ז בליקו"מ לה. כיום 'עצות המבוארות'

למה הוא לא כתב על כל האותיות? הוא הסתלק באמצע. כשאנחנו ביקשנו שישלח, שלח. הוא לא היה כ"כ מבוגר. בן ששים וכמה נסתלק. כמה שנים הוא הכיר את ר' משה ברסלבר? אינני יודע.

חדרי התבודדות

היו אצלנו בשטיבל חדרים קטנים להתבודדות, בדז'עלנא 43, ואח"כ בנווליפיה 28, שם היה המקום האחרון. בהתחלה היה בדז'עלנא 38. לפעמים אחרי התפילה יצחק רצה להתבודד, וכל החדרים היו תפוסים, אבל לא היתה לו שום בעיה, הוא הסתובב לקיר והיה לו התבודדות. שעה? לא הספיק לו שעה, הרבה יותר. הוא עשה 'קולות' לא.

שלמה יהודה היה נוהג לעשות 'קולות', גם הדיבור שלו היה בקול רם. היה לו אח גביר גדול, היו לו 6 7 בתים בוורשה, מפוארים וגדולים, כשהוא נסע הוא השאיר את הבתים ריקים והמפתחות נשארו אצל שלמה יהודה, מה עשה? חילק את המפתחות בין אנ"ש, שיהיה להם היכן לעשות התבודדות...

יצחק'ל אוטבוצקער היה נוהג להתבודד לא רק שעה, אלא הרבה יותר. הוא היה גר הרי ביער, הבית שלו היה ביער (=בעיירה אוטבוצק) והיה מתבודד שם שעות בכל יום.

יצחק גם כן היה עושה התבודדות כמה שעות. כשר' אלחנן רצה לנסוע לא"י חיפש אותו כדי להתראות עמו לפני הנסיעה, וחיכה לו הרבה זמן שיצא מהחדר התבודדות, ואחרי כמה שעות כשיצא, שאלו ר' אלחנן "כל כך הרבה זמן התבודדות?" ענה לו "עדיין לא התחלתי אפילו לפרש שיחתי..."

ליד הנהר ויסל היתה כזאת חורשה, יצחק היה הרבה פעמים הולך לשם, באמצע היום היה נכנס אלי לחנות ואומר לי: מוטל, בוא, סחב אותי להתבודד...

רק אזמרה

יצחק ברייטר, כל דיבוריו היו רק התחזקות ועוד התחזקות, ושוב פעם התחזקות. הרבה פעמים לאחר שהייתי נכנס אליו, יצאתי אדם חדש, הוא ממש החיה אותי. הוא היה אומר: אנחנו כולנו 'דרי מטה' - אנחנו חייבים עוד פעם ועוד פעם לחזק עצמנו.

רבי נתן תמיד דיבר 'אזמרה'. אחד התלמידים פעם אחת אמר: "שמענו כבר אזמרה...". כשאדם מתרגל הוא לא מתפעל.

מובא ב'כוכבי אור' שר' יודל היה מספר בכל פעם את ההתקרבות שלו ומסיים "אצלי זה שפיגל ני"י! (=חדש ומבריק).

לא להתרגל. משל לשני תאומים, אחד מהם עיוור מלידה, יום אחד הגיע רופא וריפא את העיוור, הוא מסתכל: עץ! כל דבר מתפעל! אז מי עכשיו עיוור? זה שתמיד היה רואה! כי אינו מתפעל ממראה עיניו.

הטבע - נס מוסתר

יצחק ברייטר סיפר שראה היכן שהוא סיפור. שלמה המלך כשהיה בן שנים עשרה מלך, פעם אחת ישב תחת איזה עץ ועבר שם נתן הנביא, שאל אותו: על מה אתה מתבונן? ענה לו שלמה: אני חושב על מה שסיפר לי אבי על הנסים הגדולים שהיו לאבותינו, יציאת מצרים, קריעת ים סוף, גם אני רוצה לראות נס! ענהו נתן הנביא: גם אני כשהייתי נער בגילך ישבתי כאן היכן שאתה יושב וגם אני אמרתי שאני רוצה לראות נס, ופתאום צמח העץ הזה ונתן פירות!

"האמנם?! התפלא שלמה המלך, גם אני רוצה לראות". ענהו נתן הנביא: "מה החילוק אצלך, אם העץ צמח ברגע אחד, לבין אם צמח בכמה שנים? הרי זהו אותו הנס! אלא שהתרגלת שכל העצים צומחים לאט - אבל באמת הנס אינו פחות נס כשהעץ גדל בכמה שנים!"

וככה השי"ת מנהיג בדרך הטבע. אבל לעתיד, הרבי אומר, יתנהג העולם בנסים. מה הכוונה? כמו שהבעש"ט אומר: "לעולם ה' דברך ניצב בשמים" - כשה' אמר 'יהי אור' תמיד הדיבור שלו תלוי ועומד ואם לרגע יתבטל לא יהיה אור! כמו שהאר"י אומר 'ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית' שבכל רגע השי"ת מחדש את הבריאה. ולעתיד ידעו זאת בבירור, שאין טבע כלל, אלא רק דבר ה' מחיה את הכל.

אצל ה'מ' כתוב "למען אנחנו הילך בתורתך אם לא" מהו הניסיון כאן?

שהשי"ת אמר "איש אל יותר

ממנו עד בוקר", כדי שכל

יום יהיה ענין חדש.

זה הפירוש למען

אנסנו. כדי שידעו

שהשי"ת עושה

חדשות בכל יום.

כך רצונו יתברך,

שידעו שהוא

נותן.

אמונה!

אסור להתרגל למעשי ה'. אמונה חייבת להיות תמיד, אפילו בעולמות העליונים ביותר חייבים אמונה, כי את השי"ת אי אפשר להשיג בשכל, "אילו ידעתי - הייתי". אפילו העולמות הגבוהים אינם יכולים להשיגו, כמו שהזוהר הק' אומר "אפילו כתר עליון אוכמא הוא לגבי עילת העילות". 'כתר עליון' הן ההשגות הגבוהות ביותר, גם הן בבחינת 'שחור' לגבי השגתו יתברך!

רק מה החילוק בין האמונה שלנו בעולם הזה לבין האמונה שיש בעולמות העליונים? שכאן יש קליפות ועשרה כתרין דמסאבותא, אז רחמנא ליצלן יכולה להיות כפירה, כי כך ברא ה' יתברך את העולם הזה למען הבחירה, שיהיה אפשר ח"ו להתרחק מהאמונה. אבל בעולמות ההם האמונה מוכרחת וודאית. וכל ההשגות הן רק מכוח

”

”כל כך הרבה זמן התבודדות? ענה לו "עדיין לא התחלתי אפילו לפרש שיחתי..."

האמונה שיש שם.

אבל כאן בעולם הזה, אדם שנופל, יכול ליפול חלילה מהאמונה. לכן צריכים להתחזק באמונה, כמו שרבינו אומר "אצל העולם אמונה הוא דבר קטן ואצלי אמונה הוא דבר גדול מאוד". כל מה שהסטרא אחרא רוצה להכשיל את האדם בעוונות, הוא רק כדי לקרוע את האדם מהאמונה, כי כל חטא שאדם עושה, פוגם באמונתו.

כל חטא שאדם עושה - חתיכת אמונה הולכת ממנו. אבל הכוונה העיקרית של הסטרא אחרא, שאדם יסתלק לגמרי מהאמונה. רבינו אומר שלכל אדם יש אמונה, וכמו להבדיל שאדם צריך לעמול ולהתייגע להגיע לקדושה, כך להבדיל אלו שרוצים להיפרד מהאמונה, עמלים מאוד מאוד כדי שלא תבלבל אותם האמונה. ואפילו האדם הגרוע ביותר, כל עוד שהוא חי בעולם, האמונה מבלבלת אותו, ולכן הוא כל כך כועס על היידישקייט (=יהדות). כי הוא רוצה לבטל את האמונה שבו ואינו יכול. וכשהוא כמעט מצליח חלילה, אז הוא מסתלק מהעולם.

כך מובא בליקוטי מוהר"ן רע"ד: "דע שיש רשעים שעובדים ויגעים כל ימיהם כדי לעקור עצמן מהשם יתברך ומתורתו לגמרי, כי הנקודה הקדושה של קדושת ישראל שיש עדיין בתוכם, אף על פי שהם רשעים גמורים, היא מבלבלת אותם, ומביאה בהם הרהורי תשובה ויראה מאימת הדין הגדול, ומחמת זה אין להם תענוג מהעבירות והתאוות שלהם, על כן הם מתאווים ויגעים כדי שיגיעו לכפירה גמורה בדעתם ח"ו, באופן שלא יהיה להם עוד צד ספק לנטות אל האמת, אבל צריכים לזה יגיעה גדולה מאוד כמה וכמה שנים, רחמנא לצלן, רחמנא לשזבן, כי היהדות שבהם אינה מנחת אותם ומבלבלת אותם תמיד. ודע, שיש מהם כשמגיעין ובאין למה שהתאוו, דהיינו לכפירה גמורה ח"ו בלי שום ספק אל האמת, אזי תכף ומיד מתים מן העולם, ואז רואין האמת".

לכן צריך הרבה סייעתא דשמיא בזה העולם.

הילולת רבינו בורשה

את סעודת ההילולא של הרבי, היו עושים בפולין בליל היארצייט. הסעודה נמשכה עד לאמצע הלילה, אחר כך אמרו 'חצות' בצותא, את 'לדוד מזמור' אמרו בציבור פסוק בפסוק. היתה התעוררות! סעודת היארצייט היתה אצל שלמה גערשטיין, שטעקאלע מאכער, בסוכה שלו התקיימה הסעודה. היתה זו חצר גדולה, גרו שם איזה עשרה שתיים-עשרה מאנ"ש, גם יצחק ברייטר גר שם. היה ציבור של כמה מאות אנשים. ניגנו, היו כינורות. שם זה היה המוזיקה, כינורות. ישראל דוד גרינהויז ניגן על כינור, נטלו ידיים אחרי מעריב, והדברי תורה והריקודים היו עד אחרי חצות לילה. שמעתי שבאומן היה אחד מאנ"ש שהיה לו יארצייט במוצאי היארצייט של הרבי, אז הוא עשה סעודה ביום שתמשך אל הלילה... כך שמעתי. איך מוהרנ"ת עשה איני יודע. אצלנו עשו בליל היארצייט. דיברו פעם יצחק ברייטר ופעם אהרן לייב. אהרן לייב דיבר בערך שעה. יצחק היה שר אז את ה'שיר ידיות' שחיבר לרבינו. בדביקות היה שר. וכשנעשה חצות, יצחק החל לומר 'לדוד מזמור'.

ביארצייט של רבי נתן, פעם אחת, אני זוכר שהיה ציבור ענק. היה יהודי אחד זקן, בן יותר משבעים, למדן מופלג, שעוד נסע אל ה'חידושי הרי"ם', ואצל ה'שפת אמת' ישב בשולחן. ר' יודל היה שמו של היהודי הזקן, הוא ישב אצלנו בשולחן ביארצייט של רבי נתן ואמר בכזו התפעלות: "אני לא ידעתי כלל... אמרו לי שאלו חברה משוגעים - והרי כזאת לא ראיתי בשום מקום!"

והוסיף אותו יהודי זקן: "שני דברים לא ראיתי כאן: מקטרות עם טבק, וכן לא ראיתי שכל אחד מנסה להראות לשני שהוא למדן יותר. עומדים ושומעים רק מרבי נתן, מהרבי..."

הוא היה יהודי חכם. התקרבו אפילו יהודים זקנים. היה אחד שהתקרב, יהודי עם פאות ארוכות וזקן לבן, איני זוכר את שמו, הוא אמר: "אני עכשיו בן שש שנים. התקרבותי לפני שש שנים, החיים שקודם לכן לא היו חיים...". היו הרבה יהודים כאלו!

כמראה מלואך אל לוקים

'הימצאותו של החסיד הקדוש רבי שלמה וועקסלער זי"ע בין חסידי ברסלב הציבה קושי בפני המתנגדים לדרכי אנ"ש ולרביה"ק, שכן גם הם ראו במוחש שאין זה אלא צדיק קדוש ואיש מרומם, לא היה שייך שיחלקו על כך' // לקראת הופעת תכריך כתביו של ר' שלמה וועקסלער לראשונה על ידי מכון 'משך הנחל' העלינו על הכתב כמה זהרורי אור וניצוצי נוגה בשולי אדרתו של הרב המחבר, כמה מעשיות וסיפורים שלא נתפרסמו עדיין, אשר נשמעו מפי אוהבי שמו ומעריצי זכרו, ונקבצו כעמיר גורנה למען יעמדו ימים רבים, ובעל השמועה יהיה עומד כנגד הלומד והמעייין; ואת תולדותיו בארוכה לך נא ראה בסוף הספר.

ה'לב העברי' שולח את ר' שלמה לברסלב...

נודע היה רבי שלמה לתהילה כצדיק תמים בן עלייה, וכאיש אלקים קדוש. גדולי הדור וצדיקיו העריצוהו בהכירם אותו, וכמה וכמה מעשיות מספרים בקרב אנ"ש מענייניו זה.

מיד כשהגיע הרב רבי שלמה אל עיר הקודש והמקדש, כרת ברית אהבה עם בני ציון היקרים המסולאים בפז ועם גדולי ירושלים וחכמיה, הן מאנשי שלומנו והן שאר גדולים, על כולם היה חביב ונערץ.

כך הגאון בעל 'לב העברי', אשר מיד כשעלה רבי שלמה מן הגולה הכיר במעלתו ובגדולתו, ושלחו להסתופף בצל אנ"ש חסידי ברסלב ולהתחמם לאורו של רביה"ק; ואכן מיד נמשך רבי שלמה אל להט אש הקודש של חסידות ברסלב, והיה לברסלבער חסיד בכל רמ"ח איבריו, עד יומו האחרון. בעל 'לב העברי' אף שידך את רבי שלמה עם בת הרה"צ ר' מנחם מאניש שיינברגר זצ"ל, אשר היה מגדולי נקיי הדעת שבירושלים.

אפשר להאמין כי יש לו גילוי אליהו

רבה של ירושלים הגה"ק ר' יוסף חיים זוננפלד זיע"א העריך את רבי שלמה עד מאוד, ואף היה קם בפניו, ושמעתי מהישיש מוה"ר יעקב פנחס געווירץ זצ"ל רב דביהמ"ד וותיקין בארא פארק, אשר בהזדמנות אחת התבטא רבי יוסף חיים ואמר שעל רבי שלמה אפשר להאמין כי יש לו גילוי אליהו הנביא זכור לטוב, ומשמע כן רבי שמואל שענקער חתן הרי"ח, החל להסתופף אצל רבי שלמה ולקבוע עימו עיתים לתורה. וסיפר רבי שמואל שבאיזו הזדמנות הודה לו רבי שלמה בעצמו על מעלתו הנשגבה הנ"ל, באמור לו שאליהו זכור לטוב מדבר עם כל אחד בשפתו

ובלשונו, ועל כן עימו, שמוצאו מדייטשלאנד (גרמניה), מדבר אליהו ז"ל בהגיית אנשי אשכנז - ('מיט מיר געדיט ער יעקיש' - 'וואס'). עוד סיפר שפעם הפציר זקנו רבי שמואל ברבי שלמה שיגלה לו עת הפקידה, וכך אמר לו רבי שלמה: "אליהו הנביא זכור לטוב אמר לי שיש כעת מעט מאוד אנשים כשרים בירושלים, וכשיתרבו בירושלים אנשים כשרים - אז יהיה עת הגאולה" (כ"ז שמע ר' יעקב פנחס מפי זקנו ר' שמואל שענקער הנ"ל).

גם שמעתי מהגאון רבי מרדכי אהרן שיינבערגער זצ"ל, שהיה איזה זמן אשר דודתו (היא זוגתו של רבי שלמה) היתה מכינה מאכלי שבת להסבא קדישא מהרש"א אלפנדרי זצ"ל, ורבי שלמה היה נושאם לביתו מדי ערב שבת, והיה משיח עימו אז בדברי תורה. וסיפר שפעם אחת נשכח הדבר מרבי שלמה, וכבר פנה יום, ועמד רבי שלמה אצל הנרות של שבת להיטיבם ולהכינם, ובתוך כך נקשה יונה באדן החלון, ונזכר ואף תיכף לבית הסבא קדישא עם מאכלי שבת קודש. תיכף בהכנסו תמה בפניו הרב: "מדוע הייתי צריך להטריח יונה עבור כך?"; ומיני אז פסק הסבא קדישא ליקח עוד מאכלי שבת ממנו.

ישנם שני אנשים כשרים...

בקרב אנ"ש החשיבו בני החבורה את רבי שלמה כאיש קדוש וכן עלייה, ומיחיד סגולה בידיעותיו בחכמת הקבלה. רבו בחכמה זו, הגה"ח הצדיק רבי אברהם ב"ר נחמן זצ"ל בעל 'ביאור הליקוטים', היה מדבר אודותיו הרבה, ושיבחו ופיארו ביותר בפני בני חבורתו ומקורביו. ומהגה"ח רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א נשמע שסיפר לו רבי לוי יצחק בענדער זצ"ל, שאמר לו פעם רבי אברהם ב"ר נחמן בלשון זה: 'ס'איז דא צוויי ערליכע אידן אין ירושלים: רבי יוסף חיים און רבי שלמה' - "ישנם שני אנשים כשרים בירושלים: ר' יוסף חיים זוננפלד ור' שלמה וועקסלער" (כאומר שכדאי וטוב שתהיה לו היכרות וקירבה עימהם, וכי תהיה לו מזה תועלת לעבודת הבורא).

ועוד נשמע מרבי לוי יצחק בענדער זצ"ל (שהיה אף הוא מאנשי ראבר"ג), שהשתוקק הרבה להתראות עם רבי שלמה אחרי ששמע כה רבות אודותיו מרבי אברהם ב"ר נחמן, ובשנת תש"ט כאשר זכה והגיע לארץ הקודש,

ר' שלמה חתנו ברנדווין ור' ב"צ אדלער

ביקש תיכף מר' יצחק מאיר קורמאן (שבא אז לקבל פניו) שייקחהו מיד לרבי שלמה, כי השתוקק עד מאוד כאמור לחזות בתואר זיו פניו, ואכן הלך עימו לשערי צדק לראותו אצל ד"ר משה וואלאך (שהיה איש צדיק ומורם מעם, ואכמ"ל), והתרגש רל"י מאוד ממנו וממראהו שהיה מראה קדוש, ממש כמראה מלאך אלוקים - ("א מלאך, א מלאך אלקים האט ער אויסגעקוקט!").

אחד מה'בעלי מח'

גם סיפר רל"י זצ"ל שהיה אצל רבי שלמה כבן בית עד עת הסתלקותו בשנת תשי"ד, והיה מפליג מאוד בשבחו ובגדולתו, והיה מוסיף לבאר שרבים, הלא הוא ראבר"ג, היה מדבר עם כל אחד מאנשיו לפי מעלתו ודרגתו, כי עם ה'בעלי מוח' שבקרב תלמידיו היתה לו שפה אחרת לגמרי מאשר עם אנשיו הפשוטים, ורבי שלמה היה אחד מאלו התלמידים ה'בעלי מוח' אשר עימם היה ראבר"ג מטייל בשבילי ההשגות הגבוהות. [ממין העניין לציין כי כאן בספר 'יריעות שלמה' שיוצא לאור בימים אלו, מכתביו של המחבר - ניתן מעט מן המעט לראות בין השורות, כמאן דמחוי במחוג, את גדולת ההשגות ועומק העניינים הנעלים בהם היה רבי שלמה שקוע כל ימיו; וזהו מהמקומות הבודדים בהם ניתן לראות ולהתבשר מדברי תורתם של האריות שבחבורה מאנשי ראבר"ג, כי לדאבון הלב כמעט לא נשתמרו בכתובים חידושים מפרי מוחם ודעתם הקדושה של הני צדיקים בעלי השגה].

גם היה רבי שלמה קנאי גדול מאוד לדבר ה', עד שחרדו לגשת אליו בעת שהיה מתלבש בקנאות, או שהיה לוחם למען כבוד השי"ת ותורתו. לפעמים גם בעת שדיבר באסיפות בקרב אנ"ש, היה עובר לפתע לדבר באש קודש על עניינים שונים מקדושת המחנה, ויראה של ממש נפלה על כל השומעים.

מציאותו של רבי שלמה הציבה קושי בפני המתנגדים לדרכי אנ"ש ולרביה"ק, שכן גם הם ראו במוחש שאין זה אלא אלא צדיק קדוש ואיש מרומם, לא היה שייך שיחלקו על כך, והכל הוכרחו להודות איפוא עכ"פ כי ישנם צדיקים וקדושי עליון בקרב אנשי שלומנו.

גם עליו דברו...

ועם כל זאת, התבטא פעם רבי שמואל שפירא אודות רבי שלמה ואמר לידידו רבי לוי יצחק: "אויף אים איז הכל מוידים אז ער איז געווען א איש פֿשֿר - און מען האט אויף

אים אויך גערענט - "הנה על רבי שלמה כולם מודים שהיה איש כשר - ואף על פי כן גם עליו דיברו", כי לא כולם זכו להכיר היטב במעלתו הנשגבה, כי איש אלקים קדוש הוא. [גם שמעת' מדו"ז ר' יעקב יצחק הלברטל לאוי"ט, שזוכר מימי ילדותו איך שהיו נערים מנוערים שלא הכירו במעלתו של רבי שלמה, ואכמ"ל].

שמירת העניינים שלו היתה ממש לאות ולמופת, ועד זקנותו המופלגת ממש לא הרים את עיניו לראות ממה שנמצא סביבו ברחוב.

התמדתו ושקיעותו בתורה היתה יוצאת מגדר הטבע. שמעתי מהגה"ח הרי"מ שעכטר שיחי לאוי"ט, שבכל פעם שהיה אביו הרה"ח ר' דוד זצ"ל נפגש עם רבי שלמה - תמיד היה לו חידוש לומר, אם בדברי הזוהר הקדוש, בספרי ליקוטי הלכות, או בשאר עניינים בנגלה ובנסתר. זו היתה תמצית חייו ונשמת רוח אפן: תורה, תורה ועוד תורה.

רבי שלמה היה דבוק עד מאוד בספר 'אור החיים' הק', והיה עורך סעודה לכבוד בעל האוה"ח הק' מדי שנה ביום הארצייט, ט"ו בתמוז.

כפי שידוע בקרב אנ"ש רבינו ציוה לא להידרש לרופאים, ורבי שלמה קיים זאת בתמימות ובפשיטות, ולא פנה לרופאים ולרפואותיהם להיוועץ בהם ולהתרפאות על ידם, גם כשהיה במצבים קשים בהם היה זקוק לישועה. תמיד היה רק שגור על לשונו: **"דער אויבערשטער העלפט, פארנוואס דארפן מיר א דוקטור?"** - "השם יתברך עוזר, מדוע זה נזדקק לרופא?"; ואכן פעל במידת הביטחון שלו שהושיעו השי"ת במה שהיה צריך, מבלי להזדקק לרופאים.

אחר פינוי העיר העתיקה שהה רבי שלמה כמה שנים בבית החולים 'שערי צדק', בהשתדלות מייסדו הד"ר הנודע ר' משה וואלאך ז"ל אשר נתן לו שם חדר עבורו לבד, וכל זה היה מתוך הערכתו הרבה של הד"ר וואלאך לרבי שלמה ולקדושתו. היה זה אחרי שלא הסכים רבי שלמה לעת זקנתו לעבור להתגורר במושב זקנים, גם בגלל קדושתו היתירה, וגם כי חשש שיפריעוהו שם מלעסוק בעבודת קדשו. רק כשהתברר לד"ר וואלאך כי נכדו של ר' שלמה, ר'

משה חיים ברנדווין מתגורר בשכונת בית ישראל, והוא יהודי ירא וחרד - הביאו לשם, כדי שיטפל בו נכדו כדבעי לעת זקנתו, ולשם היה רל"י הולך מדי יום אחר תפילת וותיקן לפגוש את רבי שלמה ולדבר עימו יחד בעבודת השם, עד סוף ימיו כאמור.

בימי ראש השנה הקדושים היה מסתופף רבי שלמה בצל אנ"ש בירושלים קרתא דשופריא, ומהגה"ח הישיש ר' נתן ליברמנש שיחי לאוי"ט שמעתי שראהו כמה פעמים בילדותו בקיבוץ אנ"ש בעיר העתיקה. אמנם בערוב ימיו היו כמה שנים שכבר לא היה בכוחו לבוא אל הקיבוץ הנ"ל, מחמת חולשתו הרבה.

גם סיפר לי הרה"ח הישיש ר' נחמן רוזנטל שיחי לאוי"ט שהלך בערב ראש השנה בבחרותו לבית ר' משה חיים ברנדווין, ואמר לר' שלמה כי מוכן ומזומן הוא לטרוח בדבר, לשאתו לבית מדרשנו להתפלל יחד עם אנ"ש ברננה על ימי ראש השנה. אמנם רבי שלמה התנצל בדבר שאינו חפץ להטריחו בכך, כי ייקח הטיפול בו זמן רב, הן להסיר ממנו התחבשות שעל רגלו ואחר כך להחזיר וכל כיוצא שאר הטרחה שסביבו, והן לשאתו מרחק כה רב, אך רבי נחמן שיחי נענה לעומתו שהוא מוכן בכל ליבו להקדיש לזה מכוחו ומזמנו, וכי הוא יטפל בו וישהו רצוא ושוב. הצדקנית אשת רבי שלמה שמעה כל זאת וחיוקה את רבי שלמה בדבר, ואכן הסכים רבי שלמה, ורבי נחמן טיפל בו ונשא אותו כאמור רצוא ושוב, וגם עמד על ידו בעת התפילה לשמשו בכל דבר הנצרך לו. אחרי תפילות ראש השנה שמח רבי שלמה שמחה גדולה בדבר זה, ופנה לרבי נחמן ואמר לו כהאי לישנא: **"איך וועל דיר געדענקען אויף די צווייטע וועלט!"** - "אני אזכור אותך בעולם הבא!"

אני צריך עוד לעשות תשובה...

רבי שלמה בערוב ימיו בחדרו בבית החולים. היה זה מלילותיו האחרונים, שאז היה רבי שלמה ממש כל כולו חולי ומכאוב, וראהו ר' מרדכי אהרן שהוא מתגבר כארי לעמוד בחצות הלילה לעבודת בוראו, בקדושה ובטהרה, בחיות ובשמחה. בראותו

זאת פנה ר' מרדכי אהרן ואמר לאחיו שהיה עימו: **"הרי לנו תחיית המתים ממשי"**, כי כה היה רבי שלמה חלוש וחולה, ולא שת ליבו גם לזאת. או אז ענה רבי שלמה ואמר בתבערת ליבו שיקד כיקוד אש: **"איך דארף נאך תשובה טאן!"** - "צריך אנכי עוד לעשות תשובה!"

ר' שלמה נולד בשנת תרכ"ז, ונלב"ע בצלילות הדעת ביום י' באדר תשי"ד. אחרי מיטתו הלכו המוני שלומי אמוני ישראל וצדיקיו, אשר העריכוהו והוקירוהו; ואף על פי כן התבטא אז אחד מחשובי

היה מדבר עם כל אחד מאנשיו לפי מעלתו ודרגתו, כי עם ה'בעלי מוח' שבקרב תלמידיו היתה לו שפה אחרת לגמרי מאשר עם אנשיו הפשוטים

ירושלים ואמר לרבי לוי יצחק בענדער: **"פאר רבי שלמה וואלט געדארפט זיין א גרעסערע לוייה!"** - "לרבי שלמה היתה צריכה להיות לווייה יותר גדולה!". מנוחתו כבוד בהר המנוחות, בחלקת הרבנים. זכותו תגן עלינו.

יגמול ד' הטוב
עמנו ועם כל
חברתינו ועם כל
ישראל הטוב האמיתי
לגלות עינינו בתורתו
הקדושה עפ"י
ההקדמות הקדושות
והנוראות והנפלאות
של אדומו"ר הק'
והנורא

מכתב מאת החסיד
רבי גדליהו אהרן קעניג זצ"ל
לידידו החסיד
רבי ישראל דוב אודסר זצ"ל

בית הגנאים

מאמדים
אגרות ומכתבים
והידושי תורה
בלתי ידועים

ר' גדליה קעניג

ב"ה אור ליום ה' ז' תמוז תשי" לפ"ק פיעה"ק ירושת"ו

לכבוד חברי וידידי האמיתי עמיתי אהובי נפשי ולבבי וכו' כש"ת מוה"ר ר' ישראל דב אדסר שיחי נצח, וקרנו ירום בכבוד ויזכה בעזה"י לראות הרבה נחת מכל יוצאי חלציו, כי הדבר מנוי וגמור ומוחלט שרבינו הק' יגמור הכל כרצונו, ובוודאי רצונו שאנשיו הקירים הנחמדים המסולאים בפז ירוו נחת מיוצאי חלציהם לנצח, אכ"ר.

אחדשה"ט כמשפט.

באתי בזה לבשרו בשורה טובה זה היום יום ד' פ' חקת עשה ד' נגילה ונשמחה בו, כי היום ילדה לי אשתי בן זכר למז"ט יהי רצון שיהי' לסימן טוב ולמזל טוב לכולנו. אכ"ר.

כן אודיעו משלומי, כי ב"ה הטיב ד' חסדו הגדול מאוצר מתנת חנם עמדי והחיני והקימני והחלימני ובה"ש בשבת קודש העבר הלכתי לביהמ"ד שלנו לתפילת מנחה וקראו אותי לעליה וברכתי אח"כ ברכת הגומל, כן יגמול ד' הטוב עמנו ועם כל חברתינו ועם כל ישראל הטוב האמיתי לגלות עינינו בתורתו הקדושה עפ"י ההקדמות הקדושות והנוראות והנפלאות של אדמו"ר הק' והנורא בדרך אשר הורונו (!) מורינו מוהר"ת זצוק"ל.

אחי יקירי, מה אומר לך, כי בימים אלה הרגשתי בעזר השי"ת ובזכות אדמו"ר זיע"א ענין מה שרוצה מאתנו רביה"ק ותלמידו מוהר"ת זיע"א בלימודיהם הק', היינו שאעפ"י שזה דבר פשוט וידוע, אבל בעת ההרגש נדמה לי דבר חדש עמוק ונפלא.

היינו שבעת שאנחנו זוכים לקיים משהו רצון הבורא ית', דהיינו בעת לבישת הטלית ובעת הנחת התפילין, להרגיש בעת עשיית המצוה גודל החסד הנפלא שנפלינו? מכל אומות העולם וזכינו אנחנו דייקא אנחנו כמו שאנחנו להזכות [הגדול?]. הנה לקיים רצון השי"ת ללבוש הטלית ולהניח עטרת תפארת התפילין הק', להרגיש את זאת ולחזור ולהרגיש בכל פעם בהרגש מורגש יותר ויותר, עד כדי לבוא לשמחה של מצוה בשמחה כזו ליכנס ממש בשמחת הקב"ה שהוא שמח בעבודתנו הפשוטות, וזה רצונו ושמחתו.

ובוודאי שמחת הקב"ה היא שמחה שאין לה קץ, כי הלא הוא אין סוף ואין תכלית, ולשכוח לגמרי לגמרי [בעת?] עשיית המצוות הק' כל העבר וההווה והעתיד, ממש כמו מי שהוא רעב וצמא והולך במדבר ציה ושממה, והשרב מכה עליו וכמעט שתצא נפשו, ופתאום הגיע אל אילן גדול אחד וענפיו עושים צל יקר, ותחת האילן מעיין נובע מים חיים, ועל האילן פירות מתוקים מדבש המחייב את הנפש, בוודאי ובוודאי שהאיש הזה שוכח בעת מעשה כל הצרות שעברו עליו, ואינו חושב מה שיהי' אח"כ, רק משיביע נפשו מהפירות ומרווה צמאונו בהמים החיים ומשיב נפשו ונח תחת צל האילן הנחמד.

כן ויותר מכן הדבר הזה בעת עשיית המצוות, שריחם עלינו הקב"ה בתוך מעוף צרה ומצוקה להחיות את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו, כן יזכינו השי"ת לטהרנו מכל סיג ופגם ולקדשנו בקדושת רבינו הק' והנורא לטוב לנו לנצח

ידידו אוהב נפשו אוהב דבק מאח

גדלי אהרן קעניג.

לנכון קבלתי מכתבו היקר, וממש החייני, והאמנתי בברכתו [...] מעומק לבו הטהור

א. בתחילת ספר 'נחל נובע' מהדורת ירושלים תשכ"א: "ב"ה אור ליום ה' ז' אדר"א תשי"א לפ"ק פיעה"ק ירושלים תובב"א. אמרתי לרשום מה ששמעתי מפ"ק מו"ר עט"ר הגה"ח המפורסם וכו' וכו' כקש"ת הרב ר' אברהם שיחי נצח שטערינהארץ (כוכב לב), ועמי ידידנו מאנ"ש הו"ח אי"א מוהר"ר ישראל דב אדסר שיחי נצח. סיפור דברים מעט מזעיר כטיפה מן הים מהרבה הנפלאות העצומות והתעלומות הנשגבות שהיה בענין הולדת אדמו"ר הקדוש והנורא אור הנעלם והצפון וכו' נחל נובע מקור חכמה סד"ס (סבא דסבין) דקדושה שמו קודש צדיק יסוד עולם רבינו נחמן אור האורות זיע"א מברסלב..."

ב. נבדלנו, מלשה"כ "ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה" (שמות לג, טז)

ג. ע"פ ליקוטי מוהר"ן סי' ה

ר' ישראל בער אודסר

Handwritten text in Hebrew script on a piece of aged paper, likely a letter or a note related to the subject of the article.

Another piece of handwritten text in Hebrew script, continuing the narrative or providing additional context.

ראו זה חדש! ספר 'בנתיבות הנחל'

בימים אלו רואה אור ספרו של הרב ח' ר' יהושע דרוק 'בנתיבות הנחל' – חיבור עליו שקד במשך שנים לא מעטות. כמי שגדל בצילם של גדולי החסידים וכנכדו של הרב ח' ר' מרדכי אלעזר רובינשטיין זצ"ל, ספג המחבר אל קרבו את ההווי הברסלבאי הטהור מימי נעוריו, עוד עת היה חסידות ברסלב קטנה בכמות, אך עצומה באיכותה. וכיון שחננו ה' בעט סופרים, נטה ידו, וכתב מעת לעת מאמרים שונים ומגוונים, עד שהגיעה העת לכנסם יחדיו בספר אחד.

מ' לבבי

השייכות להתורות, וכן עשה גם הגה"ק רבי אברהם בן ר' נחמן זצ"ל בחיבוריו היקרים 'כוכבי אור' שכולל כמה ספרים כידוע, וב'ימי התלאות', וגם גיסו הגה"צ ר' אלתר טעפליקער הי"ד עסק בזה והוסיף הרבה על המובא ב'כוכבי אור'.

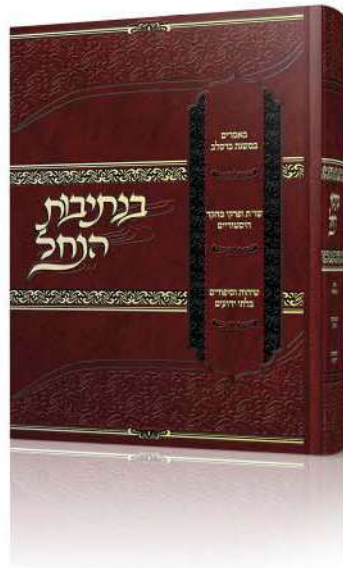
גם הגה"צ ר' אברהם שטערנינהארץ זצ"ל כל ימי חייו לא פסק מלספר סיפורים ושיחות מרביז"ל ואנשיו בכל הדורות, ומעט מזעיר נדפס בספרו 'טובות זכרונות', וגם זקני וחשובי אנ"ש בדור האחרון עסקו כל ימיהם בזה לספר שיחות וסיפורים מאנ"ש זצ"ל, ובראשם החסידים הוותיקים ר' לוי יצחק בנדר, ר' אלי' חיים רוזין, ר' איטשע מאיר קורמן ור' שמואל הורוויץ זצ"ל (שאף כתב כמה חיבורים 'אבניה ברזל' ו'ימי שמואל'),

ואחרון חביב, מחותני החסיד המפואר ר' נחמן ישראל בורשטיין זצ"ל, שזכה לצקת מים ולשמש את כל גדולי זקני אנ"ש זצ"ל ונדע בזכרונו הנדיר, והוא הגבר שזכה לשכנע את החסיד הישיש ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל לפתוח לכל את אוצרו הגדול בשיעוריו הידועים ביום חמישי, ולולא שיעור זה היו הולכים לאיבוד ח"ו אלפי שיחות וסיפורים ותולדותיהם של אנ"ש זצ"ל.

גם שאר בשרי הרב ח' ר' אברהם ווייצהנדר זצ"ל, שרשם וערך והדפיס את כל השיחות והסיפורים שנשמעו מפי זקן אנ"ש רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל בסדרת הספרים הנפלאים 'שיח שרפי קודש' ועוד, ואפשר לומר בצדק ששני חסידים נפלאים אלה ר' נחמן בורשטיין ור' אברהם ווייצהנדר זצ"ל הצילו את כל השיחות והסיפורים הנ"ל מרדת לטימיון רח"ל, זה ע"י שפעל על ר' לוי יצחק שיסכים למסור את השיעור (שדרך אגב עבד על כך זמן רב) וזה ע"י כתיבת והדפסת כל השיחות.

לכן אמרתי לילך בעקבותיהם להתעסק בתולדותיהם של הצדיקים והחסידים שעבדו את בוראם במסירות נפש ובירור כמה וכמה דברים חשובים הטעונים בירור, ולעשות סדר בהרבה דברים שלא כל כך ידועים לרוב אנ"ש. וכשהראיתי את הכתבים לגדולי אנ"ש, ובפרט

"רבינו ז"ל הפליג מאד בגודל מעלת סיפור שבח הצדיקים ומעשיהם, ואמר שזכה למה שזכה ע"י סיפורי הצדיקים ששמע בילדותו בבית הוריו, שהיה למעשה בית זקנו הגדול רבינו הבעש"ט זיע"א, ששם היו מתאספין תדיר החבראי קדישא תלמידי הבעש"ט ז"ל והיו מספרין הרבה סיפורים ונפלאות מרבים ז"ל, וסיים שעיךר ההתעוררות לעבודת ה' קיבל ע"י סיפורי הצדיקים (שיחות הר"ן שי' קל"ח). ולכן

באמת בכל הדורות היו אנ"ש שחים ומספרים תולדותיהם ומעשיהם ועובדות וסיפורים על רבינו ומוהרנ"ת זצ"ל ולכל אנ"ש שבכל דור, כי לא דבר ריק הוא, כי אפילו על הפחות שבאנשי אמר אדמו"ר זצ"ל "אני מוליך אותו בדרך של צדיקים גמורים".

"הראשון שהתמסר לזה היה גאון עוזינו מוהרנ"ת זצ"ל, שכתב והדפיס כמה חיבורים יקרים בזה, כ'חיי מוהר"ן' 'שיחות' ו'שבחי הר"ן' ו'ימי מוהרנ"ת' שדלה העט מלתא מה הם תרמו לברסלב, ואחריו תלמידו הגה"ק הרב מטשערין זצ"ל שערך וסידר את 'חיי מוהר"ן' ואף הוסיף שם הרבה שיחות חשובות, וכן בספרו 'פרפראות לחכמה' הביא הרבה שיחות

■ ר' יהושע מגולל את השתלשלות חיבורו:

"ב"ה, במשך השנים זיכני הבורא יתברך לדבר הרבה פעמים לפני אנ"ש היקרים, דיבורים של שיחת חברים בענייני עבודת ה' על פי משנתו הטהורה והבהירה של רבינו ז"ל, וכמו שאמר הוא ז"ל (בתו' כ"א בח"א) שהיושר גלגלת הסגולה לעם סגולה, כלומר שעל כל אחד שיכול לדבר דיבורים מרבינו ז"ל ומעצותיו הקדושים לחזק את חבריו, מחויב לדבר מהנקודה שלו ולהאירה בחברו, כמבואר היטב בתורה ל"ד ח"א, וכמו שאומר רבינו ז"ל ב'סיפורי מעשיות' במעשה של החיגר (מעשה ג'), שמותר לכם גם לעסוק בעסקים אחרים, אך זה יהיה עיקר העסק שלכם תמיד, להשקות אילנות, ופירשו אנ"ש שצריך תדיר לעסוק בקירוב נפשות לעבודת הבורא ית"ש ויתעלה. ובמשך השנים נאסף אצלי הרבה חומר, של שיחות ומאמרים נפלאים בדרכי העבודה, על פי משנתו של רבינו ז"ל, ערוכים ומסודרים על פי נושאים שונים, וכתובים בלשון צח השווה לכל נפש.

"גם כתבתי במשך השנים כמה וכמה מאמרים נפלאים בעניינים היסטוריים בעולמה של חסידות ברסלב לדורותיה, כגון מאמרים על תולדותיהם של גדולי אנ"ש זצ"ל, ובעיקר יותר מ-100 שאלות ותשובות מעניינות ביותר על שלל נושאים היסטוריים בברסלב, כגון כמה מתלמידי רבינו ז"ל כיהנו כרבנים? מי מגדולי הדור היו מחותניו של רבינו ז"ל? מי היה היחסן הכי גדול בין צאצאי רבינו? כמה פעמים נפגש רבינו עם הגה"ק הרב בעל ה'תניא' זצ"ל? עם אלו מגדולי ישראל נפגש מוהרנ"ת? מי היה יותר מבוגר, ר' ישראל קארדונער, ר' אברהם שטערנינהארץ, ר' שמשון בארסקי או ר' געצ'י? האם ר' פנחס קיבליטשער ור' אהרן קיבליטשער היו בני משפחה? כמה מתלמידי רביז"ל עלו בסוף ימיהם לארץ ישראל וגרו בצפת? למי חיבר הרב מטשערין את חיבורו 'לשון ודרך חסידים'? כמה מאנ"ש נקראו ר' סענדיר טירוויצער? ועוד נושאים רבים שאינם ידועים אלא לבקיאם מאנ"ש.

למו"ר הגה"ח ר' שמואל משה קרמער שליט"א, עודדוני וזירזוני להביא את הדברים על מכבש הדפוס, כדי לזכות את עם ישראל בדיבורים נפלאים הנובעים מהנחל נובע מקור חכמה"

האם אפשר לקבל 'טעימה' קטנה מהספר?

בהחלט. בחלק השו"ת ההיסטורי, מופיעה למשל השאלה "על איזו יד נופלים אנ"ש ב'נפילת אפיים' שחרית ומדוע?"

תשובה: על 'יד שמאל' כדעת המחבר והגר"א ז"ל, ולא כדעת הרמ"א. הסיבה לכך מובאת ב'חיי מוהר"ן' (אות תמ"ח) בשם הגאון הקדוש רבי אהרן הרב דברסלב זצ"ל שרבי סעדיה גאון ז"ל בא לרבינו ז"ל ואמר לו שגם בשחרית יש ליפול על יד שמאל עיי"ש.

הגה"ק רבי אברהם ב"ר נחמן זצ"ל כותב מפורש שיש לנהוג כך למעשה, בספרו 'חכמה ותבונה' על סיפורי מעשיות בעמוד ק"ד אות ס"ו וז"ל "בכל הנ"ל תבין מרחוק לעובדא ולמעשה בפחד ויראה להתחרט ולהתוודות בכל יום לפני מדת דינו ומשפטו יתברך שביד שמאלו הנ"ל, ולבקש ולהתחנן מלפניו בתפלה ובתחנון: ה' אל באפק תוכיחנו. ובכיוון וצירוף שמאל של מטה ושמאל של מעלה הנ"ל, תבין ותתבונן בהמובא בחיי מוהר"ן "שגם בבוקר היא נפילת אפיים בזרוע שמאל" עכ"ל ה'ק'.

למעשה נהגו כן אנ"ש בכל הדורות, וכשר' אברהם ב"ר נחמן זצ"ל היה מתפלל עם ציבור שלא נמנה על אנ"ש, היה נופל על יד שמאלו ומסתיר בידו השניה את יד שמאלו כדי שלא יראו שהוא נופל על של שמאל מחשש 'לא תגודדו' ('שיח שרפי קודש'), וכן שמעתי מהגה"ח ר' נתן צבי קעניג זצ"ל ראש כולל ברסלב ב"ב).

יחד עם זאת יש לציין כי הגה"צ רבי גדלי' אהרן קעניג זצ"ל בספרו שו"ת "שערי צדיק" (חלק ד' בעמודים קי"ז וקי"ח) מאריך בעניין זה וכותב שאין זה דבר מוחלט אצל אנ"ש, כי יש שנוהגין ליפול על יד שמאל כמ"ש בחיי"מ, ויש שנוהגים כמנהג העולם ליפול על יד ימין בשחרית. הוא מספר על מו"ר הגה"צ מהר" אברהם שטערניהארץ זצ"ל שהיה נופל על יד ימין וכותב שמהשיחה ב'חיי מוהר"ן' אין להביא ראיה, כי קיבל מרבו הגה"צ ר' אברהם שטערניהארץ זצ"ל שמה שלא נאמר מפורש למוהרנ"ת, רק שמעה מתלמידים אחרים, אין זה נוגע לכלל ישראל, והיות ששיחה זו שמע מוהרנ"ת מפי ר' אהרן הרב ולא מפי רבינו ז"ל בעצמו, אין זו הוראה לכלל אנ"ש, והיא נכתבה על ידי מוהרנ"ת רק מפני גודל חביבותו לכל דיבור שיצא מפי קדשו של רבינו ז"ל ולא כהוראה

למעשה, עיי"ש (הדבר מפליא שר' אברהם של נהג ככתוב ב'חיי מוהר"ן', על אף שהיה נינו של הרה"ק ר' אהרן דער רב זצ"ל שאליו נאמרה שיחה זו, ודו"ק)

יש להוסיף, ששמעתי מהרה"ח ר' נחום דב שפירא שליט"א, ששמע מאביו רבי שמואל זצ"ל, שאין להביא ראיה מהרב מטשעהרין ונכדו רבי אברהם זצ"ל, כי הם היו רבנים בטשעהרין או קרימנטשוק, והתפללו יחד עם שאר תושבי העיר, וכדי לא להרבות במחלוקת לא שינו ממנהג הציבור הכללי, וכמו שטען הרב מטשעהרין לגבי התכלת "האם חסר מחלוקת עלינו, שצריך להביא עוד ע"י לבישת התכלת השנויה במחלוקת?"

אך כאמור רוב מנין ובנין של אנ"ש נהגו כמו שכתוב בחיי"מ שגם בשחרית נופלים פניהם על יד שמאל.

מה עומד מאחורי שם הספר?

'בנתיבות הנחל' כשמו כן הוא, מורה דרך בנתיבות העבודה ע"פ משנתו הסדורה של רבינו ז"ל. אודה לבוראי וקוני ית"ש ויתעלה על זיכני ברוב רחמי וחסדיו לברך על המוגמר להוציא לאור ספרי זה, ואקווה מאד שיהיה בו תועלת וזיכוי הרבים להתחזק ולהתחדש מחדש בדרכי ונתיבות הננמ"ח, בעבודת השם ובעצותיו הקדושים, שהם 'כולה זרע אמת' כמבואר בתורה ז' בח"א, עיי"ש. וגם להעשיר הידיעות בתולדותיהם של רבינו, מוהרנ"ת ואנ"ש זצ"ל, והרבה עניינים היסטוריים חשובים בעולמה של ברסלב, אשר אמר רבינו ז"ל "אייערע קינדער זאלט איר דערציילן וואס דא האט זאך געטאהן" - 'לבניכם תודיעו מה שנעשה כאן' ('שיחות הר"ן' ר"ט)

בס"ד

כמה מתלמידי רבינו ד"ל כידענו כרבנים? מי זה החסן דבי גדול בין צאצאי רבינו? מי מגדולי הדודו היו מוחהניו של רבינו ד"ל? כמה פעמים נפגש רבינו עם הגה"ק בעל החניא זצ"ל? עם אלו מגדולי ישראל נפגש מוהרנ"ת? האם ר' פנחס קיבלטשער חי אודן קיבלטשער היו בני משפחה? למי חיבר הרב מטשעין את דוברו 'לשון דרך חסידים? כמה מתלמידי רבינו עלו בסוף ימיהם לארץ ישראל וערו בצפת? כמה מאנשי נקראו ר' סעדיה טירוויצער? מי היו החוננים בקלוי בקיבוץ? מי ייסד את היגונים הדנוסחאות של הימים הגדולים המושר בפי אנ"ש?

הזופיע!

ספר **בנתיבות הנחל**

שתחבר ע"י **הר"ד יהושע דרוק שליט"א**

הכולל מעל חמש מאות עמודים, ובו למעלה מ-140 שאלות ותשובות היסטוריות, יחד עם שלל מאמרים נפלאים ועניינים היסטוריים בעולמה של חסידות ברסלב לדורותיה, תולדותיהם של גדולי אנ"ש זצ"ל, שיחות בלתי ידועות ועוד

אוד חדש ונפלא לחובבי הידיעות והשיחות שלא נראה עד הלום!

לחשיג בחגיגות ספרי ברסלב המובחרות

הפצה ראשית: "הפצה ווינגל - פינת הוצרצור" 05567.63126

מחיד מיוחד לדגל ההשקה

סיפור מדתק שכולו חיפוש עיקש אחד מים וחיים

מִצֵּאתִי אֶת

שֵׁאֵרְהֵבָה

בחוד ליטאי מאמץ 'תחביב' ללמוד סיפורי מעשיות, כשכבר באותם דגעים דופא הנשמות דוקם עבודו את מסע התקרבותו.

בחלום עשוק, הרב ר' ברוך מרדכי גדיינמן שליט"א חוזר למסע ההתקרבות שלא פסק מעולם, ולראשונה מדבר על המתנות שבדרך.

נִפְשִׁי

שִׁירוֹ אֶת צִימְאוֹנָה הַבְּלִתִּי – מְדֵלָה שֶׁל הַנְּשִׁמָּה הַמְּשִׁתוֹקֶקֶת.

אברהם מרדכי לב - נחמן כ"ץ

טעימה קלה

הסיפור שלי מתחיל בישיבת קרלין בבני ברק, שלמרות היותה חסידיית התנהלה ברוח ליטאית כמעט לכל דבר.

אחד הבחורים בישיבה היה חסיד ברסלב שהפיץ את ספרי רבינו בין כותלי הישיבה. בזכות מעשיו זכיתי להיחשף לראשונה בחיי לספר הקדוש 'סיפורי מעשיות'.

עד לרגעים אלו לא הכרתי כלל את ברסלב, לא היה לי כל מושג מהי תורת הצדיק ומיהו רבינו הקדוש. אך התייחסתי אל הספר כאל חיבור מרתק וסיפורי...

הייתה זו טעימה קלה מהיין המשובח. אמנם לא היה בה כדי לגרום לנשמתו זעזוע עמוק ומקיף, אך כבר באותם רגעים אדי היין החלו לתסוס ב...'

הנעימות והמניעות

כעבור זמן מה, התוודעתי לראשונה לכוחו המופלא של 'תיקון-הכללי'. מצאתי בו טעם נפלא והייתי משתוקק לקרוא את הפרקים הקדושים, חשתי כי הם מתקנים ומרוויים את צימאונה של נשמתו.

אך מניעה עמדה בדרכי: בסביבה שחייתי לא התאפשר להחזיק את הקונטרס הברסלבאי התמוה...

ב"ה כחלוף תקופה, נתקלתי שוב בסדר 'תיקון הכללי' ורשמתי לעצמי את הפרקים הנכונים בכדי שאוכל לקרוא אותם מתוך ספר תהילים 'תמים'.

במשך הזמן התחלתי גם ללכת למקווה, ובעבור בחור ליטאי זה היה השגה גבוהה ונפלאה.

בד בבד התחיל להתעורר אצלי צימאון ו'ביקוש' אדירים. לא היה להם הסבר נגלה לעין, אך נפשי השתוקקה וביקשה יותר.

תחושה חזקה קוננה בי כי המסגרת שבה למדתי, איננה יכולה עוד לספק מענה אמיתי לצימאוני האדיר. עם זאת, כמוכן שהמשכתי לכבד ולהעריך, למרות שהרגשתי כי עליי

להתקדם במסעי קדימה, לספק מים וחיים לנפשי הצמאה.

בהשגחה מופלא, הזדמן לידי באותם ימים קונטרס שליבן וביאר את מעלת הלימוד בזהר הקדוש, ואפילו בג'ירסא' ללא הבנה. מצאתי באוצר הספרים בישיבה זוהר עם פירוש 'הסולם', וגרסתי מתוכו בלי סוף.

הדבר פתח בי שער לעולמה המופלא של התמימות הזכה (בניגוד קיצוני לעולם שחייתי בו בעת ההיא...)

לימוד הזהר החדיר בי כוחות עצומים, אשר לימים - בעת התקרבותי - חיזקו את נפשי לעמוד ולא להרפות אף ברגעים לא פשוטים.

נחשול הביזיונות

כנגד התקדמותו של המסע והנעימות הרבה, כך נחשול הביזיונות והמניעות הלך וגאה.

איני יכול לשכוח איך ה'אוצרניק' בישיבה החליט "לחנך" אותי וסגר את כל הספרים שעסקתי בהם בתוך חדר נעול. סבור היה שפעולה זו תמנע ממני להגיע אליהם, אך אחר מאמץ הצלחתי בס"ד להשיג מפתח ולהשיב את כל הספרים.

ברגעים אלו מלבד הבדידות והקושי, חשתי גם תחושת השפלה לא קלה. אך ניסיתי להתחזק בכך שזכיתי לטעום את טעם הגן עדן של הספרים הקדושים של רבינו הקדוש, והכל שווה בשביל זה.

זריחה הדרגתית

כאשר עליתי לישיבה הגדולה בכרמיאל, למד בין שורותיה חסיד ברסלב בשם ר' משה ישראל לוי ה"ו. אביו, הרה"ח ר' יוסף נחמן לוי שליט"א, הוא מוותיקי חסידי ברסלב.

ר' משה ישראל ניסה את כוחו בהשפעת רוח רבינו הקדוש על סביבתו והטעמת חבריו מהאור הגדול. כך נוצר ביננו קשר, אלא שבסלב זה עדיין קוננה בתוכי התפיסה כי להיות חסיד ברסלב זו מציאות מוזרה המשלבת צעקות-קבוצתיות של ליצנות במעמקי היערות...

אך אט אט הבנתי כי יש לי הרבה מה לקבל ממנו, כך שוחחנו ממושכות וזכיתי לקבל טללי חיים.

למרות זאת, עניין אחד לא נכנס לתוכי בשום אופן: ראש-השנה באומן. התגבשה בי התנגדות עזה לכל ה"תופעה" הזו, היה מופרך בעיניי לנסוע לאומן בימי ראש השנה.

תמיד ידעתי שבראש השנה נמצאים בישיבה, ובכלל: מילא אם מדובר היה ביארצייט של רבינו, הייתה נחה דעתי, אך כיוון שהעניין לנסוע הוא דווקא בימי ראש השנה, ללא קשר ברור ביניהם לבין הנסיעה - הדבר היה תמוה ומופקע בעיניי. בכל פעם שמשה-ישראל שוחח עימי לגבי הנסיעה לאומן, מעין מסך של מניעה ירד עליי.

אך אחר ראש השנה הוכתי בהלם. היה זה כאשר שמעתי את המילים יוצאות מפיו בפשטות: "הייתי בראש השנה באומן" ---

לראשונה נסדק המסך האטום של המניעה העזה שקוננה בי. פתאום הבנתי שהנה ברגע זה אני משוחח עם חסיד ברסלב שנוסע לאומן, והוא 'נורמלי'...

הנסיעה לאומן הפכה להיות קרובה מתמיד ופחות מופקעת.

הלל והודיה

בתקופה זו הייתי אמור להשתתף בנסיעה גדולה ומאורגנת לקברי צדיקים, אך בהשגחה מופלאה המשגיח פקח עיניים 'בדיוק' עליי והורה לי מפורשת לבל אעז להצטרף לנסיעה.

דבריו גרמו לי לשברון לב גדול, אך ברבות הימים נוכחתי לראות את נפלאות ההשגחה, שכן דווקא בימים שנותרתי בארץ החל תהליך התקרבותי האמיתי לאור האורות!

היה זה בא' בסיוון, התאריך שבו התקרבו כלל ישראל לאביהם שבשמים כאיש אחד - בלב אחד. עד היום הנני מציין את התאריך בכל שנה ומודה להשי"ת על רחמי שזיכני להתקרב לרבינו הקדוש.

עבורי א' בסיוון הוא יום-טוב מיוחד לכל דבר ועניין. בעת קריאת פסוקי ההלל בתפילת ראש-חודש אני מכוון בליבי על הזכות העצומה וכל החסדים העצומים שהשי"ת עשה עימי, שכולם התחילו למעשה בתאריך זה.

ההתבודדות הראשונה וההשגחה

ובחזרה לתהליך ההתקרבות: כעבור זמן מה נסעתי עם משה-ישראל לקברי צדיקים, שם אחר שהתפללנו יצאנו מהמערה ולפתע משה-ישראל אומר לי בפשיטות: 'הבה נתפוס כל אחד פינה אחרת ונשוחח עם השם'...

עצם השיחה עם ה' הייתה מוכרת לי, יצא לי כבר קודם לדבר עם ה' אך תמיד זה היה במילים קצרות ומהוססות. התבודדות זו הייתה למעשה שיחתי הראשונה הארוכה והמסודרת עם השם יתברך!

אציין, שבשונה מהסיפורים לא 'נפתחו' לי אורות וברקים, אבל כן הייתה זאת 'שיחה' עם השי"ת ולא רק אי אלו מילים מדודות.

בהמשך אותה נסיעה, עברנו בציון הרשב"י במירון. מכיוון שכבר יצא לי לטעום מברסלב,

לראשונה נסדק המסך האטום של המניעה העזה שקוננה ב'. פתאום הבנתי שהנה ברגע זה אני משוחח עם חסיד ברסלב, שנוסע לאוקן, והוא 'נודמרי'...

הבריחה לאומן...

במקביל לניסיונות הנואשים להשיג סכומי כסף, החלטתי פשוט 'לקפוץ למים' ולהתקדם. ראש השנה באותה שנה חל בימי חמישי ושישי, הוריי לא רצו שצוות הישיבה יקלטו שימי היעדרותי היו דייקא בימי ראש השנה. הפתרון היה לרכוש כרטיס טיסה כבר ביום ראשון שלפני ראש השנה.

ביום חמישי התחלתי "לא להרגיש בטוב". ככל שהזמן עובר תחושותי הרעה "התגברה". הדבר היה גם אמיתי, חוויתי כל כך חזק את הרצון לנסוע ועצם המחשבה על אפשרות שלא אזכה לכך עשתה לי רע...

לקראת יום ראשון כבר שכבתי במיטה כמעט בלי יכולת לזוז וצוות הישיבה נבהלו לראות אותי כך עד ששקלו לפנות אותי לבית החולים באמבולנס...

קיבלתי אישור מיוחד לצאת לבית. אלא שבדרך לתחנת האוטובוס קיבלתי 'ליווי' מיוחד מטעם הראש-ישיבה: בחור מבוגר שכנראה היה מיועד לבדוק שאכן אני אסע לביתי בבני ברק ולא לכל מקום אחר...

לפי התוכנית המקורית הייתי צריך לנסוע לכרמיאל ומשם לעכו ומעכו ברכבת לשדה התעופה. הלכתי עם 'שומר' והוא אפילו סחב לי את המזוודה, כשהוא מסביר לי שאני לא יכול במצבי לסחוב מזוודה. אני צועד לצדו, מזוודתי בידו, וכולי תפילה לבל יסתכבו העניינים.

כאשר עמדנו בתחנה, אמרתי לו שאין לי כוחות לחוות את כל הטלטולים שבדרך הישירה לבני ברק, לכך ברצוני לנסוע לעכו ומשם לבני ברק ברכבת (למרות שצריך להחליף לכך שתי רכבות).

בחסדי הש"ת הוא 'קנה' את זה. בהמשך התברר שבחור זה התארס באותו יום, ככל

♦♦♦

אחר מספר ימים נסעתי יחד עם אבי והאוירה הייתה טובה. הבנתי שאין לי ברירה כי אם "לקפוץ למים", ואם לא עכשיו אימת.

אמרתי לו בעדינות שלאחרונה התקרבותי לברסלב ואני רוצה לנסוע לאומן בראש השנה. אבי התפלא מאוד אך קיבל זאת בצורה יפה ומכובדת. למפרע אז הבין מדוע שוחחתי איתו לפני כן שברצוני להתארס מוקדם מהמקובל.

אבי הכיר חסידי ברסלב והיה לו קל יותר לקבל את המציאות, אך אמי פחות נחשפה עד אז לחסידי ברסלב מיושבים וניסתה 'להוריד' אותי מהרעיון.

הקב"ה ריחם עלי שר' משה-ישראל ענה לי כבר בתחילה תשובות מסודרות וברורות לכל השאלות והבלבולים, כך ידעתי לענות לאמי ביישוב הדעת על כל שאלה ותמיהה.

כאשר הוריי הבינו שאני שלם עם החלטתי לנסוע לאומן, הם כמובן לא שמחו על כך ביותר אך נתנו את הסכמתם. אחר שביירו את הצד הטכני ומספר שאלות שהרגיעו את רוחם, נסענו למשרד הפנים ואבי אפילו שילם לי על הדרכון!... זאת הייתה ישועה נפלאה, ושיעמוד לזכותם.

אחר שהדרכון הגיע לבית הוריי, חיפשנו דרך להעבירו אליי. כיוון שכבר יצאתי פעם אחת בחודש אלול מהישיבה, ולא היה שום אפשרות שאוכל לנסוע שוב לבית.

הפתרון היה מעט הזוי... פעמים כשרצו ההורים לשלוח חבילות לבחורים, עשו זאת באמצעות הצוות שהתגורר רחוק ונסעו לבני ברק. כך הראש ישיבה, שברבות הימים היווה מניעה לא קלה, זכה להיות שליח לדבר מצווה ולהביא לי בלא ידיעתו את דרכוני אל הישיבה, כשאמי מטמינה את זה עמוק-עמוק בין בגדיי...

רצונות עזים

למעשה בשלב זה כבר היה ברשותי דרכון ואישור מהוריי, אך לא היה לי מהיכן להתחיל לממן את הנסיעה. אך הרצון לא נתן מנוח. נסעתי מדי יום לציון הרשב"י במירון והתבזיתי בקיבוץ פרוטה אחר פרוטה.

בימים אלו פיעמה בי תפילה חרישית ללא הרף, מתוך כיסופים עצומים: "אל נא תשאר אותי פה... אני רוצה לזכות להגיע לרבי"...

ניסיתי לחשוב גם על לקיחת הלוואה והחזרתה בתשלומים במהלך השנה. לר' יוסף נחמן לוי היה גמ"ח כספים, אך הוא אינו היה רשאי להלוות לי, מכיוון שעל פי התנאים המסודרים רק בעלי הכנסות קבועות יכולים ללוות סכומי כסף. לי כמובן לא הייתה הכנסה קבועה.

פתחתי שם 'תיקון הכללי מורחב' שמצאתי על אחד השולחנות, בו נחשפתי לראשונה להתעוררות הנוראה שבהתבודדותו של ר' יצחק ברייטר זצ"ל.

זאת הייתה תדהמה ושמחה גדולה בעבורי. בדיוק אחר שהתבודדתי לראשונה, זכיתי לקבל את התפילה המדויקת אליה השתוקקתי כל כך ומצאתי בה מילים אישיות ונוחם!

'תקרית' זו החדירה בי כוחות עצומים, וגרמה לי להיתפס סופית בשק של רבינו הקדוש ולהבין כי ההתבודדות איננה עצה ככל העצות והיא לא 'חד פעמית' - אלא אם ברצוני להציל את חיי, עלי להבין שהיא דרך חיים יומיומית וחלק בלתי נפרד מסדר היום.

בתקופה שלאחר מכן הוספתי לבעור לאורו של רבינו הקדוש. אמנם היה זה עדיין בצורה חשאית, אך ליבי כסף ובער בלי גבול. תהליך ההתקרבות והנסיעה לאומן הייתה אמנם קצרה במדד הזמן הגשמי, אך ארוכה מאוד מבחינת ההתמודדות הנפשית.

ההזמנה מאומן

ימי ראש השנה תשע"ד ממשמשים וקרבים, אך איני חולם אפילו להשתתף בקיבוץ הקדוש באומן.

נסיעתי הייתה מופרכת מיסודה. בכדי להנפיק דרכון (עדיין לא הגעתי לגיל שמונה-עשר) היה עלי לבוא למשרד הפנים עם הוריי, דבר שלא היה נראה שמסוגל להתממש בגלגול זה. גם מצד הישיבה, הדבר היה נראה מופקע לחלוטין. כך מצאתי עצמי מיואש מלכתחילה מהקיבוץ הקדוש.

במקביל, בימים אלו נפלה בי ההחלטה שלמרות גילי הצעיר יחסית עלי לעסוק בפרק האיש מקדש, כפי שרבינו הקדוש רצה.

התחלתי לעסוק בעניין, וכאשר יצא לי לשוחח עם אביו של משה-ישראל, הרב יוסף-נחמן לוי, שיתפתי אותו בלבטיי. בתוך שיחתי עמו עלה הנושא של הנסיעה הקרבה לאומן בימי ראש השנה, ואמרתי לו שמבחינתי אני כמובן מאוד רוצה לטוס והלוואי ואזכה, אך כרגע אני עסוק בדבר שנראה מציאותי יותר: למצוא את השידוך הנכון לי בס"ד.

אך ר' יוסף-נחמן חולק עליי: "נישואיך יבואו אי"ה בעיתם ובזמנם, אפשר לראות גם בעוד חודש כיצד אפשר להשתדל בעניין. לעומת זאת הנסיעה לאומן נתונה בידך כעת. יש בזה את התכלית והתיקון. לדעתי, ראשית קבע בתוכך החלטה שהנך נוסע ומשתתף בקיבוץ בוודאות, לאחר מכן נוכל לראות כיצד לסדר את העניינים הטכניים".

הרהרתי בדבריו קמעה, ואז התגבשה בי ההחלטה: "אני נוסע! עדיין איני יודע באיזו דרך - אבל אני נוסע לאומן!"...

את כל תלאות חיי בכבי שלא היה זכור לי כמותו מעודי. הדמעות שטפו אותי, טיהרו את כל הזוהמה והלכלוך.

כך הוא דרכו של הכובס

אחר החזרה מהנסיעה לרבי נתן, חזרתי סחוט ומותש והלכתי לישון. כאשר התעוררתי היה זה אחרי הסליחות של זכור-ברית. תחושת החמצה גאתה בי.

וברשותכם, חשוב לי לעצור כאן את הסיפור ולהעביר מסר שחוויתי בזמן זה בצורה מוחשית ביותר:

פעמים אדם מגיע לציון הקדוש וחפץ, בצדק, להמשיך ולספוג את הנוסח המוכר והנוחות הנעימה. צריך להבין שזה בלתי אפשרי.

דומה הדבר למכבסה: בכדי לכבס ולנקות חולצה מכל כתמיה, אין אפשרות להשאיר אותה זקופה ונאה. הקימוט וההרתחה הם חלק בלתי נפרד מכיבוסה והלבנתה!

אומן זו מכבסה, הצדיק מכבס את נשמתך ומזכך אותה. זהו התהליך. חשוב מאוד לזכור זאת ולא ליפול מה"קימוטים" וה"הרתחות" שפעמים רבות מתלוות אל הנסיעה. להיפך, אלו הם ההוכחה שאנו אכן בדרך אל הניקיון המושלם!...

במיוחד בשנים האחרונות כשהנסיעה הפכה להיות מורכבת ורבים מגיעים לציון מרוקנים וחסרי כוח. חשוב מאוד לזכור ולשנן שלמרות המעברים והתחושות שפעמים דלות ביותר - עיקר העיקרים היא הזכות שזכינו להגיע לציון הקדוש בראש השנה, ומה לנו להישבר מכל השאר.

התנאים הגשמיים שהיו לי באומן היו גרועים ואף מביישים, אך למרות חיפו על האי-נוחות התרגשות רבה, הזכות וההתפעמות ש'אני זוכה להיות באומן'...

מחלוקת וביזיונות לכבוד הצדיק

אחר שובי מאומן הייתה לי תקופה איכותית בישיבה. אני ומשה-ישראל ישבנו יחד בבית הכנסת סמוך לישיבה, ששימש בעיקר לתפילות ובו יכולנו ללמוד בסתר את ספרי רבינו הקדוש.

בדרך אגב, בחג הסוכות נחשפתי לראשונה לעצת המילתא דשטותא'. היה בזה השגחה שרק אז גיליתי את עצה זו, כיוון שבשלב זה כבר הייתי מבוטל לחלוטין לרבינו ומסוגל להבין אותה.

זכורני שבשמחת תורה בעיצומם של ההקפות נעמדתי ליד ר' משה-ישראל כששרו 'הבדילנו מן התועים'. כששינינו מבינים בנפשנו כמה עלינו להודות לה' על שהצילנו מחיים של

הנראה לא היה לו מספיק פנאי לעדכן את ראש הישיבה כיצד ולהיכן נסעתי...

אני נכנס לשדה התעופה ולנגד עיני עומדת מטרה ברורה: להשיג את העלות הגבוהה של כרטיס הטיסה. אני חייב לטוס.

אך הפרוטות מצטברות לאיטן ואני עומד נבוך. שעת הטיסה מתקרבת, וישועה אינה נראית באופק.

מתוך לחץ פנימי עצום וסערה, פתאום מאיר לי שלמרות המעלה העצומה של הראש השנה אצל הרבי - הכל כמובן תלוי ברצונו יתברך. קיבלתי החלטה לבטל את עצמי להנהגתו של הקב"ה אם ירצה שאסע, אהיה שם. אם לא, הנני מקבל זאת בלב שלם!

כך התבטלתי לחלוטין להנהגתו של השי"ת. דווקא אחר אינספור שעות של מאמצים וטרח, מסירות נפש ולקייחת סיכונים גדולים, דווקא אז עצמתי עיניים והבנתי שהנני מבוטל בתכלית הביטול להנהגה העליונה. מה שה' ירצה - זה ורק זה מה שיקרה עמי. כך לימד רבינו הקדוש.

אולי עצת הצדיק פעלה בשמיים גדולות ובלבלה את השטן, כיוון שהנס הגיע מיד לאחר מכן!...

ר' יוסף-נחמן לוי מתקשר אליי שהוא לווה באופן אישי סכום כסף גדול מהגמ"ח והוא נתנו לי בכדי שאשיב לו אותו כמלווה פרטי. הבטתי משתומם על המזוודה שבידי, נושא עיניים בתודה ומבין בצורה המוחשית ביותר עד כמה עצותיו של הצדיק הן סם החיים!

רבי'ה הגעתי!

המניעות לא הסתיימו בזאת, הדרך הייתה ארוכה ומתישה. אך בסוף זה קורה ואני מטפס את רחוב בלינסקי יחד עם כל עם ישראל - כשפתאום אני מאמין לבניין המתנוסס מולי: הציון הקדוש!

בהתרגשות רבה התחלתי לרוץ פנימה, אך גם ברגעים הללו עדיין ניצבה המניעה, והפעם בדמות שומר גוי שמבהיר לי שאין סיכוי שאכנס לציון עם המזוודה...

נאלצתי ללכת להניח את המזוודה והתיק בקלויז הסמוך, שם כבר נשארת אף לסליחות ותפילת שחרית. לאחר מכן טבלתי במקווה ואז נכנסתי לקודש הקדשים, לרבי הקדוש שהעיד שהוא יודע כל מה שעבר עלי מיום היוולדי וכל מה שיעבור עלי עד יום מותי ועד הסוף האחרון. לרופא נשמת.

הפגישה הייתה מרגשת וכמדומה שאין מילים לתארה.

למחרת נסעתי לציון של רבי נתן. זאת הייתה נסיעה מפרכת, אך ברגע שנכנסתי לציונו - כמו נפתחו בי מעיינות אינסופיים של בכי. מיררתי

בהתרגשות רבה
התחלתי לרדף
פנימה, אך גם
ברגעים הללו עדיין
ניצבה המניעה,
והפעם בדמות
שוקר גוי שמבהיר
לי שאין סיכוי
שאכנס לציזן עם
המזוודה...

בית של רבינו

אחרי שנה עזבתי שם ועברתי מספר חודשים למקום אחר ומשם לשיבה בבית שמש. באותה תקופה הסתובבתי בבית כנסת של חסידי ברסלב בבית שמש, וכל רצוני ומאודי היה לזכות ולהתחנך מוקדם ועוד לפני גיל עשרים.

בסופו של דבר התארסתי בסוף שנת תשע"ז וזכיתי להיכנס לביתו של הרה"ג רבי בצלאל גלינסקי שליט"א. הוריי ידעו שהם חסידי ברסלב ולא חלמו לרגע שזהו אכן השידוך שלי, אך השי"ת חושב מחשבות והשלים את רצונותיו.

לאחר חתונתי גרתי בשכונת רמות שבירושלים במשך מספר שנים, שם זכיתי בחסדי השי"ת המרובים לטעום מהמתקנות הנפלאה שבשיעורי הרה"ח ר' אליהו נהרי שליט"א. זוהי תקופה שרישומה נחרט בי.

כעבור מספר שנים עברתי להתגורר בהר יונה, אשר בה אני זוכה כיום לדיבוק חברים נפלא. הקשר עמם מוכיח בכל יום עד כמה מדויקים דברי רבי נתן שעיקר ההתקרבות לצדיק הוא דווקא על ידי נקודת החבר!

כל יום הוא מסע התקרבות חדש

פעמים רבות אני אומר: אני בן 11 שנים. ביום התקרבותי - חיי ניתנו לי מחדש, במתנה גמורה.

עם זאת, יש לדעת ולזכור שמסע ההתקרבות הינו תהליך ארוך שלא פוסק לרגע. כל יום הוא הליך לידה מחדש, ויש להמשיך בכל עת בהתקרבות ולא להרפות הימנו לרגע. אשרינו ואשרי חלקינו!

לרבה שאני בשקו גם אם יעבור עלי הרבה. שלחו אותי מהשיבה.

ברגע אחד הורו לי לעזוב את השיבה בצורה מיידית. כה פחדו מההפצה, שלא הורשתי להישאר למספר שעות ולארוז ברוגע.

זה היה פרק מורכב מאוד, אך השי"ת היה בעזרי. לא היה לי אפילו לרגע קל פקפוק וספק בדרכי. הייתי מוכן לעבור את כל הביזיונות והקשיים למען ההתקרבות לאור האורות. תחושתי הייתה שהמלחמה כאן היא ברבינו הקדוש, שאותו ייצגתי בגאון.

בין רגע החלה עבורי תקופה לא קלה. חזרתי לבית הוריי, כשעדיין התקרבותי הייתה בהסתרה. כעבור זמן מה הוריי קישרו אותי לחברותא מכולל בית-הלל, נסעתי אליו כל יום כדי ללמוד איתו. בתקופה הזו זכיתי לשפוך הרבה את ליבי לפני השי"ת מתוך המצר והקושי.

התנגדות עיוורת

ניסיתי להתקבל לשיבות רבות, אך זה היה מורכב. המקום היחיד שהסכים לקבל אותי היה מקום של מתנגדים.

הם היו מבזים ומשפילים את עניינו של רבינו הקדוש. למרבה הכאב היה זה מקום של סגידה למגיד-שיעור, ולעומת זאת שנהא עיוורת כנגד רבינו וכל תורת החסידות. הרגשתי שנפלתי מן הפח אל הפחת. הם באמת קיררו והכניסו ארס נוראי בכל מה שיש לו שייכות לחסידות.

התנחמתי בכך שלפחות הייתי באיזור המרכז ויכולתי להיפגש עם מקורבים ואנ"ש. כך הצלחתי לשרוד ולעמוד על עמדי. החבאתי את ספריי בבית הכנסת סמוך, וכך הייתי אומר את האמירות לפני ראש השנה. הייתי בורח מהשיבה ויושב שם.

עם זאת, את הליקוטי תפילות שמרתי בחדרי בשיבה. היה שם בחור מבוגר, נין של ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל, שהחזיק ברשותו את הספר 'איש חסיד' על סבו. אף אחד לא העז לומר לו מילה - כי זה הרי סביו...

פעם עיינתי בספר ולפתע בחור עבר במקום ו'תפס' אותי, בעודו צועק עליי ומבזי בצורה נוראית - אך 'בצר הרחבת לי' ולעומתו היה בשיבה בחור מקורב שיחדי בנינו חבורה חדשה של משתוקקים המתאספים מדי שבוע לעסוק בתורת רביה"ק בסתרי סתרים.

הוא העז יותר לדבר על עניינו של רבינו. היה לוקח בחורים ליער, ופעם אחת אף הצליח להביא את אחד מהמתנגדים הגדולים ביותר לראש השנה באומן כתירוץ שזה משהו מהנה! (בס"ד נודע לי שאותו אחד המשיך לבוא לאומן גם שנים לאחר מכן...)

טעות ותהיה. וכפי שרבי נתן מדגיש במכתביו שהכוונה בזה גם על החולקים על רבינו...

♦♦♦

אחר סוכות הכרתי בחור ליטאי שהתקרב לברסלב, והוא הזמין אותי להצטרף לחבורה של בני-תורה ליטאים שהתקיימה בבני ברק. בכל פעם שהגעתי לשם התמלאתי בחיות גדולה.

באותה תקופה עברתי הרבה התבררות בעניינו של רבינו. הספר שהכי דיבר לי ללב בעת ההיא, היה 'העצות המבוארות' של נכד רבינו רבי שמשון ברסקי זצ"ל. הרגשתי ממש שאני עולה לפסגות עם הספר הזה והוא מסייע לי בתהליך ההתבררות.

בסוף חודש חשוון ההשגחה הנהיגה שנודע לאדם מסוים שהיה קשור לצוות השיבה שנסעתי לאומן והתקרבותי לברסלב. הוא פעל בכל דרך לסילוקו של ר' משה-ישראל מהשיבה על כך שקירב אותי לברסלב, אך אותי דווקא חפץ להשאיר בשיבה (עם מספר תנאים שדרש ממני להתחייב עליהם).

סבר לתומו כי כך אתנתק מעץ החיים. לא הבין כי ליבי ומהותי קשורים ודבוקים אל הרבי הקדוש שהעניק לי את חיי מחדש - ואיך אוכל חלילה לנטוש את תורתו?

אך הצוות בשיבה לא אהב את זה שהוא הותיר אותי בשיבה. ראש השיבה קרא לי לחדרו ואמר: "שמעתי שנהיית ברסלבר רחמנא ליצלן!"... כך ניסה לקרר אותי, אבל נכח לגלות שאני עומד איתן בשלי והניח לי. כך גם איש צוות נוסף החל לפתות אותי בטיעונים מגוחכים ועלובים, כשפעם אחת הגדיל לעשות כשתמה על עצם קיומו של רבינו...

הבחורים היו צוחקים ולועגים עליי מאוד. הם היו מציקים ומבזים את כל עניינו של רבינו, אבל אותי זה רק חישל. עברתי הרבה השפלות ובזו, רבים התווכחו עמי בדיבורים קשים - אבל גיליתי כי המשותף לרוב מוחץ של הטענות והדיבורים, היא בורות עצומה בעקרונות הבסיסיים ביותר ביהדות!

כך לדוגמא, ראש המתווכחים היה מנסה להפגין ידע ולהוכיח ראיות מתורת החסידות - אך לא ידע כלל היכן המקור לאמונת חכמים

המלחמה ברבינו

התקופה אחרי שמש-ישראל עזב את השיבה לא הייתה קלה עבורי. אמנם התכתבנו והייתי יושב הרבה באותו בית-הכנסת, אך עבודת היחיד מורכבת הרבה יותר.

בערך בחודש סיוון ה' רצה לנסות אותי האם אהיה מוכן להקריב למען ההתקרבות לרביה"ק. ככל הנראה היה עליי להראות

טעימה קטנה ממראות הקיבוץ באומן ה'תשפ"ה

מלון
שערי
ציון
REVIVO
revivo-group.com
SHAAREI
ZION
שערי ציון

קרדיט תמונות: נחמו פסטג

NACHMAN PASTAG

יש 'קונה עולמו' בראש השנה אחד!

נפקחו עיני, גיליתי שלא הכרתי כלל את הקיבוץ על שלל גווניו, כפי שהוא אכן במציאות!

לפחות 30 אחוז ממשתתפי הקיבוץ, הם אנשים כאלו שנשאבו בדרך זו או אחרת לקיבוץ, ואין להם שום חיבור מודע, לדעת והעצות של רבינו. הלב כואב לראות את כל אותם נשמות שזכו ונטלו חלק בקיבוץ, בידיעה שכשהם חוזרים הביתה, אין להם כלום עם רבינו במשך כל השנה. כל אחד מהם מסתובב במוצאי ראש השנה עם 'אורות', אך הם לא יודעים כלום מרבינו, ממש 'תשתפכנה אבני קודש בראש כל חוצות'.

מאז אותו לילה התמלאתי ברצונות לעשות משהו אמיתי בעניין, עד שבסייעתא דשמיא הצלחנו לשלוח באוניית משא קרוב לטון ספרים להפצה. מדובר על יותר מעשרת אלפים ספרים!

מלבד ספרים אלו, השתמשנו בעוד אלפי ספרים נוספים שכבר היו באומן, אותם הפצנו ומכרנו בדוכן תחת הסלוגן: 'לקחת את רבינו הביתה'.

את הספרים מכרנו במחיר הקרן ממש, על מנת לתת הזדמנות לנשמות רבות ככל האפשר. מאמצינו אכן נשאו פרי, הספרים נחטפו כמו לחמניות טריות, היינו צריכים לשנע כל העת עוד ועוד ספרים למקום המכירה.

על מנת לתת מענה מושלם, ריכזנו במאמצים מרובים, מידע רב העשוי לעניין ולמשוך ציבור המגיע מחוץ לברסלב. כגון: מידע על קווי תוכן, מאגר של סיפורי התקרבות, שיבוץ חברותות, עלונים, נקודות מכירת ספרים, שיעורים ועוד.

התאמנו את כל המידע לפי חלוקה של שבע סגנונות וקהלי יעד שונים: ציבור אמריקאי, חסידי אמריקאי, חסידי כללי, ליטאים, ספרדים בני תורה, כיפות סרוגות, חוזרים בתשובה.

הדפסנו את כל המידע על גבי פרוספקטים בעיצוב מושך עין. כל פרוספקט הותאם עם גרפיקה ותמונות ייעודיות לפי המגזר המתאים, אותם חילקנו לכל מי שפנה לדוכן ההפצה - הכל בכדי להנגיש ולקרב את הדעת של רבינו עבור כל אחד ואחד.

עם סיום הפעילות בימי הקיבוץ באומן פנינו לראיין את ר' הערש'ל רוזנרסון הי"ו, מייסד ומפעיל הארגון החשוב 'קונה עולמו'. הארגון ששם לו למטרה להאיר ולעודד ליבם של ישראל, לטעם ספריו ועצותיו של החזן טובע מקוד חכמה.

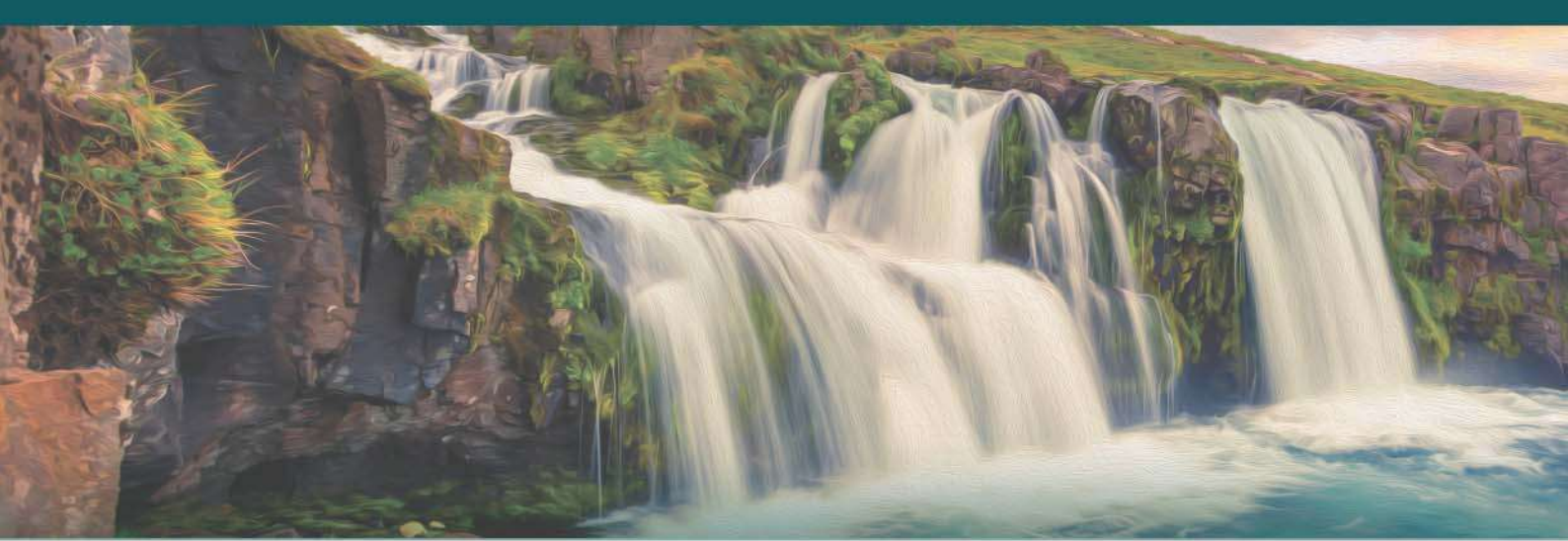
מה הייתה הבשורה של ר' הערש'ל בתחום ההפצה?

במוצאי ר"ה דאשתקד פגשתי בציון את הר"ר נתן בורשטיין, המוכר מפועליו המרובים בתחום ההפצה. לאחר איחול הדדי בגמר חתימה טובה ושהשנה הבאה תהיה שנת הפצת המעיינות כדבעי, התעוררתי ושאלתי אותו: איך אני יכול לזכות כעת לעסוק בהפצה?

ר' נתן בורשטיין ענה לי, שיש לו בדירה מזוודה מאובקת עם ספרי רבינו, אותם אני יכול למכור בתור 'צידה לדרך' לכל מי שנמצא כעת בציון.

כך עשיתי. נעמדתי יחד עם חבר נוסף מול הציון, ומכרנו את הספר ליקוטי מוהר"ן מהדורת כיס. באותם שעות שעמדתי ומכרתי את הספרים

באיזו דרך אתם מפיצים את הספרים כל השנה?

ניצול הזדמנויות - זהו המפתח לכל מכירות הספרים שלנו. אנו מחפשים אנשים ומקומות בהם הלבבות פתוחים.

בראש ובראשונה אנו מנצלים את היארצייט של רבינו הקדוש, יום זה הינו מכרה זהב של ממש, היות והרבה יהודים יש להם לב חם ליארצייט של צדיקים.

אנו עומדים בכמה שטיבלאך בעיר ביתר עילית ובירושלים. מאחורי כל זוכן ניצבת מערכת כריזה בה מושמעת המנגינה 'טעמה כי טוב סחרה'...

כשנוכחנו לראות שעסק ההפצה אינו כל כך מורכב, התחלנו להעמיד זוכנים גם ביום פטירת מוהרנ"ת בכמה וכמה מוקדים.

ניצלנו גם את האירוע של יריד ספרי חסידות הגדול המתקיים ב"ט כסליו, בו אנשים מסתובבים וממלאים עגלות בספרים רבים. היינו אף בכמה אירועים של המשפיע ר' אלימלך בידרמן ועוד.

זכינו למכור אלפי ספרים בזמני העלייה לקברי צדיקים ברחבי הארץ. אנו נעמדים דווקא בזמנים אלו, בהם עולה עם ישראל בהמוניו לפעול ישועות בגשמיות וברוחניות. רואים בחוש שכשיש איזו שהיא התעוררות לאדם, הרבה יותר קל לו לאזור אומץ ולקנות את ספרי רבינו.

מכרנו את הספרים בציון האור החיים, שם נמכרו כ-4,000 ספרים, וכן בקבר הבאבא סאלי, שם מכרנו למעלה מ-10,000 ספרים. כמו כן היינו בקבר השל"ה בער"ח סיון, בקבר שמעון הצדיק ביום ההילולא ובל"ג בעומר, וכן בעגור בקבר ר' יצחק גבירא ועוד.

מה הן התגובות של הקונים?

כמעט כל מי שניגש וקונה את הספרים, אפשר לראות עליו מעין הרגשה של סיפוק, שהנה מצא את שאהבה נפשו. לפעמים אנשים ניגשים ומתעניינים הרבה על הספרים ועל ברסלב בכלל, אפשר לזהות עליהם כי זו לא ההיכרות הראשונה שלהם עם ברסלב.

לא אחת ולא שתיים, אנשים מבקשים מאיתנו להחזיר להם עודף במהירות, כדי שהם יוכלו להסתלק מהר מהדוכן... כך אנו נתקלים בכאלו שעקבו אחרינו, ונגשו אלינו רק אחרי שהעמסנו את כל הספרים לרכב. שם באין רואים, ביקשו מעט צרי להשיב את נפשם.

מי שבתוך ברסלב לא מספיק מודע למה שקורה בחוץ. המציאות היא שרוב הציבור אוהד את ברסלב, אין כמעט כאלו שהם במצב של 'אנטי'. כל

אחד יודע שיש לברסלב מה למכור, הרבה אנשים מרגישים חיבור עם איזה נקודה של ברסלב, נקודה השייכת לליבם הנמצאת רק אצל רבינו הקדוש.

שמנו לב לכך שברסלב אינה מספיק נגישה לציבור החסידי, ולציבור בני התורה והישיבות. הרי כל מי שעוסק מעט במשא ומתן מבין, כי על מנת למכור את המוצר אותו הוא משווק, עליו לדבר בשפה של הקונה. כן הוא הדבר גם במכירת ספרי רבינו, ולהאיר את תורת רבינו בלבבות עם ישראל. כל אחד צריך לפעול ולעסוק עם בני אדם הדומים לו, איתם יש לו שפה ותרבות משותפת.

בעת מכירת הספרים אני משתדל להכריז דיבורים פשוטים כמו: 'כאן תוכל לקנות ספר שיחיה אותך', 'ספר שיגרום לך קרבת אלוקים' ועוד. דיבורים הנאמרים מתוך אמת, יש להם חן מיוחד. לא צריך הרבה בשביל לקרב אנשים לספרי רבינו הקדוש.

מלבד זאת אין כמעט ספרי ברסלב בחנויות. גם המעט שכן נמצא הוא יקר מאוד, ובדרך כלל הוא אף מההוצאות הישנות.

במכירות הספרים אנו לוקחים על עצמנו את כל הוצאות הנלוות, על מנת להנגיש אותם לציבור הרחב עד כמה שניתן. אנו מוכרים את הספרים באותו מחיר שקנינו אותם.

לפעמים הפער בין ספר שעולה 12 שקלים לספר שמחירו 15 שקלים, הוא שמים וארץ. אצל כולם קיים רצון לעיין ולפתוח ספרי ברסלב, אך הרצון לא מספיק גדול. אם נגיש להם את הספרים על מגש של כסף הם יקנו. ואם לא, הם לא יעשו מאמץ מיוחד כדי לקנות את הספרים. מסיבה זו, נדיר לראות אנשים נכנסים לבית המדרש של ברסלב כדי לקנות ספרים.

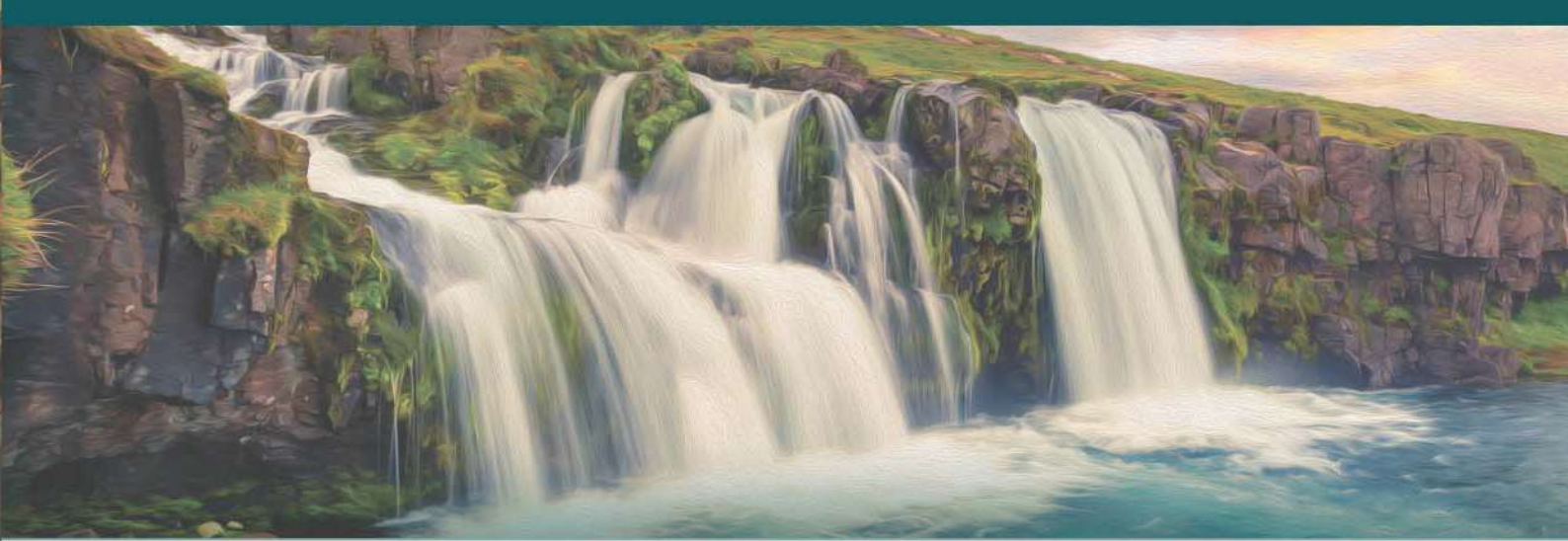
ההפצה והמכירה של הספרים אינה ממקום של התנשאות חלילה. לא פיתחתי שיטה איך להפיץ, וכיצד לשכנע אנשים לקנות. אנו מקיימים בפשיטות את מה שרבינו הקדוש ציווה אותנו, לגלות את הסגולה לעם סגולה.

אמנם אי אפשר לצאת ידי חובת כולם. לכן, גם אם בין העוברים ושבים, ישנם כאלו שלא התלהבו יתר על המידה ממכירת ספרי ברסלב ברחוב, אנו יודעים כי באנו בשליחותו של רבינו, ובטוחים כי בכוחו של רבינו הקדוש יתהפך הכל לטובה. מי יודע אולי דווקא בדרך זו, יזכו לבסוף לדעת מאור האורות.

היו לי גם מקרים בהם עמדתי שעות ובקושי הצלחתי למכור משהו, בזמן שחלפו על פני אנשים רבים ולא העיפו לעברי מבט. בשעת מעשה זה קשה מאוד, יש הרגשה כאילו כל היגיעה היתה לריק. בזמנים אלו אני מחזק את עצמי כי עסק ההפצה אינו עסק פרטי שלי. אני משרת את רבינו הקדוש, ואין זה מענייני לחקור ולבדוק מה

תהיו חזקים
ברצון בממון וטירחא

בדרך כלל מי שעוסק בהפצה מעדיף לא לבקש טובות מאנשים, הוא לא יכול לנחש האם התוכניות שיש לו מעניינות בכלל את בן שיחו. אך אם תפנו אליהם, תראו עד כמה ניתן במעשה פשוט לקיים את רצונו של רבינו הקדוש - שיפוצו מעיינותיו חוצה.

אם לצאת ולהיטלטל מעיר לעיר אינו דבר השווה לכל נפש - לעזור ולסייע לכל מי שכן עוסק בזה, ודאי שווה לכל נפש. אני יכול למנות דוגמאות רבות בהם רק בזכות העזרה שקיבלתי, יכולתי לצאת ולמכור את הספרים:

לקראת המכירה הגדולה ב"ט כסליו, היה עלינו להדביק מחירים על כל הספרים. מכיוון שהזמן היה קצר, הצטרף אלי יהודי מכובד מאנ"ש שלא חס על כבודו, ובמשך שעות עבדנו בתוך מחסן אפל לסיים את המלאכה.

כמו כן לקראת כל נסיעת הפצה, אני פונה לכמה מאנ"ש שגילו בפני את דעתם, כי הם חפצים באמת לתת מעצמם להפצה. מהם אני מבקש שיעזרו לי להעמיס ארגזי ספרים על הרכב, להצטרף אלי למכירת הספרים, או לפחות לסייע בהקמת הדוכן וללכת. כמו כן, נדרשת עזרה בהכנת פרסומות לעסק ההפצה ותלייתן, וכהנה דוגמאות לרוב.

לקראת שנה הבאה אנו מתכננים למסד יותר את ההפצה באומן. בכוננתנו לאסוף את ספרי ברסלב מכל ההוצאות לאור - מדובר בכ-30 עד 40 הוצאות, ולשלוח את כל הספרים לאומן. שם נרכז את כל הספרים בצורה מסודרת וממוספרת, וכל אחד שיהיה מעוניין בכל ספר שהוא, יוכל להזמין את הספר ולקבלו עד הבית. גם למערך כזה נדרשת עזרה רבה בשליחת הספרים לאומן ועוד.

אם כל אחד יצא קצת מהמשבצת שלו, ויטרח בעסק ההפצה לפי כישורונותיו והפנאי העומד לרשותו, כל מערך ההפצה יעלה בכמה רמות. כל מפיק יוכל לעזור לסייע לרעהו, יד ימין תדע מה יד שמאל עושה, וביחד ניתן להפוך עולמות.

על שיחתו הידועה של רבינו הקדוש כי יש אצלו ג' כתות: כת הבאה לחטוף שיריים, כת הבאה לשמוע תורה וכת שלישית האפויים אצלו בלב - היה אומר הרה"ח ר' גדליה קעניג זצ"ל, כי מלבד שלש כיתות אלו, ישנה כת רביעית - בני משפחתו של רבינו הקדוש.

מי הם הזוכים להימנות על משפחתו של רבינו? את התשובה על כך מצאנו בסיפורי מעשיות במעשה מחיגר. שם מספר רבינו כי החכם קרא לבני משפחתו, וציווה אותם שיעיקר עסקם יהיה להשקות אילנות. הוי אומר מעתה, כי אלו שיעיקר עסקם הוא השקיית אילנות - הם אלו השייכים לכת הרביעית.

כלל הדברים: רבינו הקדוש נטע בנו את השם 'חסידי ברסלב', לאמור כי יש לנו לב בשר. בעסק ההפצה אין צריך דבר מלבד לב - 'תנה בני ליבך לי'. מי שילך בדרך זו יראה ויבין ממילא כיצד ואיך ניתן להרבות חיילים לקדושה, עד שנזכה בקרוב להתגשמות הנבואה 'ונתתי לכם לב בשר' - שיהיו כל העולם אנשי ברסלב (חיי מוהר"ן).

היו התוצאות. מלבד כל זאת, שווה לעמוד ולצעוק חמש שעות, גם בשביל ששני יהודים בלבד יזכו לפתוח את הספרים הקדושים.

האם כל אחד מסוגל לעמוד ולמכור ספרים?

מצוות ה'הפצה' הינה ציווי של רבינו הקדוש. כשם שבכל עצותיו והנהגותיו של רבינו, אותה עצה מתפרשת אצל כל אחד בצורה שונה, כך זה גם בהפצה - לכל אחד יש את הכישרונות שלו, אותם הוא יכול לתרום להפצה.

זאת עלינו לחזור ולשנן היטב: הפצה אינה מעלה טובה, שאשרי הזוכה לקיימה. כל חסיד ברסלב המאמין בנצחיות תורת רבינו הקדוש, ויודע כי כל הגאולה ותיקון העולמות תלויים בכך שיתקבל ספרו ועצותיו בעולם, בהכרח שיעסוק בפועל בעסק הקדוש של ההפצה.

אלו הזוכים לקיים בפשיטות 'פוצו מעיינותיך חוצה', הם בודדים בתוך ים של מטלות. רוב פעולות ההפצה נעשים על ידי מספר קטן יחסית של אנשי מסירות נפש, המשליכים נפשם מנגד למען כבוד רבינו הקדוש. אך דבר הנעשה מתוך התאמצות יתירה אינו מחזיק מעמד. אני אישית מכיר כמה וכמה מאנ"ש שעסקו בהפצה, ולא היו מסוגלים להמשיך יותר, מחמת חוסר בכח אדם. מצב כזה גורם לשחיקה, וכל הכוחות עלולים להיגמר מהר מאוד.

רבי נתן בצוואתו התווה לנו את הדרך כיצד יש לעסוק בהפצה. ראשית כל צריך להיות חזקים ברצון' - לדעת שעסק ההפצה מוטל עלינו, לרצות מאוד לקחת חלק בזה.

כל אחד הרי מכיר בסביבתו אדם הזוכה להפיץ. אם תפנו אליהם תגלו, כי לכל אחד מהם יש פנקס מלא בתוכניות ורעיונות כיצד לשדרג את עסק ההפצה.

כשהרבי שיאל 'זואס'??

- ר' שלום לידר הי"ו -

"התעוררתי משהינה בבת אחת, הרגשתי כאילו קיבלתי סטידה חזקה" ר' שלום מנענע בראשו כאילו הוא עדיין באותו מעמד "ידעתי שהיי השתנו בדרקות בודדות אלו מן הקצה אל הקצה, בתת הכרתי הבנתי או שאשתגע לגמרי חלילה, או שאצטרך להתחיל לחפש אחרי משהו שאני לא יודע מהו, אבל להמשיך לחיות את חיי כמו שהיו, הבנתי שלא אוכל יותר.

זה כאב לי מאוד. למה הוא עשה לי את זה? למה הוא 'תלש' אותי מוחי השלווים והרגועים?"
החלטתי שאני לא מגיע לכאן יותר לעולם.

זו שהביאה את הנכד לחזור למקורות!

מתחילת השיחה מדגיש לנו ר' שלום שני דברים: האחד, שהמקום שבו הוא גדל, היה מקום טוב, והסיבה בשלה הוא התקרב לרבינו, הוא הרצון לחיות עם רבי ח'י, ולקיים את תכליתו בעולמו בשלימות, ולא ב'קופת חולים' כפי שהוא מגדיר את זה, את ברסלב הוא מגדיר כ'בית חולים', זה המקום האמיתי לטיפול בחולי העולם הזה שיזכו לרפואה אמיתית.

הדבר השני, שבניגוד לרבים מהמתקרבים, הוא לא התקרב ממקום של קושי, לא במונן הגשמי, ואף לא במונן הרוחני, הוא לא חיפש ולא ביקש, טוב היה לו בחייו, ודווקא מהמקום הזה הוא ידע שבשביל לחיות חיי עולם הוא חייב למצא את היעד הנעלם של החיים.

הנסיעה לצדיק וההחלטה הגורלית

"הייתי אדם הכי מקובל בחברה, אדם שמח ומאושר, משפחה וילדים, גם כלכלית הייתי ב"ה מסודר, לא היה חסר לי כלום" פותח

זכות אבות:

סבא חסיד ברסלב וזמירות מלוה מלכה של חסידי ברסלב

הוא גדל בחסידות הרחוקה מברסלב ומנהגיה, כממזרח למערב. את ילדותו ואף את בחרותו הוא עבר ללא שמץ של רצון להיות חסיד ברסלב, הוא לא חשב על הכיוון הזה ולא חלם שאי פעם הוא יהיה חסיד ברסלב. הכל עבד לפי הספר, תלמוד תורה, ישיבה קטנה וישיבה גדולה, חתונה, הכל באותה חסידות ובאותו מקום. דווקא לכן הייתה ההתקרבות שלו מוזרה בעיני רוב ככל הסובבים אותו.

ניצוץ אחד דלק בקרבנו, היה זה סבו החסיד ר' שמואל נח גוז בנו של החסיד הנודע ר' אברהם גוז זצ"ל מחסידי ברסלב בבני ברק (חמיו של הרה"ח ר' יחיאל מאיר צוקר ז"ל), שזכה לעבוד את השי"ת בתמימות ובפשיטות כחסיד ברסלב, הוא היה נוהג להגיע לביתם בכל מוצאי שבת, שם היה מפזם את הזמירות בניגוני ברסלב, בסעודת מלוה מלכה. בשבתות בהם אביו היה נוסע למרכז החסידות, היה שלום הילד הולך עם סבו להתפלל בביהכ"ס ברסלב מיימון. אולי 'זכות אבות' היא

נגמר לאט לאט, אך השאלה עצמה המשיכה. בשלב מסוים הוא מבין שאין לו מדריך לחיים, רבי שילך איתו וילווח אותו וידריך אותו על כל צעד ושעל, והוא מתחיל לבקש מהש"ת, 'עזור לי שאזכה למצוא רבי'.

"אבל זה היה עם 'חסימה', כלומר לא הסכמתי לחשוב בכלל על כיוון של ברסלב, והתפילה הזו הפכה בעצמה למצוות אנשים מלומדה, עד שהבנתי שאין לי ברירה ואם אני רוצה לעזור לעצמי אני חייב לקבל גם את ברסלב כאפשרות לרבי בשבילי..."

נסעתי למירון עם כמה חברים, וקניתי את הספרים השתפכות הנפש ומשיבת נפש, התחלתי ללמוד את זה, התחלתי לחיות, היום אני לא יכול להסביר לאדם שלא חי את זה, מה הפירוש לחיות עם רבי בכל עניין, לא דווקא התחזקות, לפעמים הרבי מלמד אותי לוותר, לא להתעקש, אבל בכל נושא אני יודע מרגיש וחי שיש לי הדרכה ברורה.

כששני אנשים מדברים בעבודת ה', אני לא צריך להסתכל עליהם בשביל לדעת שהם חסידי ברסלב

אחד שאל אותי מה אני עושה כשיש לי שאלה בהנהגה כמו שידוך וכדומה, אני עונה להם שכשיהיה לי שאלה אני ישאל את האדמו"ר שלהם. גם על הטענה שאין לנו רבי חי, אני תמיד אוהב להגיב: אז מה, לטענתכם, אני צריך להיכנס לביהכ"ס שיש בו אנשים ברמה רוחנית ירודה, בגלל שיש להם רבי מפורסם שחי, ואילו מביהכ"ס של אנשים שעובדים את ה' ועושים רצון קונם, בגלל שרבים אינו חי בגוף גשמי, אני צריך להתרחק?? ואנחנו רואים בעינינו שבבתי המדרשות של אנ"ש עובדים את ה' ועושים רצוננו...

אמר לי אחד מהחברים שלי, 'כשאני עומד בתחנה ושומע שני אנשים מדברים בעבודת השם, אני לא צריך להסתובב, אני יודע שהם חסידי ברסלב...!'

אין מקום שהרבי חי ברוחניות ובגשמיות אצל כל אחד ואחד מחסידיו כמו רבינו הקדוש, הרבי אמר 'תנו לי את לבכם' זה העיקר, רק עם הסיפורי מעשיות, רק עם סיפור אחד אפשר לעבור את כל העולם, לדוגמא, בסיפור הרביעי, מעשה ממלך שגזר שמד, הרי אין היום אנוסים ואדם מבחוץ לא יבין במה זה מועיל לאחד מדורינו, אך מי שקצת רואה, יכול להבין שאנוס' זה כל אדם שהוא אנוס במעשיו מלקיים את רצון השי"ת בפרהסיא, אך כל רצונו ומגמתו היא רק לצעוק: רצוני שאוכל לקיים המצוות בפרהסיא, כי לזה משתוקקת נפש כל יהודי באשר הוא, וכן הלאה.

ואת הרעיון הזה למצא התחדשות וחזוק בכל עניין, את הדבר הזה אנו מקבלים מרבינו, שמעניק לנו דרך חיים בכל רגע ודקה, ולכל מעשה ומחשבה ורצון.

רבינו מטפל בעם ישראל על כל גווניו, בדיוק כפי שהיה בקבלת התורה

במשך שלוש שנים השתעשעתי ברצון לנסוע לרבינו על ראש השנה, ולא הצלחתי לשבור את מניעות המוח הן מבחינה פנימית והן מבחינת החברה, בתוך כדי התקרבותי יותר ויותר, קניתי ליקוטי מוהר"ן, וכשהתחלתי ללמוד אותו, רציתי לקפל את העמוד בפניה בכל פעם שאראה דבר 'מעשי' לחיים. מהר מאד הבנתי שאני צריך לקפל את כל דפי הספר...

הגיע ראש השנה לפני כעשר שנים, החלטתי שאני חייב לנסוע לרבי שלי, קניתי כרטיס, התקשרתי לאבי שיחיה והודעתי לו על כך, לא היה נעים כ"כ, אבל ב"ה עברתי את זה, ועליתי על המטוס לאומן.

הגעתי לאומן בערב שבת שלפני ראש השנה שחל בימים שני שלישי. ואומן כמו אומן חיתה לי במלא צבעוניותה, רחוק לגמרי ממה שציפיתי למצוא, הגוונים המשתנים של היכלו של רבינו היכו בפרצופי

ר' שלום במעשה התקרבותו לרבינו הקדוש "לימדתי כמלמד בת", ובאחד משבתות החורף החליטו בהנהלת הת"ת לקיים נסיעה לקברי צדיקים באוקראינה, כשגולת הכותרת הייתה שבת באומן.

כך מצאנו את עצמינו מתגלגלים באוקראינה. כשהגענו למז'בוז', לציון הבעש"ט הקדוש, אמר לי אחד מהמלמדים שהיה ממש 'מתנגד' לברסלב, 'פה זה המקום, כאן זה כל התכלית של המסע וצריך לנצל את הזמן, כמובן שאני מבחינתי לא ראיתי את זה בצורה הזו, מעולם לא שמעתי התנגדות לברסלב, וכמו שסיפרתי, אף היה לי סבא חסיד ברסלב, כך שלא ראיתי בציון רבינו בעיה כלשהי. **אותו 'מתנגד' שכמוכן הקפיד גם לא לגשת לציון בכלל בכל זמן שהותינו שם, התקשר אלי לפני כחודש ודיבר איתי שהוא כבר לא כזה מתנגד...**

הגענו לאומן. נכנסנו לציון, אמרנו את התיקון הכללי לפי הסדר, עם נתינת פרוטה לצדקה, וחזרנו לאכסניה. הייתה שבת נפלאה, לכאורה ללא כל קשר לרבינו, האוכל, השירים, הדברי תורה, נהנינו ושמחנו מאד.

במוצאי שבת, נדברו החברים שייצאו מאומן בשעה 7:00 בבוקר, החלטתי שאנצל את הזמן כדי להיות קצת בציון. קצת תהלים. קצת לבקש.

'מה' השם שואל מעמך

ר' שלום חוזר לרגעים הבאים, וכמו מתנתק מאיתנו, מנסה איכשהו לומר את המילים שלא יכולות באמת לבטא את הרגשות להסביר מה שאירע איתו.

"הציון היה ריק מאנשים כמעט לגמרי. התיישבתי והתחלתי לומר תהלים, ותוך כדי התחלתי לנמנם..."

ואז...

"התעוררתי עם הרגשה כאילו מישהו נתן לי 'סטירה חזקה', הראש שלי נבקע בבום אדיר - אני ממש לא אדם של רגשות ודמיונות - אבל אין לי את האפשרות להסביר למה ואיך, חדרה למוחי ההכרה בצורה הכי עוצמתית שיש, בדמות שאלה פשוטה... 'מה'??"

היה לי יעד בחיים שיהיה לי ילדים ויש לי ב"ה, יעד של שלוה כלכלית ויש לי בחסדו יתברך, בחברה אני מסתדר.

מה היעד הבא שלי בחיים?? מה עוד יש לעשות?

רבינו אמר לרבי נתן שישאל אנשים רק 'מה?' מה התכלית כאן מכל העולם הזה. אותי שאל את זה רבינו בעצמו. מה???

ובאותם רגעים הבנתי וידעתי שחיי השתנו מן הקצה אל הקצה, לא אוכל להישאר יותר בפניה השלווה שהשליתי את עצמי שבנתי לי, בתת הכרתי ידעתי שמעכשיו לא יהיה לי שקט, או שאענה על השאלה או שהיא תנקר במוחי עד כדי איבוד השפיות, שזה היה נראה לי יותר קרוב, כי לא הכרתי וראיתי אפשרות אחרת...

ומכיוון שלא חיפשתי את זה ולא ביקשתי את זה, הרגשתי הרגשה של כעס, למה רבינו עשה לי את זה, למה הוא הוביל אותי למקום שאינני יכול להתחמק ממנו? מרוב תסכול, החלטתי שאני לא דורך יותר בציון ולא חוזר יותר, חזרתי במהירות לאכסניה וביקשתי לברוח מהר ככל האפשר, לא הסכמתי להיפרד מרבינו. מבחינתי אני מעוניין לברוח וכמה שיותר מהר יותר טוב.

הרבי מלווה בכל דבר ודבר, הרבה יותר מאשר רבי שחי 'בגוף'

ר' שלום חוזר הביתה. אך השאלה ממשיכה לנקר במוחו ואינה מרפה. "חזרתי מפוחד, לא ידעתי מה לעשות עם עצמי. אמנם הפחד

בתחילה הייתי אומר את הדיבורים של רבינו ומוהרנ"ת ללא הזכרת שמם, כמו שרבינו ציווה לעשות במקרה שהדברים לא יתקבלו בשם אומרם, הרי שבהמשך כמה מבני משפחתי ביקשו ממני להגיד היכן כתוב כל דבר כדי שיוכלו אח"כ לפתוח את הספרים בעצמם וללמוד מתוכם... הם צריכים אותי כדי שיהיה תוכן רוחני...

כל אחד מהם מנסה להראות לי שיש לו גם איזשהו קשר לברסלב באיזו שהיא צורה, האחד מספר לי שיש לו ספרים של ברסלב בבית, ויש כאלו שמסבירים לי שיש להם קרובי משפחה רחוקים חסידי ברסלב, פתאום זה הפך להיות מכובד, ורבים מהם מעידים את מה שיודע כל מקורב, שהרבה אנשים רוצים להתקרב לרבינו, אך הדקה הזאת של המחסום החברתי היא המונעת מהם להתקרב למקור חיותם.

מי אמר שתיקון צריך להיות קשה?

שאל אותי אדם מבוגר, איך יכול להיות שתיקון הכללי שהוא כזה דבר קל מתקן כזה דבר חמור, שאלתי אותו 'בן כמה אתה', הוא ענה לי 'בן 68', שאלתי אותו 'אמרת פעם תיקון הכללי', כמובן הוא השיב בשלילה, אמרתי לו 'תגיד לי, אתה קרוב לגיל 70 ועוד לא אמרת פעם אחת תיקון הכללי, הרי זה דבר כל כך קל???

מלבד זאת, אני תמיד אומר לחברים שפוגשים אותי ומתחילים עם השאלות, קודם כל, כמו כל דבר שעשית לא בסדר, צריך לבקש סליחה, כך גם על דברים שבקדושה, צריך לחזור בתשובה. בנוסף, להגיד שהתיקון הכללי הוא דבר קל? מי אמר שתיקון צריך להיות קשה? האם כל דבר שמקלקלים וצריכים לתקן צריך להיות קשה? הרי בכל הספרי חסידות יש תיקונים לקדושה ע"י צדקה או ע"י עונג שבת, שזה ממש לא דברים 'קשים', האם דברים אלו לא מועילים כי נחשבים ל'קלים' מדי?

להכריז בקול גדול: 'אני רוצה לחיות!!!'

לסיום, אשמח לומר שני דברים לטובת כלל המתקרבים החדשים. הראשון הוא, שכל הזמן בדקתי את עצמי, האם אני פוגע במישהו בגלל ההתקרבות שלי, האם יש מישהו שזה יצר אצלו בעיה איתי, ולשמחתי הרבה, למרות שזה לא היה 'נח ונעים', אך בפועל המשכתי לקיים את ההלכה ואת רצון השם, כשאפילו אבי שיחיה הבין שאם אני ממשיך לשמור על הכל, ולא הפכתי ל'מוזר' כמו שחושבים רבים על ברסלב, וזה רק עוזר לי בעבודת השם, סימן שזה טוב בשבילי, עד כדי כך, שכהיום כשאני נוסע לאומן, הוא מתקשר אלי ומתעניין שהכל בסדר והכל הולך כשורה.

הדבר השני, קשור לכך שהופרדתי מהחסידות אליה השתייכתי. למרות שבוודאי כל אחד צריך לעשות את הדבר הזה בשלב הנכון ביותר בשבילו וביישוב הדעת, אך מי שיכול וכבר החליט שהוא חסיד ברסלב בגלוי, אני מאמין שכדאי לו להיתפס לגמרי ב'שק' של הרבי, ולא לפסוח על שני הסעיפים. הדבר גורם רק לבלבול, גם אצל הילדים, אבל בעיקר אצל האדם עצמו, בכל יום הוא שואל את עצמו, מי אני ומה אני רוצה? וחבל. 'פעם כך ופעם כך' תשובה של ימי החול? צריך להיות בתשובה של הצדיק!

התשובה צריכה להיות ברורה: אני רוצה לחיות, ובשביל זה אני צריך רבי חי!!! יש לי מישהו בעולם!!! יש לי מעטפת מושלמת לחיים.

במלא העוצמה, בכלל לא הבנתי איך אני קשור לכל זה, נוסף לכך, הגעתי עם קבוצה מעדות המזרח, איתם שהיתי כל הימים כיוון שלא הכרתי אף אחד כמעט, התפללתי איתם ורקדתי איתם, הכל היה מוזר לי, כל השבת הייתי בלב נשבר, אמרתי לעצמי 'זהו ניסית, לא הלך, מה לעשות, יש לך מקום מסודר, חסידות מסודרת, בשביל מה אתה צריך את זה?!', השירים והדיבורים, הכל היה רחוק ממני לגמרי.

רחמי השם כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו. בשעות אחה"צ של השבת, שלח השי"ת טללי נוחם לליבי, ורבינו הקדוש שהביט בנשמתי, הרעיף עלי בחמלתו את ההבנה הפשוטה; ברסלב ורבינו - זה לא מקום רגיל, כאן זה מקום של כל עם ישראל, גם אנשים שאינם בדיוק ב'ראש' שלי ובניגון שלי, זה עם ישראל, כולם היו בהר סיני, וכאן זה בדיוק כמו קבלת התורה, כך עם ישראל נראה וכך הקב"ה היה בוחר אותנו גם היום, וזה עם ישראל וכך זה צריך להיות ולהתקיים, או שאני חלק מזה או שלא, ואז הסכמתי להיות חלק מעם ישראל על כל גונוי.

מרגע שההבנה הזו נכנסה לליבי ואילך, החלה להתפשט אצלי ההרגשה הכי טובה שחשתי בחיי, הרגשה שאיננה יכולה להיכתב עלי דף, ואין מקלדת שתוכל להעלות את המילים והתיבות כדי להסביר, הייתי בעולמות עליונים, חייתי ברצון עליון, הגעתי לתיקון הכללי העולמי, וביצעתי את הוידוי דברים שעשה לי ניקיון אדיר בנפש, זה היה מבחינתי שיא השיאים, כשעד היום אני מחכה לרגע הזה שבו אני יוכל לעשות את הוידוי דברים של ערב ראש השנה לפני הרבי שהציל את חיי הרוחניים והגשמיים כאחד. נתפסתי בשק של רבינו כבר ומבחינתי הייתי חסיד ברסלב בכל רמ"ח וס"ה. כך המשכתי כל הראש השנה לשמוח ולרקוד עם כל מי שראיתי, ועד היום, זיכרון החיות שהייתה לי בראש השנה ההוא, מעלה בעיני דמעות.

באותה תקופה הייתי בוער, כמו כל מקורב בתחילת הדרך וכל מי שדיבר איתי מייד התעניין, לכן כמו שאספר, לא באמת יכולתי להישאר במקום בו גדלתי.

אגב, וידוי דברים הוא גם אחד הדברים שאין לאלו שיש להם רבי 'חי', שזה דבר בלתי נתפס, שאתה יכול לספר כל אשר על ליבך, ולקבל הדרכה להמשך כפשוטו.

"אתה לא אותו אדם, השתנית!"

חזרתי לבית. הקהילה אליה אני שייך, לא יכלה לקבל את זה, אמנם רוב ככל האנשים עד היום הזה, ממשיכים לדבר איתי, ושמחים לפגוש אותי, אפילו האדמו"ר שאל עלי כמה פעמים את קרובי משפחתי, אך ההנהלה לא יכלה לקבל את זה, הייתי מדבר ומספר מה עבר עלי, ואנשים התעניינו, והם פחדו, אז הם 'שלחו' אותי.

ואכן בראש השנה שאחרי, עוד בשהותי באומן אמרתי לבני ביתי שאת תפילות יום כיפור אנחנו הולכים להתפלל בברסלב בביתר היכן שאני גר. אנשים מבוגרים שהכירו אותי עד אותו יום, באו אלי ואמרו לי 'השתנית, אתה לא אותו אדם', הם אמרו לי את זה עוד לפני שידעו שאני הולך ונעשה ברסלב.

החיים השתנו.

מאז, הן במשפחתי והן במשפחה היותר רחוקה, בכל שמחה מבקשים ממני לשאת דברים, ובדרך כלל אני היחיד לשאת דברים, ואם

חינוך הבנים

מוותר לדבר עם ילדים על 'יום הכייתה'?

וכדוגמת המסופר בחיי מוהר"ן (אות תצ"א) על רבינו הקדוש בעצמו: "תינוק אחד בן תשע שנים היה חולה קצת ושלחו אביו לרבינו זכרוננו לברכה, וסיפר עמו הרבה, ואמר לו מוסר נפלא, כי היו התינוק פחדים גדולים, ואמר לו רבנו זכרוננו לברכה, מדוע תפחד עתה, זכור נא הפחד שיהיה לך בעת שיוליכוך להבית עלמין ותשאר שם לבדך, והכל יפרדו ממך ותהיה נשאר מונח בין המתים, הלא עכשו אתה מתיירא לצאת יחידי בלילה ומה תעשה אז, וכיוצא מזה דברים הרבה של מוסר, גם אמר לו, מי הוא זה שירצה להכוות את עצמו בעצמו, כלומר, והלא כשאתה חוטא אתה מכווה את עצמך בידים. כי סוף כל סוף תקבל ענשך הקשה והמר, ואיך לא תחוס על עצמך ואתה מכווה את עצמך בידים ממש". ורבי נתן מסיים: "זה אנו רואין איך רבנו זכרוננו לברכה היה מסתכל אפילו על תינוק ורצה להכניס בו יראת שמים למען יתחיל להתחנך בעבודתו יתברך, וגם יזכרם בגדלותו, וכמו שכתוב חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו". כמובן שאין כאן הוראה גורפת לכל אחד, ויש לשים לב האם הילד אכן מסוגל לקלוט את הדברים באופן ישיר כל כך.

אבל דבר אחד ברור, שאין צורך כל כך בהבלטת איום המות, כמו שצריך להבליט לקבוע ולחקוק היטב את הכנתנו לעולם שכולו טוב. אם אמנם פה ושם מובאים בספרי רבינו הקדוש ותלמידיו לשונות על ההפסד והכליון של הגוף בעת המות וכדוגמת הסיפור שהזכרנו ועוד, אולם באופן כללי עיקר הדגש הוא על חובת הזכרון בתכלית הנצחית המתוקה המאירה והמופלאה שתהא נחלת כל אחד בעולם הבא ועל חובת הזהירות שלא להמיר ולהחליף את הנצחי בחולף ושלא להטעות עצמנו בשקר הרקוב מול האמת שאוצרת בקרבה את כל הטוב והמתוק האפשרי.

רבינו הקדוש לא אמר שצריך לשמור את זכרון 'סוף העולם הזה' אלא את זכרון 'העולם הבא'! כל הפחדים נובעים מכך שהילד חש שמדברים ממשוהו מחריד שטומן בחובו רק כליון ואבדון, אבל כאשר מדובר על אושר שמחה ואור אין סוף שעתידיים לבוא אזי הדברים נתפסים אחרת לגמרי, ואת זה ודאי שחובה עלינו להעביר לילדינו בכל פה ולשון.

הבה נציץ לרגע בדברי רבי נתן (בלקוטי הלכות, ברכות הראיה

שאלה: האם מותר לדבר עם ילדים על יום המיתה ועל כך שיום אחד נסתלק מהעולם?! מצד אחד זה חשוב ואפילו קריטי, אבל מצד שני זה יכול להכניס אותם לפחדים.

תשובה: כמדומה שהתשובה כבר מצויה בשאלה עצמה. אם הדבר חשוב הכרחי וקריטי אזי לא רק שמוותר לדבר על כך אלא חובה לדבר על כך, השאלה היא אם כן לא אם מותר, אלא האם לדבר על כך, באופן שהדברים לא יגרמו לתופעות הלוואי של פחדים וכדומה.

לאמתו של דבר, החיים מחייבים לדבר ולהזהיר את ילדינו על סכנות עצומות שעליהם ללמוד לזהר מהם, אנו מלמדים אותם להתרחק מאש או מלעבור בכביש סואן וכדומה, ואנו גם משתדלים לגרום להם לפחד מכך, לפעמים אף משתמשים בציורים חיים על מה שעלול לקרות למי שמסתכן בכך. מדוע אנחנו לא חוששים שהדבר יגרום לחרדות אצל הילד?! מכיון שזה הכרחי וקריטי, אנחנו יודעים שאם הוא לא יפחד הרי שחיינו בסכנה חלילה, ועל כן זה ברור אצלנו שאת האזהרה הזאת עלינו לחקוק בלבם ויחד עם זאת ננסה בכל יכולתנו להעביר זאת בצורה שתביא את הילד לפתח זהירות ולא חרדה.

רבינו הקדוש אומר בבירור (בלקוטי מוהר"ן, ח"א נד-א): "צריכים לשמור מאד את הזכרון שלא יפול לשכחה, בחינת מיתת הלב, ועיקר הזכרון הוא לזכור תמיד בעלמא דאתי", כלומר, מי שלא זוכר את הזכרון הזה הרי זה גורם אצלו מיתה רוחנית של איבר הלב שהנשמה תלויה בו, כך גם רבי נתן - אוהבן ולבן של ישראל - קובע נחרצות, מי שלא זוכר מהתכלית הרי הוא כבהמה, וכמובא בספר כוכבי אור (אנשי מוהר"ן אות יג): "בעת ששלח להדפיס את ספרו לקוטי הלכות, ענה ואמר, מזה שאינו חושב על תכליתו האחרון מה יהיה בסופו כשיהיה שוכב על הארץ וכו', מזה אינו מדבר כלל, כי זה הוא דומה לבהמה ממש". אין ספק שמי שמתחנך בלי ידיעה זו חסר ביסוד היסודות של בנין יהדותו.

השאלה היא רק איך להעביר זאת נכונה, ובדבר זה צריך להתיישב היטב אצל כל ילד באופן פרטי, יש כאלה המפתחים חרדות מכל צל, וכמובן אצלם צריכה צורת ההגשה להיות אחרת על אף שפנימיות הדברים חייבת להמסר, ויש כאלה שניתן לדבר עמם באופן ברור יותר,

לגמד ולהקטין את עוצמת ההתייחסות למה שקורה בהווה שיחלוף ביעף כחלום וכצל עובר, ולתת את החשיבות ואת כובד המשקל הנכון למה שאנחנו עתידים לשמוח בו ולהשתעשע בו לנצח נצחים.

עלינו להגדיל בכל כוחנו את ה'טראסק' ואת העסק סביב כל זכייה של סור מרע ועשה טוב שהילד זכה, ולהדגיש לו שבכך הוא יזכה לעולם הבא לעונג שמחה וכבוד ויקר בלי גבול, עלינו לנסות בכל דרך אפשרית להעביר לילד שזה מה שמרגש אותנו בעומק נפשנו, מה שנתה נרשמו לו זכויות נצחיות שהוא כל כך ישמח ויתענג בהם, וכך גם להיפך להביע את הצער כשנכשל ח"ו, על מה שהפסיד מזכייה זו לעולם הבא הנצחי.

עלינו ללעוג בכל פה ולטעת בזו עמוק על השטות הנוראה לבלות את החיים לקנינים חולפים, לא להראות התפעלות על כך שמישהו רכש והשיג עושר ועונג אשר כחלום יעוף ובין לילה יאבד, ולעומת זאת, לייקר לכבד להעריך להחשיב ולפאר ולרומם את מי שהשכיל להתנשא מעל הבלי העולם הזה וזכה לקנות קנינים נצחיים, לפאר את חכמתו את עומק תבונתו ויופי בחירתו שהשכיל להשקיע במקום הנכון.

ועל אף שנדמה לנו שקצרה בינתו של הילד להבין זאת, אולם ככל חלקי החינוך, תנועות ההתפעלות של ההורים רושמים רושם עמוק בנפש הילד והם שיעמדו לו לעד להיות לו יסוד חזק לכל בנין החיים לבחור בטוב ולמאוס ברע.

רבי נתן פונה בכמה מקומות במכתביו אל בניו הקטנים וכותב להם בשפתם שיזכרו מהתכלית, בין השאר הוא כותב להם כך [בתרגום מאידיש]: "למען השם, השתדלו ללמוד ולהתפלל בכבוד ראש למען ייטב לכם בעולם הזה ובעולם הבא, גם אתם כבר יכולים להבין בני אהובי שאין עוד תכלית מלבד ללמוד תורה ולהתפלל ולעשות מעשים טובים, השם יתברך יחזק לבבכם בזה" (מכתב רע"ט), או "בני אהובי, אני מבקש מכם כולכם למען השם התיישבו נכונה מהו התכלית בעולם הזה" (שם, מכתב שע"ד). הוא לא מהלך אימים עליהם בציורי מלאך המות המלא עיניים שעתיד לעמוד עליהם בחרבו השלופה, אבל הוא כן חוזר ומזכיר להם בנעימות את האחריות שעליהם לקחת לחטוף טוב ולהכין צידה שתחייה אותם לעד.

אלו הם יסודות החיים המתוקים בזה ובבא, שיתנו בסיס איתן להצלחת ילדינו לעד ולנצח.

ה"ה" היאך הוא מתאר את הזכרון הזה של עולם הבא. לאחר שהוא מאריך על כך "שצריכים לשמור מאד מאד את הזכרון, דהיינו, לזכור היטב בכל יום בעלמא דאתי שלא ישכח מלבו את תכליתו הנצחי, כי עיקר האדם בא לעולם הזה בשביל הזכרון הזה כדי שידבק מחשבתו תמיד בעולם הבא, כי זה ידוע לכל שהעולם הזה הבל וריק, צל עובר וענן כלה, וכל ימיו כעס ומכאובות, ואין יתרון לאדם בכל עמלו, ולא בא האדם לזה העולם כי אם בשביל תכלית הנצחי של עולם הבא", הוא מסיים (שם אות כ') בביאור מהות שמחת חתונה, ומגלה שכל השמחה היא מפני שהחתונה מזכירה את העולם הבא כי מעמידים דורות שיזכרו בעולם הבא, וזכרון זה מעורר שמחה עצומה: "כי תיכף כשזוכרין בעולם הבא צריך כל אחד לשמוח בחלק נקודתו הטובה שיש בו מקדושת ישראל, כי נקודה דנקודה מקדושת ישראל שיש להפחות שבפחותים שבישראל, אין כל העולם כולו כדאי לסבול תוקף עוצם השמחה שיזכה לעתיד, כי אז יזכה כל מי שבשם ישראל מכונה לשובע שמחות, שתגדל השמחה כל כך שיהיה בה להשיב די והותר את כל אחד ואחד אפילו הקטן שבקטנים".

פלא והפלא, בעוד שאצל אחרים הזכרון הזה מעורר דכאון, הרי אצל רבי נתן זה ברור שהזכרון הזה מחייב לעורר תקוה שמחה חדוה וגיל גם לפחות שבפחותים, מכיון ששם המקום בו יזכה כל אחד לשכר מופלא על כל נקודה קטנה שהוא זכה לעשות בעולם הזה, זהו מהות הזכרון וכך הוא ניגש לזכרון הזה, וכך גם מבואר בלקוטי מוהר"ן שם (ח"א נ"ד) שרק על ידי שמחה וכלי זמר אפשר לזכור היטב בעולם הבא.

נכון, זה קריטי והכרחי מאד שכל ילד יגדל עם הזכרון הזה, אבל הזכרון האמיתי הוא שכבר מילדות נצייר לו בכל עת מצוא את גודל העונג והשמחה שיזכה לעולם הבא. עלינו כהורים מסורים מוטל החוב לחפש כל דרך להמעיט בחשיבות הנושאים העכשוויים החולפים ועוברים ולהגדיל את יקרת הנושאים החשובים הנצחיים והקיימים לעד.

כולנו מכירים את הנחמה שנאמרת מדי פעם לילד שנחבל או קיבל מכה או שהוא סובל מאיזה צער חולף 'עד החתונה זה יעבור', בכך אנו מנסים להרחיב את מוחו הצר שתפוס כל כולו בנעשה בהווה וחושב שכל העולם נחרב, ופותחים לו צוהר לעתיד הרחב, מה שמגמד ומקטין מאליו את עוצמת הסבל העתיד לחלוף מהרה. וכך עלינו לחנך באהבה ובמסירות לכל ערכי החיים, הן על הסיבות לשמחה והן על סיבות הצער,

ועל אף שנדמה לנו
שקצרה בינתו של
הילד להבין זאת,
אולם ככל חלקי
החינוך, תנועות
ההתפעלות של
ההורים רושמים
רושם עמוק בנפש
הילד והם שיעמדו
לו לעד לחזק לו
יסוד חזק לכל בנין
החיים לבחור בטוב
ולמאוס ברע.

קומץ ישני מבבל לסעדנו

הכנסת אורחים

בשלהי שנת תשפ"א, בעת שזכיתי לשהות ממושכות באומן יחד עם רבים מאנ"ש, גמלה בליבי ההחלטה כי אנו מוכרחים להקים כולל לאנ"ש במערת המכפלה. בהשגחה פרטית נפגשתי עם הנגיד הרב אליעזר שיינר, במהלך הפגישה הוא הבטיח לתמוך בכלל למשך שנה שלימה. הכולל נפתח מיד לאחר הימים נוראים, ולמדו בו שנים עשר אברכים. תקופה לאחר מכן עמד בראשות הכולל הרה"ח ר' משה ביננשטוק. כיום הכולל כבר לא קיים, אך אנו בדעה וברצון לחדש את הכולל.

ב'מדרגה השביעית' מוגש לציבור הרחב קפה ועוגיות במשך כל שעות היום. יצוין כי אמנם קיימת פינת קפה בכניסה לשטח מערת המכפלה בשעות הבוקר, וכן יש כיבוד בחלק משעות היום למעלה במערה. אך בשעות האחרות היו מצבים שאף מים לשתיה לא היה. לנו היתה מטרה לתת תחושה טובה לכל יהודי המגיע למערת המכפלה, לגרום לכל אחד להרגיש ששמחים לקבל את פניו.

בנוסף לזה אנו מחלקים סעודות שבת בשפע לכל היהודים הנמצאים במקום. השאיפה שלנו היא ללכת בדרכו של אברהם אבינו. ניתן ליטול חלק במצוות הכנסת אורחים בטלפון: 0556760264.

לקראת שבת פרשת 'חיי שרה', בה אנו קוראים בתורה על התקומה שהייתה לשדה עפרון, קיימנו שיחה מרתקת עם הר"ר יהודה ברומברג שהכשיר וייסד ב'מדרגה השביעית' שבמערת המכפלה מקום ראוי לעבודת ה' לרווחת אנ"ש.

מקום שהתפללו בו אבותינו

במשך דורות רבים, לערך שבע מאות שנה (!) נאסר על היהודים להיכנס לתוך מערת המכפלה. הגישה הותרה רק עד המדרגה השביעית, שם היו יהודי חברון ויהודי כל ארץ הקודש מעתירים בתפילה. גם כיום, כאשר ניתנה לנו האפשרות להתקרב למקום קברם של אבותינו הקדושים, רבים ממשיכים לעמוד ולהתפלל דווקא במקום קדוש זה.

הרב ברומברג, המתגורר בחברון, משתף אותנו בפעילות הברוכה אותה הוא זוכה לנהל במקום זה:

מתוך רצון להקל על כל הבאים לפקוד את מערת המכפלה, וכן מתוך כוונה לייסד פינה חמה עבור אנשי שלומנו - הכשרנו לפני כארבע שנים את שטח המדרגה השביעית. במקום כבר היתה קיימת פרגולה, עליה בנינו תקרה יפה ואף התקנו מיזוג אויר, כמו כן בנינו מדפים עבור ספרי רבינו. זכינו להפוך את המקום למקום תורה ותפילה.

מאז ועד עתה מתקיים מניין קבוע של אנשי שלומנו בבוקרו של יום שבת, לאחריו מוזמנים המשתתפים ל'קידושא רבא' עם סיפורי מעשיות כמנהג אנ"ש. בתקופה האחרונה התייסד אף מניין לתפילת ליל שבת.

בנוסף מתקיים מידי יום מניין לתפילת מנחה מעריב. לאחר תפילת מנחה נמסר שיעור ב'ליקוטי הלכות', אליו מצטרפים חסידי ברסלב, וכן רבים וטובים מהבאים לפקוד את קברי האבות הזוכים להתבשם מתורת רבינו הקדוש. יצוין כי זהו המניין היחיד לתפילת ערבית בזמן צאת הכוכבים. המניין המרכזי במערה למעלה מתקיים סמוך לתפילת מנחה.

נקודת המוקום

הצצה להתפשטות אורו
של הרבי במקומות
חדשים ורחוקים
מ. מנדל'אל

גם בזה אנו משתדלים ללכת בין הטיפות, לפעול בחכמה, להטעים לעוד יהודים מנועם עצותיו של רבינו הקדוש.

פתח גן עדן

בשולי הדברים אני מוכרח להביע מעט מרחשי ליבי: מידי יום ביומו, החל מאשמורת הבוקר ועד השעה 8, מתקיים במערת המכפלה כולל של הרב קלוגר, בו לומדים רבים מאנ"ש. כמו כן סמוך לשקיעה מתקבצים ומתאספים יהודים רבים מהאזור.

אך בשאר שעות היממה, המערה כמעט ריקה מאדם! מי מדבר על ימות הקיץ בהם המערה שוממת שעות על גבי שעות.

מלבד התיירים הפוקדים את המקום, יש עוד שני כוללים של שלשה ארבעה אברכים בכל אחד, וזהו. ניתן למנות על כפות הידיים את היהודים הבאים למקום בקביעות.

בעיני הדבר פלא. מקום קדוש זה, שער גן עדן, איך יתכן כי הוא אינו שוקק חיים בתורה ותפילה? המקור הראשון והעיקרי של קברי צדיקים הוא הרי מ'ויבוא עד חברון' - שהלך כלב להשתטח על קברי אבות.

ביומי דפגרא וכן בימי ערב ראש חודש או תעניות אכן קיימת התעוררות בציבור, והמערה מלאה באנשים. אך בימי השגרה שוררת העלמה גדולה על מערת המכפלה. ממש כדברי רבינו הקדוש בתורה י"ז - שלפעמים נתחשך ונתלבש בקדרות אור הצדיק - מקום מערת המכפלה.

בהקשר הזה כדאי לציין את המתואר בימי שמואל, כי אנשי שלומנו נסעו הראשונים למערת המכפלה לאחר שנים שלא דרכה בו כף רגל יהודי, ובזכותם נעשתה הדרך כבושה לרבים.

גם כיום הדרך אינה כבושה במידת הצורך. צריך לבוא ולחזק את המקום, בפרט כעת כשיש לאנ"ש מקום ופינה חמה בקברי האבות הקדושים. אם רק יהיה ביקוש, ניתן להקים קו תחבורה מביתר ומבית שמש עם אוטובוסים ממוגני ירי, יש לנו קשר טוב עם הנוגעים בדבר.

אם מעלת ההשתטחות בכל קברי הצדיקים גדולה היא עד מאוד. על אחת כמה וכמה הדברים אמורים על ההשתטחות במערת המכפלה, שהרי דרכו של רבינו הקדוש היא הדרך שדרכו בה אבותינו מעולם - אברהם יצחק ויעקב עליהם השלום.

המניעות

לצד כל ההצלחה הגדולה אני מוכרח לציין כי כל זה לא בא בקלות. המניעות לדבר גדול זה היו ועודן רבות מאוד. מחשש לעינא בישא אני מנוע מלפרט כל מה שעבר עלינו, אציין זאת רק בקצרה.

כידוע, מי שנראה לעין כי הם המנהלים את 'מערת המכפלה', עינם צרה בכל דבר שבקדושה. הם רוצים שהמקום ישמש ח"ו כאתר תיירות, ולא כמקום קדוש לתורה ותפילה.

אנו משתדלים להתנהג איתם בדרכי שלום. אך לפני תקופה הם עירבו את המנהל האזרחי, והוא הוציא צו הריסה על הגג שבנינו ועל מדפי הספרים.

לא ידענו מה לעשות וכיצד לבטל את רוע הגזירה, אך משמים עזרו לנו. ב'מדרגה השביעית' קיים כולל מידי יום שישי, אותו מחזיק יהודי חשוב מבני ברק. אותו יהודי שינס מתניו ואף שכר על חשבוננו עורך דין מיוחד, עד שבסביעיתא דשמיא הודיעו לנו ממש לאחרונה כי האיום הוסר.

גם בנוגע להפצת ספרי רבינו הקדוש היו לנו מניעות רבות. הקמנו בחנייה למטה דוכן ספרים, על מנת למכור ספרי רבינו ליהודים הרבים הבאים למערת המכפלה, ביניהם יהודים רבים מחו"ל. אך הנהלת המקום הורתה לפרק את הדוכן בתאונות שונות ומשונות.

הם אמרו לנו כי אנו פוגעים בסטטוס קוו ובאיוון השורר במקום... וכי אם לא נחדל לאלתר למכור את הספרים, הם יוציאו נגדנו צו הרחקה מהמערה!

הרש ימינו

ילדים יקרים!

לא עבר זמן רב מאז שכּלנו התחלנו את "זמן חרף". כל אחד התחיל את הזמן בשאיפה להצליח בחידור, בין בלמוד התורה הקדושה, חמש, משניות וגמרא, ובין בחברים טובים שיאירו לנו פנים, ובאמת בימים הראשונים של החידור האוירה מלאה בהתחדשות. המעבר מההמלה והבלגן של החגים אל עבר השגרה הרגועה, אל הסדר יום הקבוע - נעמה לכל אחד, בהתחלה.

אך כשהזמן חולף, ועובר עוד יום ועוד שבוע, פתאום מרגישים לפעמים כמין אפרוריות. יום אחד המבחן לא מצליח הכי הכי, ויום שני מאבדים את המצב-רוח והחשק הנמרץ שלוה אותנו בתחלת הזמן, נאבד אי שם...

רבנו הקדוש גלה לנו סוד נפלא כיצד נתן להתחדש בכל מצב, גם ביום חרפי גשום עם עננים אפרים, גם כשהרחוב מלא עם בצץ ושלוליות. בכל עת יש דרך סודית כיצד נתן להתחדש מהתחלה ולהרגיש את אותה רעננות כמו שממש עכשו נולדנו מחדש! יש להדגיש שענין ההתחדשות אינו איזה תוספת ולוקוסוס בעבודת ה'. רבנו מגלה שיש הבדל עצום בין מי שאזכה להתחדש וללמוד ולהתפלל ולעשות מצוות - בהתחדשות, לבין מי שעושה בדיוק אותו דבר אך עם זקנה וישנוניות! ר' נתן מתבטא שכל הנפילות והירידות של כל האנשים שבעולם, הכל היה בגלל שנפלו בתחלה לזקנה, ורק אחר כך כתוצאה מן הזקנה נפלו לאן שנפלו.

מה הקושר בין זקנה לילדים צעירים? אלא כשילד מרגיש כאלו הוא כבר "כזה סוג" ילד, ואין לו סכוי להשתנות בשום אופן, לדגמא, ילד חושב לעצמו: "אני כזה סוג ילד שחולם בתפלה" נדמה לו שזה המציאות וזהו! אי אפשר לשנות את המציאות, או שיש ילדים שחושבים שהם בשום אופן לא מרגישים חשק בלמוד. ככה הם נולדו וככה הם הולכים להשאר כל ימי חייהם - זה נקרא ילד זקן!

מדוע כל כך חמור ונורא שילד יחשב כך? מה נחוץ כל כך בעבודת ההתחדשות? ואם זה כל כך דחוף - איך זוכים להתחדש? הרי לפעמים נדמה שאי אפשר להתחדש, המצב רוח וההרגשה אינם מניחים להתחדש בשום אופן? בכדי להבין את סוד ההתחדשות נפתח במשל מעניין. וכך

נבין את העצה שרבנו מלמד אותנו כיצד כל אחד יכול לזכות להתחדש.

בעיר הבירה של הממלכה האדירה, נפרת תכונה מיחדת, מכל עבר נראות עגלות מפארות רתומות לסוסים אבירים, כשכלם נוסעים אל עבר הארמון המרהיב המתפרס על פני קילומטרים רבים במרכז הבירה.

לא בכל יום מגיעים כל כך הרבה אורחים חשובים לעיר הבירה, סבה מיחדת הביאה את העגלות המפארות יחד עם האורחים הנדירים אל העיר.

המלך הכריז שהוא עומד לקיים תחרות מיחדת בין כל גבורי העולם, מי שינצח בתחרות, יזכה להתמנות לשר הצבא, בצבאו האדיר של המלך! המלך שלח שליחים לכל המדינות להכריז על המעמד, ולהזמין כל גבור שחושב שיש לו סכוי לנצח בתחרות. מכל העולם התחילו לנסע אנשים רבים, גבורים אדירים בעלי שם. הם הפליגו באניות, חצו ימים ואוקיינוסים, עד שהגיעו לעיר הבירה, מלאי צפייה לתחרות הגדולה.

היום הגדול הגיע, ובחצר הארמון הכנסו אחר כבוד כל הגבורים שחפצו להשתתף בתחרות, אלפי גבורים, ענקיים ובעלי זרועות פלדה, נכנסו בזה אחר זה, כל אחד היה בטוח שהוא - ולא אחר, הוא המנצח! השומרים הושיבו את כלם על כסאות מפארים מכספי וזהב. במרכז החצר עמדה במה גדולה עם כסא אחד ויחיד. בראש הכסא היו משבצים יהלומים ומרגליות, וכל הכסא היה עשוי מזהב יקר מעטר בעטורים נדירים. לאחר מספר דקות נשמעה צפירה, ופמלית המלך הגיעה ברב פאר והדר. משרתי המלך הושיבו את המלך על כסא המלכות. דממה שררה באויר. עיני כלם היו נשואות אל המלך האדיר. המלך פתח בנאומו ואמר: "אני שמח שהגענו ליום הגדול הזה. בכדי לנהל את הממלכה האדירה אני זקוק לאדם אמיץ, גבור, שאינו מפחד משום דבר, ולכן הזמנתי לכאן את כל הגבורים שבעולם, לראות מי הראוי לשמור את הממלכה כלה!"

לאחר שסיים המלך את דבריו הנרגשים, נכנס אל חצר הארמון שומר הסוסים, בלויי סוס ענק, סוס אביר, ונעמד בסמוך לבמה. המלך הכריז: "מי שיצליח לרכב על הסוס,

הרוכב השיב בִּשְׁקוּט אֶךְ בְּבִטְחָה: "אֲדוּנֵי הַמָּלְכָה!
כְּשֶׁרָאִיתִי אִיךָ הַסּוֹס מִשְׁתּוֹלֵל וְקוֹפֵץ לְכָל עֵבֶר
וְכֵלָם נוֹפְלִים מִמֶּנּוּ, הַחֲלַטְתִּי שְׂאֲנִי לֹא צָרִיךְ
לְהִתְעַקֵּשׁ לֹא לִפְנֵי מִהַסּוֹס כְּלָל, הַבְּנֵיתִי שָׁזָה
בְּלִתִּי אֶפְשָׁרִי, לִכְנֹס הַחֲלַטְתִּי שְׁלֹא אֶכְפֹּת לִי
מִה שְׂיִקְרָה אֵתִי, אֶקְבֵּל מִכּוֹת פַּה וְשֵׁם, אֶךְ עַל
דִּבְרֵי אֶחָד לֹא אֲנֹתֵר - לְנִסּוֹת שׁוֹבֵב! כָּל הַגְּבוּרִים
רָצוּ לְהַצְלִיחַ לְהַגִּיעַ בְּפֶעַם אַחַת אֶל הַשְּׂעֵר
וְכִשְׁלֹא הִצְלִיחוּ, הָרִימוּ יָדַיִם, אֶךְ אֲנִי מֵרָאשׁ לֹא
חֲשַׁבְתִּי שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה חֶלְקִי, אֶךְ הַחֲלַטְתִּי שְׁלֹא
יִהְיֶה אֶכְפֹּת לִי בְּכֹל מִה שְׁקוֹרָה בֵּינַיִם, הַעֲקוּר
שְׂאֲנִסָּה עוֹד וְעוֹד, וְכֵן הִצְלַחְתִּי לְהַגִּיעַ לַמָּקוֹם
הַנִּכְסָף!"

יְלָדִים יְקָרִים!

כָּל אֶחָד הֵיךְ רוֹצֵה שֶׁהַכֹּל יִצְלִיחַ לוֹ, הוּא יָבִין
אֵת כָּל מִה שֶׁהַמְלַמֵּד מְסַבֵּיר, הוּא יִתְפַּלֵּל
בְּהִתְעוֹרְרוּת, וְאִף פֶּעַם לֹא יָרִיב עִם חֲבֵרָיו.
הַכֹּל יִזְרֵם לְפִי הַתְּכֵנִית. אֶךְ בְּאֵמַת כָּל הַמְטָרָה
שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁלַח אוֹתָנוּ לְעוֹלָם הַזֶּה הוּא
בְּכִדֵי שְׁנֵתִּגְבֵר מִתּוֹךְ הַקְּשָׁיִים שֶׁהַעוֹלָם הַזֶּה
עוֹשֶׂה לָאָדָם.

אֶךְ כִּיצַד נִתֵּן לְהִתְגַּבֵּר עַל הַקְּשָׁיִים? הַעֲצָה
עַל זֶה הִיא שְׁלֹא יִהְיֶה אֶכְפֹּת לָנוּ! מִה הַכּוֹנֵנָה?
הֵרִי בְּאֵמַת אֶכְפֹּת לָנוּ מְאֹד כְּשֶׁהִיָּצֵר הָרַע
מִצְלִיחַ לְהַכְשִׁיל אוֹתָנוּ. אֲלֹא הַכּוֹנֵנָה שְׁלֹא יִכְעַס
וְיִתְאַכְזֵב כְּשֶׁלֹּא מִצְלִיחַ לְהִתְפַּלֵּל בְּכּוֹנֵנָה, כִּי זוֹ
הִיא הַדְּרָךְ, לְנִסּוֹת, לְקַבֵּל מִכָּה, וּלְנִסּוֹת שׁוֹבֵב.
לְהִתְחִיל עוֹד פֶּעַם וְעוֹד פֶּעַם, וְכֵן אֶפְשָׁר לְחַיֹּת
תְּמִיד בְּהִתְחַדְּשׁוּת. חֲלַמְתִּי בְּשִׁמּוֹנָה עֲשָׂרָה?
אֲנִסָּה מֵעַכְשָׁו לְכַנּוֹן! כִּי אִם יֵלֵד מוֹכֵן לְלִמּוֹד רַק
בְּתַנָּאִי שֶׁהוּא תְּמִיד יָבִין - מִיָּד - הַכֹּל, אֲזִי אִם
פְּתֹאֹם לֹא יָבִין אִיזָה מְשֻׁנָּה, הוּא יִתְעַיֵּף וְיָרִים
יָדַיִם, אֲבָל אִם יִתְנַהֵג כְּמוֹ הַגְּבוּר בְּמִשְׁלַל, שְׁלֹא
נִבְהַל כְּשֶׁנִּפְל מִהַסּוֹס, אֲלֹא הִתְחִיל שׁוֹבֵב וְשׁוֹבֵב,
כִּי הַחֲלִיט שְׁלֹא אֶכְפֹּת לוֹ מִה שְׁקוֹרָה בֵּין לְבִין,
הַתְּפַקִּיד שְׁלוֹ זֶה לְהִתְחִיל שׁוֹבֵב! מִי שֶׁיִּנְהַג כֹּךְ
בְּיָדָיו יִצְלִיחַ! רַבְּנֵי אוֹמְרֵי שֶׁעֲקוּר הַגְּבוּרָה הִיא
בְּלֵב, לֹא בְּיָדַיִם אוֹ בְּרַגְלָיִם, מִי שֶׁאִינּוּ פּוֹחֵד
מִקְשָׁיִים הוּא מֵאֲמִין שֶׁהֵשֵׁם בְּיָדָיו יַעֲזֹר לוֹ,
הוּא גְבוּר אֲמֵתִי!

וְכֵן אֶפְשָׁר לְהִתְחַדֵּשׁ גַּם בְּיוֹם רַגִּיל סְתָמִי, גַּם
אִם בְּדִיּוּק בְּיוֹם זֶה לֹא הִצְלַחְתִּי לְקוֹם בְּזִמְנֵי אוֹ
מִשְׁהוּ אַחֵר שְׁלֹא הִלַּךְ כְּרָצוֹנִי, אֶךְ אֲנִי מִתְחִיל
מִתְחַדֵּשׁ, זֶהוּ הַכּוֹחַ שֶׁל רַבְּנֵי שְׁזָכָה לָמָּה שְׁזָכָה,
עַל יְדֵי שֶׁתְּמִיד הִתְחַדֵּשׁ וְכֵן זָכוּ כָּל הַצְּדִיקִים
לְמִדְרַגָּתָם, וְכֵן נִזְכָּה גַּם אֲנַחְנוּ, בְּכוּחוֹ שֶׁל רַבְּנֵינוּ!
(עַל פִּי הַלְכוֹת תְּפִלִּין ה')

הַמְטָרָה

מֵאֲמֵר

**"וְכִי מִה חוֹשֵׁב
הָאָדָם הַחֲלָשׁ
הַנְּמוּנָה הַזֶּה?
אִיךָ הוּא יִצְלִיחַ
בְּמָקוֹם שֶׁאֲנַחְנוּ
הַגְּבוּרִים
נִכְשָׁלְנוּ?"**

מִהֵבִימָה וְעַד לְשַׁעַר הָאֲרָמוֹן, הוּא יִבְחַר!"
הַגְּבוּרִים הֵבִיטוּ זֶה עַל זֶה בְּפִלְיָאָה. מִה הַגְּבוּרָה
הַגְּדוֹלָה לְרוֹכֵב עַל סוֹס דְּרָךְ קֶצֶר כָּל כּוֹךְ? אֶךְ
לְאַחַר כֵּמָה דַּקּוֹת הֵם הִתְחִילוּ לְהִבָּיֵן... הַגְּבוּר
הָרֹאשׁוֹן עָלָה עַל הַסּוֹס, וְהַסּוֹס - בְּמָקוֹם לְפָתַח
בְּדִהִירָה, פְּשׁוּט הִתְחִיל לְהִשְׁתּוֹלֵל, זָנַק וְקָפֵץ,
הָרִים אֶת רַגְלָיו הַקְּדָמִיּוֹת וְ... הַגְּבוּר הִתְעוֹפֵף
לְגִבְהֵימָה, וְקָבֵל חֲבָטָה רְצִינִית מִהַקְּרָקַע
הַקָּשָׁה...

הַגְּבוּר הַשְּׁנִי לֹא נִבְהַל כָּל כּוֹךְ, גַּם הוּא עָלָה
עַל הַסּוֹס, הַחֲזִיק בּוֹ בְּכָל כּוּחוֹתָיו, אֶךְ הַסּוֹס
לֹא נִרְגַע, הוּא נִתֵּן זָנוּק עֲצוּם, קָפֵץ יְמִינָה
וְשִׁמְאָלָה, וְהַגְּבוּר הַשְּׁנִי הִחְלִיק גַּם הוּא וְשִׁבַּר
אֶת רַגְלוֹ הַשְּׁמֵאלִית...

כֹּךְ נִסּוּ הַגְּבוּרִים בְּזֶה אַחֵר זֶה, אֶךְ כָּלָם מְצָאוּ
אֵת עֲצָמָם לְאַחַר זְמַן קָצֵר חֲבוּלִים וְחֲבוּטִים,
זֶה עִם בְּעִיטָה בְּעֵינָיו, וְהַשְּׁנִי עִם רַגְלֵי עֲקָמָה וְיָד
שְׁבוּרָה.

לֹא עֲזָרָה לָהֶם גְּבוּרָתָם הָאֲדִירָה וְזִרְעוּתִיהֶם
הַחֲסוּנוֹת, שְׁרִירֵיהֶם הַחֲזָקִים לֹא הִצְלִיחוּ
לְהִתְגַּבֵּר עַל הַסּוֹס הַמְּפָרַע וְהַמְּשִׁתּוֹלֵל.

לְאַחַר שֶׁכָּל הַגְּבוּרִים נִסּוּ אֶת כּוּחָם וְלֹא
הִצְלִיחוּ, נִשְׁאָר בְּצַד אָדָם אֶחָד, נִמּוּךְ וְרִזָּה,
חֲלָשׁ וְשִׁבְרִירִי. וְהוּא בִקֵּשׁ גַּם לְנִסּוֹת אֶת הַסּוֹס.
הַשׁוֹמְרִים הֵבִיטוּ בּוֹ בְּבוֹז וְלַעֲגָה. כָּל הַגְּבוּרִים
הִתְחִילוּ לְצַחֵק בְּלִבָּם: "וְכִי מִה חוֹשֵׁב הָאָדָם
הַחֲלָשׁ הַנְּמוּךְ הַזֶּה?! אִיךָ הוּא יִצְלִיחַ בְּמָקוֹם
שֶׁאֲנַחְנוּ הַגְּבוּרִים נִכְשָׁלְנוּ?"

אֶךְ הִלָּה הִתְעַקֵּשׁ, עָלָה עַל הַסּוֹס, וְכִצְפוּי, הַסּוֹס
זָנַק וְהָרוּכֵב נָפַל וְקָבֵל חֲבָטָה חֲזָקָה בְּרַגְלָיו. אֶךְ
הָאָדָם לֹא נִשְׁאָר עַל הָאֲדָמָה יוֹתֵר מִשְׁנֵינָה. הוּא
מִיָּד קָפֵץ שׁוֹב עַל הַסּוֹס וְהַמְשִׁיף לְרוֹכֵב עָלָיו.
הַסּוֹס הִתְחִיל לְקַפֵּץ לִיְמִין וְלִשְׁמֵאל, וְהָרוּכֵב
שׁוֹב הַחֲלִיק וְנִחְבָּט בְּאִפּוֹ בְּעֲצָמָה. דָּם הִתְחִיל
לְנִטֵף, אֶךְ מִיָּד הוּא הִתְרוֹמֵם, עָלָה עַל הַסּוֹס
וְהַמְשִׁיף לְרוֹכֵב! הַסּוֹס פָּתַח בְּדִהִירָה, הָרִים אֶת
רַגְלָיו הַקְּדָמִיּוֹת וְשׁוֹב הִתְעוֹפֵף הָרוּכֵב וְקָבֵל
נִקַּע בְּיָדָיו. אֶךְ לְאַחַר שְׁנֵינֵי בּוֹדְדוֹת שׁוֹב
הִתְרוֹמֵם בְּעֲקֻשָׁנוֹת וְעָלָה עַל הַסּוֹס, כֹּךְ חֲזַר
הַמְּחִזָּה עַל עֲצָמוֹ עֲשָׂרוֹת פְּעָמִים, אֶךְ לְבִסּוֹף
הַגִּיעַ הָרוּכֵב אֶל הַשְּׂעֵר, לְקוֹל תְּרוּעַת הַהַמוֹנִים.

הַמָּלְכָה הוֹשִׁיטָה אֶת הַשְּׂרָבִיט אֶל הָרוּכֵב וְהִכְרִיז:
"אֲתָה זָכִיתָ לְהַבְחִיר!" אֶךְ הַמָּלְכָה שָׁאֵל אֶת
הַזּוֹכֵה הַמְּאֻשָּׁר: "אֲמֹר נָא לִי, אִיךָ הֵיךְ לָךְ אֵת
הַכּוּחוֹת לְנִסּוֹת שׁוֹב וְשׁוֹב לְעִלּוֹת עַל הַסּוֹס,
וְהֵרִי רְאִיתָ שׁוֹב וְשׁוֹב שֶׁאֲתָה לֹא מִצְלִיחַ, רְאִיתָ
אִיךָ מֵאוֹת גְּבוּרִים הִתִּיאֲשׁוּ וְהִרִימוּ יָדַיִם, וְאֵלוּ
אֲתָה, הִצְלַחְתָּ! מִהוּ סוֹד הַהִצְלָחָה שְׁלָךְ?"

ה"דור" הזמן של ה"קבוצן"

מוסר נפשו על שמירת התורה והמצוות אך מיום ליום נעשה הדבר קשה יותר ויותר. בלבד של ר' משה התעוררו געגועים גדולים אל ארץ ישראל, הוא כתב מכתב לידיו ר' שמואל הורביץ שיתפלל בעדו שיזכה לבוא לארץ הקדושה אך דא עקא, כסף על הוצאות הנסיעה מנין? הרי עובד ה' במסירות נפש הוא, ונסיעה כזאת לו ולמשפחתו דורשת דמים מרבים. בעודו מהפך במחשבתו אודות הממון שעליו להשיג, נזכר כי מי שממון לאחרונה את כל הוצאות הנסיעה של יסו וחברו, ר' הירש ליב ליפל ובני ביתו לארץ ישראל עד הפרוטה האחרונה, ה'ה עשיר ידוע. נחפז רבי משה בתקוה לביתו של אותו נדיב כשבקשתו שטוחה לפניו כי יתן את חלקו אף בהוצאות נסיעתו ארצה, אך העשיר, משום מה לא אבה לסייע לו בענין.

אך לא איש אמונה כר' משה יפל ברוחו. בפנים שאין בהם אפלו שמץ של אכזבה, השיב לו ר' משה: "נו, מן הסתם אינך ה"דור" שלי..." כאומר: כפי הנראה לא אתה הוא השליח משמים לבוא לעזרתי, ואם לא מכאן תצמח ישועתי - רוח והצלה יעמדו ממקום אחר.

ואכן פעבר זמן מה הצליח לאסוף סכום נכבד אשר יש בו בכדי לכסות את עלות הנסיעה הנכספת, אך העקר נותר עדין לפניו: השגת אשורי יציאה מרוסיה, באותם ימים טרופים שבין שתי מלחמות העולם כאשר אין יוצא ואין בא, להשיג אשור יציאה - ה'ה חלום רחוק. השלטונות הקומוניסטים ראו בבקשת אשור כזה "בגידה במולדת" ולכן ענו על פי רב בשלילה. אך ר' משה אינו מתאש, מתישב הוא וכותב מכתב לשלטונות וכתב: "היות ואבי השאיר לי צנאזה לפני מותו. בה הוא צנה אותי שאעסק בקבצנות. ומכין שברוסיה החק אוסר זאת (לחיות על חשבון אחרים...) על כן מבקש הוא לצאת מגבולות רוסיה".

בלב הולם ובתפלות מרבות צפה ר' משה לראות את ההתפתחויות, ואכן, לאחר זמן רב זכה הוא לקבל את האשורים הנכספים.

רבי משה מהר לארץ מטלטליו, והפליג עם כל משפחתו לארץ ישראל. ובשנת תרצ"ד זכה לדרך על אדמת הקדש, ובכך הציל את נפשו ונפש בני ביתו מהשוואה האימה. הוא השתקע בעיר הקדש בירושלים והמשיך לעבד את בוראו כמשאת נפשו.

שמעו של הנער משה גלידמאן - בחור ברסלב נלהב, נודע למרחקים, גם אל העיר טעפליק הגיע שמעו של הפחור המפלא שהגיע מפולין להסתפח אל נחלת אנשי הצדיק. בטעפליק דר באותה העת החסיד רבי אהרן קיבליטשער זצ"ל, אשר התפרסם בשמחתו התמידית, בהתבודדותו המפלאה, ובטוב לבו.

ר' אהרן החליט לקחת את הנער משה גלידמאן לחתן. חתנתו של רבי משה התקומה בעיר טעפליק, באותה העת ה'ה חותנו רבי אהרן חלוש מאוד עקב חליו ונבצר ממנו להשתתף בשמחת נשואי בתו. על כן נערכה החפה ליד חלון חדרו. זמן רב לא ידעה טעפליק שמחה שכזו. שבה נטלו חלק ידיו של ר' משה מפולין אשר היו בקיאים היטב באמנות זו של שמחת חתן וכלה. ובפרט כאשר מדובר באחד מבני חבורתם הקדושה. שעות ארוכות נמשכו הרקודים הנלהבים.

לאחר חתנתו עוסק ה'ה ר' משה בעבודת ה' במסירות נפש, כפי שמתאר זאת ר' שמואל הורביץ בספרו ימי שמואל: "כתה שלישית הם ההולכים על ציון רבנו הקדוש בחצות, כמו רבי משה מטשענסטחוב... וישנים בקלויז ועומדים במסירות נפש עצום כל לילה בחצות ממש, והולכים למקוה - ה'ה קר איו ש'היה - והולכים לציון הקדוש ועורכים שם תקון חצות ועבודת השם בבכיות ועבודה עד הבקר, ומתפללים ותיקו בקלויז, ובאים עוד פעם על הציון הקדוש..."

חלפוימסר שנים, ומלכות הרשע הכוללשביקית הכריזה מלחמת חרמה נגד היהדות. רבי משה

סיפור

בפנים שאין בהם אפלו שמץ של אכזבה, השיב לו ר' משה: "נו, מן הסתם אינך ה"דור" שלי..."

שעשועון ילדים

האוצר הטמון!

ילדים יקרים!
עליכם למצוא 4 משפטים המתחילים באות מ', עליכם להתחיל מהאות מ' המרפזית ומשם להמשיך ל-4 כוונים, ימין ושמאל, למעלה ולמטה.

ו	ה	ר	ח	א	מ	ה	א	צ	ש	ה
ל	י	ש	ל	ד	ג	י	י	ל	א	ש
כ	נ	א	מ	א	ו	ה	ע	ל	ר	נ
ל	י	כ	כ	ל	ה	ש	ל	כ	ר	ה
פ	נ	מ	י	י	מ	י	ה	ח	א	ו
ב	א	נ	ת	ו	נ	נ	ש	ו	מ	י
ר	י	ל	פ	ת	ד	ה	ע	ש	ש	ל
כ	נ	ה	ו	נ	ק	מ	נ	ה	ל	ו
י	ו	א	ע	ק	נ	י	ס	נ		

כתבו את 4 המשפטים שמצאתם.

(רמז לתשובות: לדאג, לשמח, נס, אבר.)

פתרון החידה

- לגילוי הקודם הוא:**
1. סבות - התחזקות - קנפים
 2. ראש השנה - התחדשות - מנוח
 3. יום הספורים - הפלח - דלק
- התשובות נכונות לשאלות:**
- א-2, ב-3, ג-1, ד-2, א-2, ב-3, ג-1, ד-2

הזוכה לגילוי
ראש השנה
ש. סרוסי מלפולה

בואו חשבון:

1. בדקה אחת אפשר ללמוד 200 מילים (כך אמר החפץ חיים). ילד שלומד תורה שעתים וחצי, כמה מילים אמר?
2. ילד שמתבודד כל יום 3 דקות, אם הוא מתבודד כל יום במשך שנתים, כמה דקות הוא הרויח?
3. משה החליט לחלק 2156 ספרי ברסלב, ל-77 ילדים, כמה ספרים קבל כל ילד?
4. שאלת זכות. רבנו הסתלק בשנת תקע"א, רבי נתן הסתלק בגיל 65 בשנת תר"ה. בן כמה היה ר' נתן בפטירתו של רבנו?

את התוצאה הסופית יש לשלח בכתב ברור וקריא עד לתאריך ט"ו כסליו הבעל"ט בלבד, לפקס המערכת: 077-348-37-02 או להקליט את התשובות בקול ברור בטלפון המערכת: 02-539-63-63 בשלוחה 7 בלבד, יש לציין באפן ברור שם וכתבת מגורים וטלפון בין הפותרים נכונה יגרל זכוי של 50 ש"ח ברשת חגיגות ספרי "אור החיים"!

סוקו של זביב

תקציר מפרק קודם: ר' אבא יוצא לדרך אל הרבי ומחמת מזג האוויר הוא לא מוצא שום עגלון שיסכים לקחת אותו אל הרבי לראש השנה, רק עגלון אחד מסכים לקחת אותו תמורת סכום עתק

זביב איבס
עלין

באיך בה"ס

מה אעלה עכשיו
לא ענין לי משהו לאין
אעליון נטיו.
אמריה ביינה
טובה חייק אמר
שהגדע שקני
קמען.

עבד רה. עייר דילר

בה
הפקני!!!

מה תקו
בעבדי נסעה
אבוסקב?
17
זמרים

בסוד
בי נציו

זה אבא אמר לי הקסרה...
ואני לא נחיה ביינה.
נאלצתי לנגיש את הדין
שקניתי קמען.

ה' אבא סבי
לא בסוד נסעתי אל.

במל השע